

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

**YEREL YÖNETİMLERİN REKREASYON HİZMETLERİNE
YEREL HALKIN ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK
BİR ARAŞTIRMA: ALTINDAĞ ÖRNEĞİ**

TOLGAHAN VURGUN

REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

TEMMUZ 2019

**YEREL YÖNETİMLERİN REKREASYON HİZMETLERİNE YEREL
HALKIN ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA:
ALTINDAĞ ÖRNEĞİ**

Tolgahan VURGUN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
REKREASYON YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
REKREASYON YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

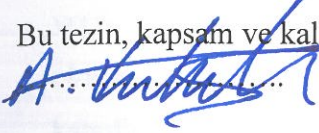
TEMMUZ 2019

Tolgahan VURGUN tarafından hazırlanan “ Yerel Yönetimlerin Rekreasyon Hizmetlerine Yerel Halkın Algısının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Altındağ Örneği “ adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ /~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Gazi Üniversitesi Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman (Başkan): Prof. Dr. Arzu KILIÇLAR

Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak yüksek lisans tezi olduğunu onaylıyorum / ~~onaylamıyorum.~~

Üye: Doç. Dr. Hakan KOÇ

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

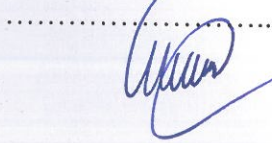
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak yüksek lisans tezi olduğunu onaylıyorum / ~~onaylamıyorum.~~

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Kemal Gürkan KÜÇÜKERGİN

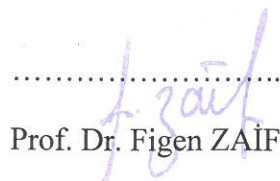
Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı, Ankara Atılım Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak yüksek lisans tezi olduğunu onaylıyorum / ~~onaylamıyorum.~~

Tez Savunma Tarihi: 18/07/2019

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Figen ZALF

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Tolgahan VURGUN

18/07/2019

YEREL YÖNETİMLERİN REKREASYON HİZMETLERİNE YÖNELİK YEREL
HALKIN ALGISININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: ALTINDAĞ
ÖRNEĞİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Tolgahan VURGUN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2019

ÖZET

Bireylerin günlük yaşamlarında sorumlu oldukları her türlü faaliyetler dışında kalan zaman serbest zaman olarak adlandırılır. Bireylerin serbest zamanlarında kendi istekleri ile katıldıkları etkinlikler ise rekreatif etkinlikler olarak tanımlanır. Rekreatif etkinlikler bireyin serbest zamanında yenilenmesini, motive olmasını, yeni bir şeyler öğrenmesini böylelikle fiziksel ve psikolojik olarak mutlu olmasını sağlar. Son zamanlarda sağlıklı yaşama olan ilginin artması, bireylerin serbest zaman etkinliklerine daha bilinçli yaklaşması rekreasyon kavramına olan ilgiyi arttırmıştır. Rekreatif etkinliklerin sunumunda en önemli görev yerel yönetimlere düşmektedir. Yerel yönetimler, yöneticileri bizzat yerel halk tarafından seçilen, halkın müşterek ihtiyaçlarını karşılamak ile görevli, kendine ait bütçesi ve yerel meclisi olan bir yönetim birimidir. Yerel yönetimler vatandaşların temel ihtiyaçlarını karşılamamanın yanı sıra bireylerin yaşam kalitesinin arttırmalı, kaliteli ve bilinçli serbest zaman etkinliklerine katılmaları için gereken koşulları sağlamalıdır. Bu çalışmanın amacı yerel yönetimler tarafından sunulan rekreatif etkinliklere yönelik yerel halkın algısını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Yerel halkın görüşlerini belirlemeye için Ankara İli Altındağ İlçesi'nde bulunan meslek edindirme ve hobi kurslarına katılan kursiyerlere anket çalışması uygulanmıştır. Uygulanan anketler S.P.S.S. 25.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda kursiyerlerin büyük çoğunluğunun Altındağ Belediyesi tarafından sunulan rekreatif etkinliklerden memnun oldukları tespit edilmiştir. Fakat belediye bünyesinde etkinliklere, etkinliklerin sunumuna ilişkin geliştirilmesi gereken bazı şeyler olduğu ve katılımcıların rekreatif etkinliklere yönelik algılarının bazı demografik değişkenlere göre değişiklik gösterdiği görülmüştür. Bu bağlamda belirlenen sonuçlara göre belediyelerin kendilerini geliştirmelerine yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Bilim Kodu : 116906
Anahtar Kelimeler : Serbest Zaman, Rekreasyon, Yönetim, Yerel Yönetim
Sayfa Adedi : 102
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Arzu KILIÇLAR

A RESEARCH ON THE DETERMINATION OF LOCAL PEOPLE'S PERCEPTION OF
LOCAL AUTHORITIES FOR RECREATIONAL SERVICES: ALTINDAG EXAMPLE

(M.Sc. Thesis)

Tolgahan VURGUN

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES

July 2019

ABSTRACT

The time what remains of the responsibilities and working hours of daily life is called free time. All the activities individuals voluntarily attend in their free time is called recreation activities. Recreation activities help individuals get refreshed and motivated in their free time as well as increasing levels of their physical and psychological well being. Recreation activities have recently been much more significant with an increasing inclination in healthy life styles. The most effective task manager in recreation activities are local authorities. Local authorities are elected by local people to serve and help those people and they have their own budgets and local parliaments. Local authorities must improve the quality of lives of the people and help them attend qualified recreation activities as well as serving their basic needs. This study aims at researching and determination of the local people's perception of local recreation activities. Therefore, a literature review has been made. A survey has been applied on the attendants of hobby and vocational courses in Altındağ Ankara. The survey results have been analyzed by SPSS 25.0. It has been concluded that most of the attendants are content with these recreation activities. However, it is concluded that some recreation activities need improving and the results depend on demographic factors of the attendants. Therefore, some further suggestions have been made to local authorities to improve and change the context of their recreation programmes.

Science Code	:116906
Key Words	:Free time, Recreation, Management, Local authorities
Page Number	:102
Supervisor	:Prof. Dr. Arzu KILIÇLAR

TEŞEKKÜR

Başta bu çalışmam olmak üzere, yüksek lisans eğitimimde her türlü akademik bilgisi, pozitif desteği ile hep yanımda olan kıymetli danışmanım Prof. Dr. Arzu KILIÇLAR'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Teknik konularda desteğini esirgemeyen kuzenim Burak VURGUN'a; ayrıca bu süreçte her koşulda yanımda olan, bana devamlı destek veren canım babam Ali VURGUN'a ve annem Aysel VURGUN'a teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	x
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. ZAMAN, SERBEST ZAMAN VE REKREASYON İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Zaman Kavramı	5
2.2. Serbest Zamanın Tanımı.....	7
2.2.1. Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sınıflandırılması.....	10
2.2.2. Serbest Zamanın Yapısal Özellikleri.....	10
2.3. Rekreasyonun Tanımı.....	11
2.3.1. Rekreasyonun Tarihsel Gelişimi	12
2.3.2. Rekreasyonun Özellikleri.....	14
2.3.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması	15
2.3.4. Rekreasyon İhtiyacı ve Rekreasyonun Faydaları	18
3. YÖNETİM KAVRAMI VE YEREL YÖNETİMLER İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	21
3.1. Yönetim Kavramı	21
3.1.1. Yönetim Biliminin Tarihsel Gelişimi ve Yönetim Teorileri.....	22
3.1.2. Yönetim Kavramının Genel Özellikleri	31
3.1.3. Yönetim Kavramının Kaynakları	31

3.1.4. Yönetim Kavramının Fonksiyonları.....	32
3.2. Kamu Yönetimi, Merkezden Yönetim ve Yerel Yönetim.....	33
3.2.1. Yerel Yönetim Kavramının Genel Yapısı	33
3.2.2. Yerel Yönetim Kavramının Genel Özellikleri	37
3.2.3. Türkiye’de Yerel Yönetim Çeşitleri.....	37
3.2.3.1. İl Özel İdaresi.....	37
3.2.3.2. Belediyeler	40
3.2.3.3. Büyükşehir Belediyeleri.....	44
3.2.3.4. Köyler.....	49
3.2.4. Yerel Yönetimler ve Rekreasyon	55
3.2.4.1. Yeni eğilimler ve yaklaşımlar	57
4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	59
4.1. Araştırma Modeli.....	59
4.2. Evren ve Örneklem.....	59
4.3. Veri Toplama Yöntemi.....	60
4.4. Verilerin Analizi	61
4.5. Bulgular ve Yorum	61
4.5.1. Genel Bulgular ve Veri Analizleri	62
4.5.2. Hipotezlerin Analizi	77
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	83
KAYNAKÇA.....	87
EKLER.....	95
EK-1. Anket formu	96
ÖZGEÇMİŞ	102

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.1. Ankara'nın merkez ilçelerinde meslek edindirme ve hobi kurslarına katılım durumu	60
Çizelge 4.2. Katılımcıların kişisel özellikleri	62
Çizelge 4.3. Belediyenin sunduğu etkinliklere göre katılım oranı.....	63
Çizelge 4.4. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinlikleri tercih etme nedenleri.....	64
Çizelge 4.5. Katılımcıların katıldıkları etkinlik türünü tercih etme nedenleri	65
Çizelge 4.6. Belediyenin sunduğu etkinliklere katılım tercihi.....	66
Çizelge 4.7. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklerden yararlanma süresi	67
Çizelge 4.8. Belediyenin sunduğu etkinliklere katılımcıların haftalık katılım durumu	67
Çizelge 4.9. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklere haftalık katılma istekleri.....	68
Çizelge 4.10. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklere başlarken beklentileri	68
Çizelge 4.11. Belediyenin sunduğu etkinliklerin beklentileri karşılama durumu	69
Çizelge 4.12. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklere katılım sırasında hissettikleri duygular	70
Çizelge 4.13. Katılımcıların rekreatif etkinliklere sürekli katılımın koruyucu yararlarına ilişkin görüşler	71
Çizelge 4.14. Katılımcıların etkinliklerin yararlarına ilişkin görüşleri	72
Çizelge 4.15. Katılımcıların önceki serbest zaman değerlendirme biçimlerine ilişkin görüşler.	73
Çizelge 4.16. Katılımcıların etkinliklerin sunulduğu ortam ile ilgili görüşleri.....	74
Çizelge 4.17. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklerin geliştirilmesine ilişkin görüşleri.....	75
Çizelge 4.18. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerin katılımcıların cinsiyetlerine göre karşılaştırılması	78
Çizelge 4.19. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerin katılımcıların yaşlarına göre karşılaştırılması	78
Çizelge 4.20. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon hizmetlerine yönelik görüşlerin katılımcıların öğrenim durumlarına göre karşılaştırılması	79
Çizelge 4.21. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon hizmetlerine yönelik görüşlerin katılımcıların medeni durumlarına göre karşılaştırılması.....	80

Çizelge	Sayfa
Çizelge 4.22. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon hizmetlerine yönelik görüşlerin katılımcıların mesleklerine göre karşılaştırılması	81

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Zamanın bölümleri	5
Şekil 2.2. Rekreasyonun sınıflandırılması	15
Şekil 2.3. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi	18
Şekil 2.4. Rekreasyonun faydaları	20
Şekil 3.1. Olgun ve olgun olmayan kişinin özellikleri.....	29
Şekil 3.2. Türkiye'deki il özel idareleri	38
Şekil 3.3. İl Özel İdaresinin görevleri.....	39
Şekil 3.4. Türkiye'deki belediyelerin türleri ve sayıları	41
Şekil 3.5. Yerel yönetimler için örnek rekreasyon program ve hizmet modeli	56

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

TDK

TÜİK

VD

Açıklamalar

Türk Dil Kurumu

Türkiye İstatistik Kurumu

Ve Diğerleri

1. GİRİŞ

Geçmişten bugüne dünyada toplumsal, sosyal ve teknolojik alanda meydana gelen müspet gelişmeler bireylerin yaşantısında da bazı değişiklikler meydana getirmiştir. Çalışma hayatındaki yasal düzenlemeler ayrıca çalışma hayatında teknolojinin de yer alması ile bireylerin hayatında serbest zaman olarak adlandırılan bir zaman dilimi meydana çıkmaya başlamıştır. Her türlü zorunluluklardan arta kalan, bireyin sadece kendisine ait olan bu zaman diliminde bireyler vakit geçirmek için eğlence, sportif, sanatsal ve turizm muhteviyatlı etkinliklere katılmaya başlamışlardır. Serbest zamanlarında bu tür etkinliklere katılan bireyler bu etkinliklerin kendilerinde meydana getirdiği müspet tezahürü fark etmişlerdir. Bu nedenler günümüze doğru serbest zaman bireylerin yaşamlarında giderek önem kazanmaya başlayan ve aynı hızla yer almaya başlayan bir kavram olmuştur.

Serbest zaman kavramının gittikçe önem kazanması, bireylerin yaşamlarındaki fizyolojik ve psikolojik katkılarının olması rekreasyon kavramının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Rekreasyon bireylerin serbest zamanlarında tamamen kendi istekleri ile katıldıkları, bireye münferit ve sosyal fayda sağlayan etkinlikler olarak tanımlanabilir. Rekreasyon kavramının hızla önem kazanmaya başlaması ve bireylerin rekreasyonu yaşamlarında vazgeçilmez bir gereksinim olarak görmeleri sonucu rekreasyon etkinlikleri çeşitlenmiştir.

Rekreasyon etkinliklerinde bireylerin bilinç kazanması ve bu etkinliklere katılımın sağlanması konusunda yerel yönetimlere büyük bir görev düşmektedir.

Yerel yönetimler; karar organları bizzat halk tarafından seçilen, yerel halkın güvenlik, ulaşım, altyapı, sağlık, temizlik, kültür ve sanat etkinlikleri, meslek ve beceri kazandırma faaliyetleri vb. gibi görevleri olan, genel idare politikası bakımından merkezi yönetime bağlı bir yönetim türüdür. Rekreasyon etkinliklerine gelişmiş Avrupa ülkelerinin de ağırlık verdiği, 20. yy başlarında yerel yönetimlerin bu alanda çalışmaya başladıkları yapılan alan taraması sonucu görülmüş ve araştırma içeriğinde yer verilmiştir. Bu konuda Türkiye’de de yapılan çalışmalar vardır. Büyükşehir belediyeleri başta olmak üzere ilçe belediyelerinin açtıkları meslek edindirme ve hobi kursları bu çalışmalara örnektir.

Araştırmada;

- Örnekleme grubunun evreni temsil ettiği,
- Araştırmada kullanılacak anket formunun araştırma amacına uygun tüm detayları kapsadığı,
- Araştırmaya katılacak kişilerin konu hakkında bilgi sahibi olduğu,
- Yerel halkın aktif olarak rekreatif etkinliklere katıldığı,
- Araştırmaya katılacak kişilerin ankette yer alan soruları gönüllü, samimi ve tarafsız bir şekilde yanıtlayacağı varsayılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon hizmetlerinden faydalanan yerel halkın görüşlerini almak; bu görüşler doğrultusunda yerel yönetimlerin bu alandaki eksi ve artılarını belirlemektir.

Rekreasyon etkinliklerinin sunulması açısından en önemli sorumluluğun yerel yönetimlere düştüğü ifade edilmiştir. Yerel halkın görüşleri alınarak hazırlanan bu çalışma yerel yönetimlerin bu konudaki durumunu ortaya koymak açısından önemlidir. Ayrıca; yerel yönetimlerin bu konuya verdikleri önemin belirlenmesi, bünyelerinde açılan kursların aktiflik durumunun belirlenmesi, sunulan etkinliklere katılan yerel halkın memnuniyet durumunun belirlenmesi ve de bu konuda değiştirilmesini istedikleri konuların belirlenmesi açısından da önemlidir.

Araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturmak için; rekreasyon, yönetim, yerel yönetim kavramları hakkında literatür taraması yapılmıştır.

Bu araştırma 2015 yılında açılan “Meslek Edindirme ve Hobi Kurslarına katılan toplam kursiyer sayısının en yüksek olmasından dolayı Ankara ili Altındağ İlçesi bünyesindeki Meslek Edindirme ve Hobi Kurslarındaki kursiyerleri kapsamaktadır.

Bununla birlikte araştırmada ortaya çıkacak sonuç ankete katılan kişilerin görüşleri ile sınırlı olacaktır.

Araştırma bağlamında aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir:

H₁: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık var mıdır?

H₂: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların yaşlarına göre farklılık var mıdır?

H₃: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların öğrenim durumlarına farklılık var mıdır?

H₄: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık var mıdır?

H₅: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların mesleklerine göre farklılık var mıdır?

Araştırma 5 bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm olan giriş bölümünde araştırma ile ilgili bilgiler verilmiş; araştırmanın amacı, önemi açıklanmıştır. İkinci bölümde zaman, serbest zaman ve rekreasyon kavramı ile ilgili tanımlayıcı bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde yönetim ve yerel yönetim ile ilgili tanımlayıcı literatür bilgilerine ve yerel yönetimler ve rekreasyon üzerine bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde araştırmanın yöntemine ilişkin bilgilere ve veri analizine yer verilmiştir. Araştırmanın son bölümü olan beşinci bölümde ise araştırmanın sonuç ve önerileri sunulup çalışma sona erdirilecektir.

2. ZAMAN, SERBEST ZAMAN VE REKREASYON İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Zaman Kavramı

Günlük hayatta karşılaştığımız ve peş peşe gelişen bütün olaylar bizi *zaman* kavramı hakkında düşünmeye zorlar. Çünkü; tüm olayları bu kavram içerisinde yaşar, değerlendirir ve anlamaya çalışırız. Zaman kavramı dışında gerçekleşen hiçbir olay olmaması pek çok bilim dalında araştırmacıyı bu konuda araştırma yapmaya zorlamıştır (Gülbahçe,1996) .

Zaman; TDK sözlüğüne göre “ Bir iş ya da oluşun içinden geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre “ olarak tanımlanmıştır.

Zaman, canlı cansız tüm varlıklara bahsedilen, ödünç verilemeyen, satın alınamayan, tasarruf edilemeyen, kullanımına göre bölümlere ayrılan, dinamik, tekrarı olmayan soyut bir kavramdır (Say, 2013). Dünyadaki bütün canlılara eşit olarak verilen tek şey zamandır. Zaman, insanoğlunu geçmişten geleceğe taşıyan bir vasıtaadır. Dinamiktir. Devamlı ileriye doğru akar, geri dönüşü mümkün değildir (Gökçe, 2008) .

Zaman bireyler tarafından daha kısa veya daha uzun olarak algılanabilir. Bireyler zamana bağlı olarak yaşarlar ama herkes bu zaman süresini birbirinden farklı yaşar. Güzel ve sevindirici olayların yaşandığı zaman diliminin çok kısa algılanması, acı ve sıkıntılı zaman sürelerinin çok uzun olarak algılanması buna örnektir (Tel,2007) .

Zamanı çalışma ve çalışma dışı zaman olarak ikiye ayırmamız mümkündür (Karaküçük,1997: 13) :

Zaman	
Çalışma Zamanı	Çalışma Dışı Zaman
- İşe bağımlı zaman - Çalışma saati dışında kalan fakat çalışmak için hazırlık veya işe geliş-gidiş ile geçirilen zaman - Mevcut işle veya ikinci iş ile ilgili mesai dışı mesleki uğraşlar	- Varoluşla ilgili zaman - Yemek - Uyku - Vücut Bakımı - Serbest Zaman - Dinlenme - Rekreasyon

Şekil 2.1. Zamanın bölümleri (Karaküçük, 1997)

Çalışma dışı zamanı ise üçe ayırılır (Göral,2013):

- Uyumak, yemek, içmek, vücut bakımı vb. fizyolojik ihtiyaçların giderilmesi için ayrılan zaman,
- Barınma ve giyim ihtiyaçlarının giderilmesi, temizlik yapmak vb. ihtiyaçların karşılanması için ayrılan çalışma dışı zorunluluklara ayrılan zaman,
- Her türlü sorumluluklardan uzak, özgür irade ve istek ile şekillenebilen serbest zaman.

Çalışma Dışı Zaman		
Fizyolojik İhtiyaçlar	Çalışma Dışı Zorunluluklar	Serbest Zaman

Şekil. 2 : Çalışma Dışı Zamanın Bölümleri (Göral,2013)

Zamanın geri dönüşünün mümkün olmaması onu çok kıymetli bir hale getirmektedir. Zamanın tasarruf edilmesi, niceliğinin artırılması imkansızdır. Ancak zaman tasarruflu ve planlı bir şekilde kullanılarak tasarruf edilir ve böyle niceğili artmış olur (Yaylı, 2014: 2). Zaman hayattır. Zamanı boşa harcamak hayatı da boşa kullanmaktır (Karaküçük,1997: 1).

Zaman bireylerin yaşamlarını planlamak, planladıkları eylemleri tatbik etmek için kullanılan yaşamımızdaki en önemli kavramlardandır. Zaman ile ilgili bireylerin karşı karşıya kaldıkları en önemli sorun zamanın kullanımudur. Teknolojinin giderek gelişmesi, iş hayatındaki değişiklikler, bireylerin zorunluluklar dışındaki serbest zamanda kendilerini yenilemek için yaptıkları rekreasyonel etkinliklerin çeşitlenmesi ile zaman kullanımı çok önemli bir hale gelmiş ve bu konuda verilen eğitimler ile gelişerek meslek haline gelmiştir (Kaba,2009).

İnsan için varoluştan beri çok büyük önem taşıyan zaman kavramının etkili ve verimli kullanılması konusunda en büyük görev eğitime düşmektedir. Eğitim konusunda da en önemli vazife ailelere ve akabinde okullara düşmektedir. Doğduğundan itibaren yaşadığı aile içerisinde zamanın önemini ve verimli kullanılmasını öğrenen birey; okulda da eğitimciler tarafından örnek davranışlar ve gerekli eğitimler ile pekiştirirse zamanı planlı, etkili ve verimli kullanmayı hayat boyu bir düstur haline getirir (Gülbahçe, 1996) .

Zamanı iyi kullanmayı bilmek bireyin kendisine, iş hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, çeşitli ihtiyaçlarının karşılanmasına ayırdığı zaman dilimleri arasında denge kurmasını sağlar. Böylece birey hiçbir şeyden uzak kalmamış olur (Kaba,2009). Zamanı iyi ve etkili kullanmak isteyen bireyler planlı olmalıdır. Günlük yaşam içerisinde çalışma, dinlenme ve zorunlu ihtiyaçları karşılamak için ayrılan zaman birimleri arasındaki denge iyi kurulmalıdır. Zamanı iyi kullanan planlı bir bireyin hayatta da başarılı olması kaçınılmazdır (Say, 2013) .

2.2. Serbest Zamanın Tanımı

Bireylerin hayatında oldukça önemli olan; geri dönme imkanı olmadığı için çok kıymetli olan zaman kavramını ikiye ayırmak mümkündür: Bireylerin zorunlu faaliyetlerini gerçekleştirmek için oluşturduğu zaman ve bireylerin zorunlu faaliyetlerini gerçekleştirdikten sonra tamamen kendilerine kalan zaman.

Bireylerin zorunlu faaliyetlerini gerçekleştirdikleri zamanın dışında kalan zaman *boş zaman, özgür zaman* veya *serbest zaman* olarak isimlendirilmektedir (Arslan, 2010).

TDK sözlüğüne göre boş ; “ Üstünde hiç kimse veya hiçbir şey bulunmayan, dolu karşıtı “ olarak tanımlanmıştır. Mecaz anlamda ise değersiz, hiçbir işe yaramayan, eğitimsiz, işsiz anlamlarına gelmektedir. Bu bağlamda bireylerin zorunlu faaliyetlerini gerçekleştirdikten sonra kendilerine kalan zamana “ boş zaman “ demek onun değersiz, atıl bir zaman dilimi olarak anılmasına neden olur.

TDK sözlüğüne göre özgür ; “ Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya, şarta bağlı olmayan, erbest, hür “ olarak tanımlanmıştır. Yani bir bakıma özgür kavramı siyasi olarak bağımsızlığı ifade eder.

TDK sözlüğüne göre serbest ; “ Hiçbir şarta bağlı olmayan, istediği gibi davranabilen “ olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlara ve anlamın içerdiği muhteviyata bakacak olursak bireylerin zorunlu faaliyetlerini gerçekleştirdikten sonra kendilerine kalan zaman “ serbest zaman “ demek daha doğru olacaktır. Çünkü birey bu zaman diliminde serbesttir ve tamamen kendi istediği gibi davranır

Boş zaman ve serbest zaman kavramları birbirlerinden farklı kavramlardır. Boş zaman bireyin çalışma dışı kalan zamanıdır. Bu zaman içerisinde işe gidip gelme, iş ile ilgili hazırlıklar yapmak gibi faaliyetler de yer almaktadır. Serbest zaman insan yaşamının her dönemine yerleşmiştir. Boş zamanın aksine serbest zaman tamamen bireye ait olan, tamamen bireyin isteğine göre şekillendirdiği dinlenme ve rekreasyon faaliyetlerinden oluşan bir zaman dilimidir (Köylüoğlu,2012).

Serbest zaman kavramı ile ilgili pek çok tanım yapılmaktadır. Serbest zaman karşılıkları “özgür zaman” anlamına gelen İngilizce “leisure”, Latince “leisure”, Fransızca “loisir” kelimeleri le çok yakından ilgilidir. Gerçek anlamda serbest zaman kavramı antik çağda ortaya çıkmıştır. Bu dönemdeki serbest zaman etkinlikleri daha çok erkeklere yöneliktir. Spor müsabakaları, dini festivaller, bahçeler ve açık hava tiyatroları bu dönemdeki serbest zaman etkinliklerindendi. Roma Döneminde serbest zaman etkinlikleri zirve noktaya ulaşmıştır denilebilir. Bu dönemde serbest zamanlarda yapılan spor çalışmak için kondisyon sağlamak amaçlıydı. Serbest zamanları değerlendirmek için umumi hamamlar yapılmış, bu dönemde dini ve sağlık amaçlı turizm faaliyetlerine katılım başlamıştır. Orta Çağda Rönesans ve Reform hareketleri ile kültürel devrim başlamıştır. Rönesans, serbest zaman için bireylere çok fazla özgürlük tanısa da kiliselerin insanlar üzerindeki baskısı bireyleri çalışmaya yönlendiriyordu. Kiliseler ebedi kurtuluşa sadece çok çalışarak ulaşılacağına inanıyordu. Bu sebepler yüzünden bireyler daha çok çalışmaya ve üretmeye yönleniyorlardı. Bireylerin çalışma süreleri haftalık 70 saatin üzerindeydi. Serbest zaman tembellik ve savurganlık olarak görülüyordu. Serbest zaman kavramı 19. yy’da başlayan sanayi devrimi ile önemli bir hale gelmeye başladı. Bireyler yoğun iş hayatı, şehirlerdeki nüfus yoğunluğu ve şehir hayatının sıkıcılığından ötürü kendilerini rahatlatabilecekleri yeni alanlar aramaya başladılar. 1930’lardan itibaren bireylerin çalışma süreleri azalmış, serbest zamanları artmaya başlamıştır. Ücretli izinler ve haftalık 40 saat çalışma uygulamaları bu dönemde hayata geçirilmeye başlamıştır. Toplumdaki yaşam kalitesinin iyileşmesi ve teknolojinin ilerlemesi ile bireylere daha fazla serbest zaman kalması ile 20. yy’ın ortalarından itibaren rekreasyon kavramı sanayileşmiş toplumlar için sosyal bir ihtiyaç haline gelmeye başlamıştır (Yaylı,2014: 70-75).

Aristo serbest zamanı” Bir kimsenin kendi iradesi ile yaptığı aktivite içinde olmanın bir ifadesi “ olarak tanımlamıştır (Say, 2013) . Bugünkü anlamda serbest zaman kavramı 19.yy sonlarında kullanılmaya başlamıştır. Bundan önce serbest zaman kavramı yerine boş

zaman kavramı kullanılmaktaydı (Özşaker,2012). Kelly; eğer zaman dilimi içerisinde bir şey yapılıyorsa o zaman boş zaman değildir diyerek boş zaman ve serbest zaman kavramlarının aslında birbirlerinin yerine kullanılmasının doğru olmayacağını yorumlamıştır. Veblen ise serbest zamanı üretim olmadan tüketim yapılan zaman dilimi olarak tanımlamıştır (Gökçe,2008). Bakır serbest zamanı; çalışma ve bir amaç için yapılan faaliyetlerin tam zıttı olarak ifade etmiştir (Metin, 2016) .

Dünya Serbest Zaman ve Rekreasyon Birliği serbest zamanı; seçme şansı, yaratıcılık, hoşnutluk içeren ve bireysel tatmini arttıran eğlencelere öncülük eden yararları ile insan hayatının özel bir alanı olarak tanımlamıştır. Aktivite kavramı çoğunlukla fiziksel ayrıca sosyal, entelektüel, ruhsal ve estetik öğelerin çok yönlü formlarını da kapsar (Ağılönü, 2007) .

Günümüzde ise serbest zaman rahatlama, zorunlu ihtiyaçların giderilmesi için kullanılan zamanlar için motive olma, yenilenme olarak tanımlanmaktadır. Serbest zaman sıradan hayatın baskısından kaçış ve özgürlüktür (Geziç, 2016) . Serbest zamanın üç önemli faktörü vardır; eğlenme, dinlenme ve kendini geliştirme (Zorba, 2008) .

Serbest zaman olgusu sosyo-ekonomik gelişmelerin bir ürünüdür. Günlük çalışma hayatı yoğunluğunu insanın doğal ritmini bozmaktadır (Gökçe, 2008) . Bireylerin özgür iradeleri ile kullandıkları serbest zaman, bireyin bozulan doğal ritminin onarılmasını, hayattan zevk almasını sağlar, bedensel ve psikolojik çöküntülerini ortadan kaldırır (Say, 2013) .

Serbest zaman Birleşmiş Milletlerce uygun görülen İnsan Hakları Beyannamesinin 24. Maddesi “ Herkesin dinlenmeye, eğlenmeye, özellikle çalışma süresinin makul ölçüde sınırlandırılmasına ve belirli dönemlerde ücretli izne çıkmaya hakkı vardır “ sayesinde koruma altına alınmıştır. Bu madde ile her bireyin istirahate, eğlenceye ve bilhassa çalışma zamanlarının uygun saatlerle sınırlanmasına ve bazı dönemlerde de ücretli izne çıkma hakkının olması gerektiğini belirtmektedir. Bu beyannamenin 27. Maddesine “ 1. Herkes toplumun kültürel yaşamına serbestçe katılma, güzel sanatlardan yararlanma, bilimsel gelişmeye katılma ve bundan yararlanma hakkına sahiptir. 2. Herkesin yaratıcısı olduğu bilim, edebiyat ve sanat ürünlerinden doğan maddi ve manevi çıkarlarının korunmasına hakkı vardır “ göre ise her birey toplumun kültürel hayatına özgürce katılım gösterme, sanattan faydalanma, bilimsel ilerlemelere katılma ve bunlardan faydalanma hakkına

sahiptir. Her bireyin yaratılan bilim, edebiyat ve sanat unsurlarından kaynaklanan maddi ve manevi menfaatlerinin korunması hakkının varlığından söz eder (Metin, 2016) .

2.2.1. Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sınıflandırılması

Bireylerin zorunlu faaliyetlerini gerçekleştirdikten sonra kendilerine kalan serbest zamanda yapılan faaliyetleri yapılış yerlerine, amaçlarına, katılımcı tür ve sayılarına göre sınıflandırmak mümkündür. Fakat sadece serbest zamanı sınıflandırmak istersek en doğru ve yaygın sınıflandırma süreler göre yapmaktır. Buna göre serbest zaman ikiye ayrılır (Lakot, 2015):

- a. Uzun Süreli Serbest Zamanlar
 - a.1. Çocukluk dönemi serbest zamanları
 - a.2. Yıllık izin serbest zamanları
 - a.3. Emeklilik dönemi serbest zamanları
- b. Kısa Süreli Serbest Zamanlar
 - b.1. İş günü sonu (akşam üstü) serbest zamanlar
 - b.2. Hafta sonu serbest zamanlar
 - b.3. Kısa süreli tatiller

2.2.2. Serbest Zamanın Yapısal Özellikleri

Serbest zaman faaliyetleri dinlenme, motive olma ve kişiliği geliştirme amacı ile yapılır. Serbest zamanın bazı temel özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz (Dinç vd., 2015 : 28) :

- Serbest zamanın sorumluluk taşıyan bir görevi vardır
- Zorunlu ihtiyaçları gidermek için kullanılan zamanların ve iş hayatından doğan bedensel ve zihinsel yorgunluğu gideren işlevi vardır
- Sıradan hayatın tekdüzeliğinden kaçıp eğlenme, rahatlama, motive olmayı sağlar
- Serbest zaman içerisinde bireyin hür iradesi ile yaptığı eylemler bireyin kendini geliştirmesini ve sosyal olmasını sağlar
- Serbest zaman faaliyetlerinde zorlama yoktur. Birey tamamen kendi hür iradesi ile kendi istekleri doğrultusunda bu etkinliklere katılır.

2.3. Rekreasyonun Tanımı

Tarih boyunca bireylerin çalışma zamanları bireyleri psikolojik olarak yıpratırken, çalışma dışı zamanlar ise bireyin bozulan psikolojisinin düzelmesine, kendisi için bir şeyler yaparak yenilenmesine imkan sağlamıştır. Bu nedenle bireyler çalışma dışı zamana da giderek önem vermişlerdir. Çalışma dışı serbest zamanın kullanımı rekreasyon kavramını ortaya koymuş ve bireyler de rekreasyon kavramını her geçen gün geliştirip zenginleştirmişlerdir (Gümüş,2012).

Rekreasyon Latince “recreatio” kelimesinden üretilmiştir. Anlam olarak karşılığı yeniden yaratılmak, yenilenmek, yeniden yapılanmaktır (Ağaoğlu,2002). Türkçe karşılığı en yaygın şekilde serbest zamanı değerlendirmek olarak kullanılır (Bahadır,2010).

Serbest zaman ve rekreasyon kavramları birbiri ile eş anlamlı kavramlar olarak gözükmese de aslında değildir. Rekreasyon serbest zaman kavramı altında yer almaktadır, serbest zamanlarda yapılan bireysel ve sosyal fayda sağlayan etkinliklerdir (Beşikçi, 2016).

TDK sözlüğünde rekreasyon “ İnsanların serbest zamanlarında eğlence ve spor amacı ile gönüllü olarak katıldıkları etkinliklerdir.” olarak tanımlamıştır. Rekreasyon ile ilgili yapılan tanımların ortak özellikleri bir araya getirildiğinde rekreasyon bireylerin kendilerine ait serbest zamanlarında kendi istek ve seçimleri ile münferit veya grup olarak katıldıkları ve sonucunda bireye bedenen ve ruhen tazelenme, yenilenme hissettikleri, haz elde ettikleri etkinliklerin tümü olarak tanımlanabilir (Turgut, 2012).

Rekreasyon tanımlamasında üzerinde durulan dört kavram vardır. Rekreasyon tanımlanırken bu dört temel ölçüt bir araya getirilmelidir (Öztürk,2014) :

- Zaman : Faaliyetler bireyin serbest zamanında yapılmak zorundadır.
- Seçim : Birey katılacağı etkinliklerin türünü kendi belirler.
- Gönüllü Katılım : Birey bu etkinliklere hiçbir zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmalıdır.

- Fayda : Bu etkinlikler bireye fiziksel, zihinsel, psikolojik veya sosyal yönlerden bir fayda sağlamalıdır.

Rekreasyon klasik yaklaşıma göre kişiyi zorunlu faaliyetlerden arta kalan serbest zamanlarda yenilemek, dinlendirmek amacı ile gönüllü olarak tanımlar. Modern anlamda rekreasyon işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin birçok önemli ihtiyacını karşılayan faydalı, mutlu bir yaşam aracı olan modern bir kurumdur (Başıoğlu,2011).

Rekreasyon en genel ve en geniş tanımı ile bireyin yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı ve olumsuz çevresel etmenlerden yıpranan bedeni ve ruhi sağlığını korumak, devam ettirmek aynı zamanda zevk veya haz almak amacı ile tamamen zorunlu ihtiyaçlardan arta kalan serbest zamanda gönüllü olarak, isteyerek bireysel veya grup içinde tamamen kendi seçerek yaptığı etkinlikler olarak tanımlanabilir (Çoruh, 2013).

2.3.1. Rekreasyonun Tarihsel Gelişimi

Tarihsel araştırmalar bize geçmiş kültürlerin hemen hepsinde rekreatif olarak nitelendirilebilecek etkinliklerin varlığını ortaya koymaktadır. Bu etkinlikler kimi zaman bireysel kimi zaman grup halinde gerçekleştirilen eğlence ve dinlenme amaçlı etkinliklerdir. Rekreatif etkinlikler geçen zaman içerisinde çeşitlenmiştir. Tarih öncesi dönemde rekreatif etkinlikler insanoğlunun yaşam mücadelesi olan avlanma, balıkçılık vb. etkinlikler ile ilgilidir. Bunun yanı sıra bu dönemde güreşmek, mağara duvarlarına resim çizmek ve boyamak rekreasyon etkinliği olarak kabul edilir. Eski Mısır'da rekreasyon etkinlikleri daha çok zengin ve üst düzey sınıf serbest zamanlarını değerlendirmesine yönelikti. Savaş oyunları, sportif faaliyetler, avlanma ve çeşitli danslar bu dönemdeki rekreatif etkinliklerdendir. Eski Yunan şehirlerinde rekreasyon etkinlikleri spor ve savaştan başka bilim, felsefe ve güzel sanatlar ile de ilgiliydi. Agoralar ve açık hava tiyatroları rekreasyon etkinlikleri için bireylerin bir araya geldiği mekanlardı. Roma Dönemi'ndeki rekreatif etkinlikler de zengin bireylere yönelikti. Bu dönemin göze çarpan en önemli rekreatif etkinliği olan gladyatör dövüşlerinde zengin kesim bu etkinliğe pasif konumda katılırken; dövüştürülenler ise kölelerdi. Ayrıca zengin malikanelerde tertip edilen eğlenceler Roma Döneminin rekreatif etkinliklerine örnek verilebilir. Orta Çağ'daki rekreasyon etkinlikleri de daha çok lordlardan oluşan yüksek sınıfa göre düzenlenmekteydi. Bu dönemde bayanlar da rekreatif etkinliklere katılıyorlardı. Bayanlar

savaş turnuvalarına izleyici olarak katılırken; kendi aralarında ev içerisinde gerçekleştirdikleri rekreasyon etkinlikleri de düzenlemekteydiler. Rönesans Dönemi'ndeki rekreasyon etkinlikleri; klasik sanat ve edebiyatın doğuşunu zemin hazırlamıştır. Bu dönemde pek çok zengin aile serbest zamanlarını opera, sergi ve tiyatroya giderek pasif durumda değerlendirirlerdi (Kocaekşi, 2012).

19. yy'da gerçekleşen endüstrileşme süreci bireylerin yaşamında yeni gelişmelere zemin hazırlamıştır. Aşırı şehirleşme, yoğun iş hayatı çevre kirliliği gibi etkenlerden kaynaklanan stresten kurtulmak ihtiyacı bireylerin rekreatif etkinliklere olan ihtiyacını arttırmıştır. 20. yy başlarında I. Dünya Savaşı'nda başta sanayileşmiş batı toplumlarında olmak üzere toplumsal değer ve anlayışın değiştiği görülmüştür. Bu anlayışa göre birey sadece çok çalışma ile huzura ve mutluluğa erememektedir. Monoton çalışma düzeni ve tatminsizlik gibi sorunları doğurmuştur. Yapılan araştırmalara göre 8 saatten fazla çalışan bireylerin veriminin hızla düştüğünü ortaya koymuştur. Bu sorunların çözümü ise iş dışındaki serbest zamanın artırılması, kaliteli biçimde değerlendirilmesi, dinlenme, eğlenme gibi kavramların doğmasına yol açmıştır (Birol,2014).

Türk toplumunda rekreatif etkinliklere katılım toplumsal kültürel miras ile yakından ilgilidir. Anadolu öncesi Türk toplumlarında bireyler kadın-erkek ayrımı yapmadan tarım ve hayvancılıkla uğraşır, savaş hazırlıkları yaparlardı. Bireylerin serbest zamanlarda yaptıkları savaş hazırlıkları zamanla rekreasyonel etkinliklere dönüşmüştür. Özellikle at üzerinde oynanan pek çok oyun bu dönemde keşfedilmiştir. Selçuklu Dönemi'ndeki lonca zanaat örgütleri, Osmanlı Dönemi'ndeki Ahilik Geleneği rekreasyon etkinliklerinin temelini oluşturmaktadır. Lonca üyesi erkeklerin iş bitiminde beraber katıldıkları yemekler, Ahilik Geleneği ile spor müsabakaları ve şenliklerin önem kazanması bugünkü anlamda rekreatif etkinliklerin temelidir (Başoğlu,2011).

Türkiye'de cumhuriyetten önce rekreasyon etkinlikleri daha kısıtlı olan bireylerin rekreasyon etkinlikleri cumhuriyet sonrası devrimler ile çeşitlilik kazanmıştır. Örneğin, kadınlar daha çok ev içerisinde bu faaliyetlere katılırken Cumhuriyet Devrimleri ile birlikte ev dışındaki faaliyetlere de katılmaya başlamışlardır. Cumhuriyetin kurulması ile sosyal hayatta gerçekleştirilen devrimler Türk Toplumunun rekreasyonel yaşamında yeni bir dönemin başlangıcı sayılır (Zorba,2007).

1933 yılında kurulan Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 1936 yılında kurulan konservatuvar, 1949 yılında kurulan Devlet Tiyatroları, Devlet Senfoni Orkestrası ile Devlet Opera ve Balesi ve 1989 yılında kurulan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bu atılımlara örnektir (Yaylı,2014: 76-77).

2.3.2. Rekreasyonun Özellikleri

Rekreasyonun tanımından doğan ve birçok araştırmacı tarafından kabul gören bazı temel özellikleri bulunmaktadır. (Karaküçük,1997: 62-68; Yaylı,2014: 54-58; Ağılönü,2007; Çoruh,2013; Ertüzün,2013; Öztürk,2014; Dirlik,2016; Kaçar,2014). Bu özellikler şunlardır :

- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir.
- Rekreatif etkinlikler her türlü zorunluluktan arta kalan serbest zamanda yapılan bir faaliyettir.
- Rekreatif etkinliklere katılma ve devam zorunluluğu yoktur.
- Hür irade önemsenmelidir.
- Rekreatif etkinlikler planlı ya da plansız gerçekleştirilebilir.
- Rekreasyon bireylerin tercih etme ve seçme haklarını tanıyan bir faaliyettir.
- Rekreasyon her yaştaki ve cinsteki insanların etkinliklere katılımlarına imkan verir.
- Rekreatif etkinlikler her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon çok çeşitli etkinlikleri içerir.
- Rekreatif etkinlikler evrensel olmalıdır.
- Rekreatif etkinlikler bir iş ya da mesleki amaç taşımamalıdır.
- Rekreasyon haz ve neşe sağlayan bir faaliyettir.
- Tüm rekreatif etkinlikler birbirinden farklıdır ve kendine has özellikleri vardır.
- Rekreatif etkinlikler toplumun örfi, ahlaki ve manevi değerleri ile çelişmemelidir.
- Rekreasyon bir etkinlik yapılırken ikinci veya daha fazla faaliyete ilgi durma ve gerçekleştirme imkanı verir.
- Rekreasyon bireyin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olmasına imkan sağlar.
- Rekreatif etkinliklerde mekan, zaman, duygu ve düşünce kısıtlaması olmamalıdır.
- Rekreatif etkinlikler bireysel ve toplumsal yarar sağlamalı, yapıcı ve sosyal açıdan uygun olmalıdır.

- Katılımcılar rekreatif etkinliklerden haz alırlar. Eğer bu özellik yoksa birey aynı etkinliğe tekrar katılmak istemez.
- Rekreatif etkinlikler bireye özgürlük hissi verir.
- Rekreasyon etkinlikleri planlı ya da plansız, beceri sahibi kişiler ve beceri sahibi olmayan kişiler ile organize ve organize olmamış mekanlarda yapılabilmektedir.
- Rekreasyon etkinlikleri esnektir. Bu yüzden her ortam ve şartlarda rekreatif etkinlikler yapılabilmektedir.
- Rekreasyon etkinlikleri evrenseldir. Bütün bireyler için ortak bir lisanı oluşturmaktadır.

2.3.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyon çok yönlü bir kavram olmasından dolayı kesin bir sınıflandırma yapmak güçtür. Rekreasyonun sınıflandırılmasında esas olan bireyin rekreatif etkinliklere katılmasına sebep olan beklentileri, amaçları ve zevkleridir. Bunun yanı sıra çeşitli kriterlere göre sınıflandırma yapmak mümkündür (Başkan,2016; Başoğlu,2011; Dinç vd, 2015: 37-42; Ertüzün,2013; Gümüş,2016; Karaküçük,1997: 68-75; Yaylı,2014: 20-54).

Rekreasyonun Sınıflandırılması		
Katılım Amacına Göre	Çeşitli Kriterlere Göre	Fonksiyonel Açıdan
- Dinlenme - Kültürel - Sportif - Turizm - Sanatsal - Toplumsal	- Katılımcıların Sayısına Göre - Katılımcıların Yaşına Göre - Katılımcıların Mekan Tercihlerine Göre - Katılımcıların Zaman Tercihlerine Göre	-Estetik Nitelikli Rekreasyon -Ticari Nitelikli Rekreasyon -Sportif Nitelikli Rekreasyon -Sağlık ve Terapi Nitelikli Rekreasyon -Sanatsal Nitelikli Rekreasyon -Kültürel Nitelikli Rekreasyon

Şekil 2.2. Rekreasyonun sınıflandırılması

- Katılımcıların Amaçlarına Göre Sınıflandırma
 - Dinlenme Amaçlı Rekreasyon: Bireyin zorunluluklar dışında kalan serbest zamanda beden ve ruhen tamamen dinlenmek için yaptığı etkinliklerdir.
 - Kültürel Amaçlı Rekreasyon: Bireyin serbest zamanında tarihsel ve sanatsal

alanları, kalıntıları, müzeleri gezerek, görerek yaptığı etkinliklerdir.

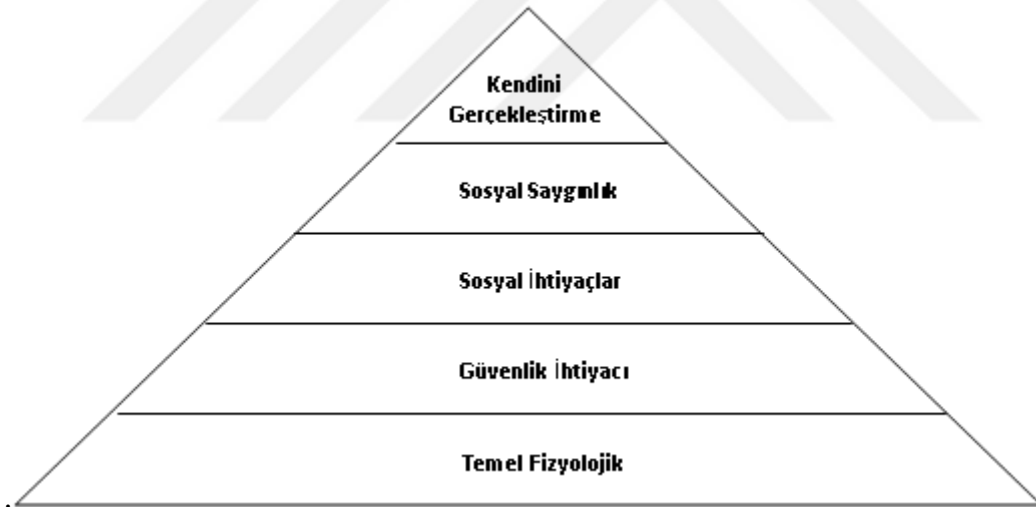
- Turizm Amaçlı Rekreyasyon: Bireyin serbest zamanında gezmek, görmek amacı ile devamlı bulunduğu mekandan başka bir mekana gitmek sureti ile katıldığı etkinliklerdir.
- Sanatsal Amaçlı Rekreyasyon: Bireyin serbest zamanında aktif olarak sanatın bir dalını icra ederek ya da pasif olarak herhangi bir sanatsal faaliyetlere izleyici konumunda katıldığı etkinliklerdir.
- Toplumsal Amaçlı Rekreyasyon: Bireyin toplumsal ilişkiler kurmak ya da mevcut ilişkileri gerçekleştirmek amacı ile katıldığı etkinliklerdir.
- Çeşitli Kriterlere Göre Sınıflandırma
 - Katılımcıların Sayısına Göre Sınıflandırma: Bireyler rekreatif etkinliklere münferit olarak katılabileceği gibi grup olarak da katılabilirler. Bu yüzden katılımcıların sayısına göre rekreatif etkinlikleri bireysel ve grup etkinlikleri olarak iki grupta toplamak mümkündür.
 - Katılımcıların Yaşına Göre Rekreyasyon Etkinlikleri: Bireylerin yaşlarına göre katıldıkları rekreatif etkinlikleri dört grupta toplamak mümkündür. Bunlar çocuk, gençlik, yetişkin ve üçüncü yaş etkinlikleri.
 - Katılımcıların Mekan Tercihlerine Göre Rekreyasyon Etkinlikleri: Rekreatif etkinlikleri yapıldıkları mekana göre iki grup altında toplamak mümkündür.
 - Açık Hava Rekreyasyonu: Kapalı bir mekana bağlı kalmadan tamamen açık havada yapılan etkinliklerdir. İzcilik, çeşitli sportif ve sanatsal faaliyetler gibi.
 - Kapalı Hava Rekreyasyonu: Toplumun kullanımına ayrılmış kapalı mekanlarda yapılan etkinliklerdir. Çeşitli beceri ve hobi kursları, bazı sportif faaliyetleri bu gruba örnek verebileceğimiz gibi ev temelli televizyon izlemek, kitap okumak, bilgisayar oyunu oynamak, çeşitli el işleri yapmayı da bu gruba örnek verebiliriz.
 - Katılımcıların Zaman Tercihlerine Göre Rekreyasyon Etkinlikleri: Bireylerin zorunlu olarak yaptıkları faaliyetlerden arta kalan serbest zamanların türüne göre rekreatif etkinlikleri üç grupta incelemek mümkündür.
 - Günübirlik Katılınan Etkinlikler
 - Hafta sonu Katılınan Etkinlikler
 - Uzun süreli Katılınan Etkinlikler

- Fonksiyonel Açıdan Sınıflandırma rekreatif etkinlikler bireylerin kişisel tercihleri ve tatminleri bakımından farklılık gösterir. Temel olarak şu şekilde sıralamak mümkündür:
 - Estetik Nitelikli Rekreasyon: Genellikle yüksek eğitim ve kültür düzeyine sahip bireylerin katıldıkları etkinliklerdir. Özel bir sanat etkinliğini izlemek, ünlü konserleri izlemeyi bu gruba örnek verebiliriz.
 - Ticari Nitelikli Rekreasyon: Bireylerin maddi imkanları dahilinde, belli bir ücret karşılığı katılımın mümkün olduğu etkinliklerdir. Çeşitli sportif faaliyetler, talih oyunları, beceri ve hobi kursları bu gruba örnek verilebilir.
 - Sportif Nitelikli Rekreasyon: Bireylerin mesleki gaye dışında; serbest zamanlarında tamamen gönüllü olarak aktif ya da pasif şekilde katıldıkları spor amaçlı etkinliklerdir.
 - Sağlık ve Terapi Nitelikli Rekreasyon: Bireylerin hem tatil hem de tedavi amaçlı katıldıkları etkinliklerdir. Bunla :
 - Termalizm: Şifalı sıcak sulardan faydalanmak amacı ile yapılan etkinliklerdir.
 - Klimatizm: Açık ve temiz havanın şifa verici etkisinden faydalanmak için yapılan etkinliklerdir.
 - Uvalizm: Tıbbi tedavinin yanında alternatif tıbbi uygulamalardan faydalanmak için yapılan etkinliklerdir.
 - SPA: SPA Latince kökenli “ Selus Per Aqua” cümlesinin kısaltmasıdır. Türkçe karşılığı su ile sağlık anlamına gelmektedir. Suyun şifa verici etkisinden faydalanmak için yapılan tedavi ve kişisel amaçlı rekreatif etkinliklerdir.
 - Sanatsal Nitelikli Rekreasyon: Bireylerin sanatsal becerilerini geliştirmek için aktif olarak; izleyici konumunda pasif olarak katıldıkları faaliyetlerdir. Sinema, tiyatro, opera, baleye gitmek pasif; sanatsal kurslara katılmak aktif sanatsal nitelikli rekreasyon etkinliklerine örnek olabilir.
 - Kültürel Nitelikli Rekreasyon: Bireylerin içinde bulundukları toplumun kültürel kimliğine göre yapılan etkinliklerdir.

2.3.4. Rekreasyon İhtiyacı ve Rekreasyonun Faydaları

TDK sözlüğüne göre “ gereksinim “ olarak tanımlanan ihtiyaç; sosyal yaşamdan doğmuş, soyut veya somut herhangi bir şeyin eksikliğinden doğmuş, bu hissi giderme arzusudur. Herhangi bir şeye ihtiyacı olan birey bu hissi gidermek, tatmin olmak ister. Bu ihtiyaçlar her bireye, her statüye, her topluma göre farklılık gösterir.

Yoğunlukları ve muhteviyatları farklılık gösteren ve her bireyde sonsuz olan bu ihtiyaçları Maslow bir psikolog olarak yaptığı araştırmalar sonucunda sınıflandırmıştır. Maslow’a göre insan yaşadığı müddetçe kendisine birtakım amaçlar hedefler belirler ve bu doğrultuda yaşamını biçimlendirir. Bu bağlamda insan kendini gerçekleştirme olarak belirlenen en son basamağa ulaşmaya kadar olan süreçte belirlediği hedeflere ulaşmak için bazı ihtiyaçları karşılamalıdır. Nitekim ihtiyaçlar yaşamın her döneminde, karşılanması gereken bir olgu olarak insanın karşısına çıkmaktadır (Çakar ve Kulan, 2015).

Şekil 2.3. Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi (Ömür, 2006)

Maslow tarafından kategorize edilen insan ihtiyaçlar şu şekildedir (Abukan,2014; Aktaş,2018, Ömür,2006):

- Fizyolojik İhtiyaçlar: Bireyin yaşamını idame ettirebilmesi için gerekli olan eylemlerdir. Fizyolojik ihtiyaçlarını giderememiş bir birey için diğer ihtiyaçlardan bahsetmek mümkün değildir. Bu yüzden fizyolojik ihtiyaçlar hiyerarşinin en alt basamağında yer almaktadır.

- Güvenlik İhtiyacı: Bireyin kendini güvende hissetmesi ile ilgili ihtiyaçlardır. Can ve mal güvenliği olmayan bir birey için güvenlik ihtiyacı fizyolojik ihtiyaçtan bile hayati önem taşıyabilir.
- Sosyal İhtiyaçlar: İnsan doğası gereği sosyal bir varlıktır. Herhangi bir sosyal ortamdan muaf, bireysel olarak yaşamını sürdürmesi çok zordur. Birey bir toplumda kabul edilme, ait olma, sevilme ihtiyacı hisseder. Fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarını gidermiş bir birey için en önemli ihtiyaçtır.
- Saygı Görme İhtiyacı: Birey hem kendine hem de içerisinde bulunduğu toplumdaki diğer bireylere karşı önemli görülme, sayılmak ister. Saygı görme ihtiyacı tatmin edilmezse bireyde bir takım aşağılık kompleksi, kendini küçük görme, değersiz hissetme gibi duygular oluşabilir.
- Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı: Hiyerarşinin en üstünde yer alan bu ihtiyaçlar alt basamaktaki diğer ihtiyaçlar tatmin edilmeden ortaya çıkmaz. Bireyin kendini ve yaratıcılığını geliştirmesi, içindeki potansiyeli keşfedip, ortaya çıkartması bu gruptaki ihtiyaçlardandır.

Beş grupta toplanan bu ihtiyaçları kendi içerisinde birincil ve ikincil ihtiyaçlar olarak ikiye ayırmak mümkündür. Bu sınıflandırmaya göre fizyolojik ihtiyaçlar ve güvenlik ihtiyacını birincil ihtiyaçlar; sosyal ihtiyaçlar, saygı görme ihtiyacı ve kendini geliştirme ihtiyacını ikincil ihtiyaçlar olarak değerlendirmek mümkündür. Birincil ihtiyaçlar bireyin yaşamını idame ettirebilmesi için giderilmesi zaruri ihtiyaçlardır. İkincil ihtiyaçlar ise bireyin bulunduğu toplumda kendini mutlu ve huzurlu hissetmesini, kendini değerli görmesini, çalışma yaşamında başarılı olmasını sağlar. Rekreasyon ihtiyacı da ikincil ihtiyaçlar sıralamasında yer alır. Yani; rekreasyon ihtiyacı giderilmediğinde birey ruhsal yönden sıkıntı yaşar, mutsuz olur. Bunun neticesinde asabiyet, içe kapanıklık, sosyal olamamak ve dolayısı ile alkol ve uyuşturucu kullanımı, suça yatkınlık ve toplumsal çatışma gibi davranışlar artar (Ömür,2006).

Rekreasyon bireylerin tüm sorumluluklarının dışında kalan serbest zamanlarında kendi istekleri ile katıldıkları, ruhsal ve fiziksel olarak tatmin olabilecekleri, eğlence ve dinlenme amaçlı etkinlikler olarak adlandırılır (Doğan vd.,2014).Rekreasyon etkinlikleri bireyin her şeyden önce dinlenmesini, motive olmasını sağlar. Seçilen etkinliklerin niteliğine göre bireyin el becerisini geliştirir, fiziksel ve ruhsal yönden iyileşmesini ve tatmin olmasını sağlar. Bu yüzden rekreatif etkinlikler toplumsal açıdan da kıymetlidir. Bu etkinlikler

bireylerin toplumda kaynaşmasını sağlar. Böylece toplumda demokratik bir ortam sağlanmış olur (Aykara vd.,2010).

Rekreatif etkinliklerin sağladığı faydaları kişisel ve toplumsal faydalar olarak sınıflandırmak mümkündür (Karaküçük,1997: 86-94).

Kişisel Yönden Faydaları	Toplumsal Yönden Faydaları
- Bireyin fiziksel gelişimini sağlar. - Bireyin ruh sağlığını korur. - Bireyi sosyalleştirir. - Bireyin el becerisini ve yeteneğini geliştirir. - Bireyin yaratıcı yönünü geliştirir. - Bireyin yaşam kalitesini artırır. - Bireyin çalışma hayatında başarı sağlar, iş verimini artırır. - Bireyi mutlu eder.	- Toplumsal dayanışma ve bütünleşme sağlar. - Toplumda demokratik bir ortamın gelişmesini sağlar. - Toplumda ekonomik hareketin gelişmesini sağlar.

Şekil 2.4. Rekreasyonun faydaları (Karaküçük,1997)

3. YÖNETİM KAVRAMI VE YEREL YÖNETİMLER İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Yönetim Kavramı

Yönetim kavramı tarihsel süreç içerisinde pek çok farklı şekilde tanımlanmıştır. Yönetim insana özgü bir etkinliktir. Yani insanlık tarihi kadar eski bir kavramdır. Temel olarak yönetim, bireyleri belli bir amaca yöneltme olarak tanımlanabilir. TDK sözlüğünde yönetim, “Yöneltme işi, çekip çevirme, idare “ olarak tanımlanmıştır.

Yönetim alanında yapılan tanımlar daha çok yapılan bilim alanlarına göre şekil alır. Örneğin; ekonomistlere göre yönetim toprak, sermaye ve iş gücü ile birlikte üretim faktörlerinden birisidir, yönetim bilimcilere göre bir otorite sistemidir, toplumbilimcilere göre bir sınıf ve saygınlık sistemidir. Psikoloji, hukuk, muhasebe vb. gibi sosyal bilimlerde yönetimi kendi alanlarına uygun şekilde tanımlar. Yapılan bu ve bunun gibi birçok tanıma bakıldığında yönetim kavramının insanlara özgü olduğu, saptanmış bir amaç ve belli bir süreç gibi kavramların vurgulandığı görülmüştür. Tanımlama yapılırken sadece beşeri güç değil hem beşeri hem de parasal kaynakları, demirbaşları, hammaddeyi ve en önemlisi zamanı en etkili ve verimli şekilde kullanmak gerektiği belirtilmelidir (Aydın vd., 2011:40).

Belirtilen ve vurgulanan özelliklere göre yönetim; önceden belirlenmiş amaçlara ulaşabilmek için eldeki insan, bilgi, tabiat ve sermaye gibi kaynakları en verimli şekilde bir araya getiren, planlayan, yönlendiren ve denetleyen bir süreçtir (Koç ve Topaloğlu,2012: 27-29).

Yönetim kavramından söz edilirken muhakkak belirtilmesi gereken özellikler şu şekilde sıralanabilir (Akat ve Budak,2002: 8-10) :

- Yönetim kavramından söz edebilmek için insanın var olması gereklidir.
- Tek başına münferit bir insan varlığından söz etmek yeterli değildir. İnsanın diğer insanlarla işbirliği içerisinde olması sağlanmalıdır.
- Sağlanan işbirliği de belli bir amaca yöneltilmelidir.

Yönetim planlama, örgütleme, koordinasyon ve yöneltme sürecidir. Başka bir ifade ile örgütün müşterek amacını gerçekleştirmek için gerek duyduğu varlıkların tespiti ve bu kaynakların kullanılması sonucu belirlenen amacın gerçekleştirilmesi sürecidir (Akçakaya vd., 2015:1-3).

Hayatın her evresinde karşılaşılan ve önemi gittikçe artan yönetim kavramı günümüzde hiçbir nitelik ayırmadan bütün kurum ve kuruluşlarda büyük önem verilen bir eğitim, bilim alanı haline gelmiştir. Bu bağlamda özel bir bilgi, beceri, yetenek gerektiren yöneticilik ayrı bir önem gösterilen bir meslek haline gelmiştir. Yönetim sürecini yönetmek çok kolay değildir. Yönetici kendi alanındaki temel bilgileri iyi bilmeli; örgütü, örgütün yer aldığı çevreyi ve örgüt bünyesinde çalışan örgüt personelini iyi tanımalı; akıl yürütme gücüne sahip olmalı ve de amaç ve hedefleri iyi değerlendirebilmelidir. Her bilim dalı ilgilendiği konuya göre yönetime anlam yüklemektedir. Bunun neticesinde de birçok alt yönetim dalı ortaya çıkmıştır. Personel yönetimi, işletme yönetimi, eğitim yönetimi gibi. Birçok alt yönetim dalı olmakla birlikte yönetim iki ana dala ayrılır: İşletme yönetimi ve kamu yönetimi. İşletme yönetimi; işletmelerin etkili ve verimli çalışması için gereken etkinliklerin planlanması, örgütlenmesi, yönlendirilmesi ve denetlenmesidir. Kamu yönetimi ise; devletin ve kamu kurum ve kuruluşlarının yönetilmesidir (Karakılçık,2015: 15-17).

3.1.1. Yönetim Biliminin Tarihsel Gelişimi ve Yönetim Teorileri

Yönetim kavramına duyulan ihtiyaç bireylerin bir arada yaşamalarıyla başlamıştır ve yaklaşık bir asırdan beri geliştirilmektedir. Yönetim düşünce sistemi iki dönem içerisinde incelenir. Bilimsel yönetim öncesi ve bilimsel yönetim dönemidir (Akat ve Budak, 2002: 27-28).

Bilimsel yönetim öncesi dönemde işçiler tamamen kendi denetimcilerinin idaresi altında ve sosyal kast sistemine dayalı otokratik bir ilişki içerisindeydiler. Bugünkü esnaf ve sanatkarlar birliklerinin öncüleri olan loncalar bu dönemde oluşmaya başlamıştır. Bilimsel yönetim öncesi döneme katkı sağlayan önemli araştırmacılar Adam Smith, Charles Grabbe ve Robert Owen'dir (Koç ve Topaloğlu, 2012: 47-48).

Bilimsel yönetim dönemini üç bölümde incelemek mümkündür:

- Klasik Yönetim Teorileri
- Neo-Klasik Yönetim Teorileri
- Modern Yönetim Teorileri

a- Klasik Yönetim Teorileri

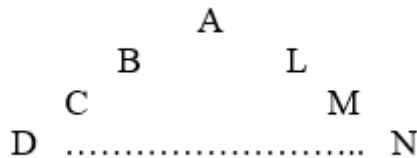
Yönetim kavramı ile ilgili bu dönemde meydana gelen gelişmeleri üç yaklaşım ile incelemek mümkündür (Koçel,2010; 211-212; Leblebici, 2008; Şengül,2007) :

- Bilimsel Yönetim Yaklaşımı: Bu yaklaşım Amerikalı bir yönetici olan Frederick Winslow Taylor tarafından 1911 yılında “ Bilimsel Yönetim İlkeleri” adlı eserinde ortaya atılmıştır. Bu yaklaşımda işletmeler teknik verimliliği arttırmaya yönelik çalışmalarda bulunmuştur. Bu yaklaşıma göre üretim ve yönetim faaliyetleri bilimsel olarak incelenmeli ve yönetim uygulamaları tamamen bilimsel esaslara dayanmalıdır.
- Yönetim Süreci Yaklaşımı: Bu yaklaşım 1900’lerin başında Henri Fayol öncülüğünde oluşmuştur. Fayol işletme faaliyetlerini ana bölümler açısından incelemiş ve kendi içerisinde altı grupta toplamıştır. Bu faaliyetler; teknik, ticari, finansal, muhasebe, güvenlik ve yönetim faaliyetleridir. Taylor görevlerin planlanması ve görevlerin yerine getirilmesi gerektiğine inanmaktadır. Yönetim süreci yaklaşımı da bu inanca dayandırılır. Bu yaklaşım daha çok örgütlerin alt kademelerindeki işlerin incelenmesi, standartlar ve ücret sistemi ile ilgili ilkelerin geliştirilmesine yöneliktir. Bu yaklaşımda yönetim faaliyetleri bir süreç şeklinde meydana gelir. Bu sürecin aşamaları planlama, organizasyon, emir-komuta, koordinasyon ve kontroldür. Yani yönetim planlama fonksiyonu ile başlayan, kontrol fonksiyonu ile sona eren ve tekrar planlama ile tekrar eden bir süreçtir. Fayol organizasyonun en önemli faaliyeti olan yönetim fonksiyonunu 14 temel yönetim ilkesine dayandırmaktadır. Bu yönetim ilkeleri şu şekilde açıklanabilir (Şimşek, 1999: 47-49; Uygur, 2016: 28-31) :

- 1- İş Bölümü ve Uzmanlaşma: İşin çok küçük bölümlere bölünüp her bir görevi de bir işçinin yapması fikrini ilk kez Adam Smith ortaya atmış, Fayol da bu fikri

benimsemiştir. Bu düşünceye göre küçük parçalara bölünen işi tekrar tekrar yapan bir kişi o işte ustalık ve hız kazanır böylece o işi en iyi bilen kişi o olur.

- 2- Yetki ve Sorumluluk: Kumanda etme ve yaptırma gücü olarak tanımlanır. Fayol örgütte yetki ve sorumluluğun birlikte gitmesi gerektiğini ve yetki arttıkça sorumluluğun da artması gerektiğini belirtmiştir.
- 3- Disiplin: İşçi ile yönetim arasındaki anlaşmadan doğan ve iş görenlerin belirli kural ve yöntemlerle uygulanmasını öngören saygı ve itaat ilişkileridir. Disiplini sürdürmenin en iyi yolu; her kademede iyi yöneticilerin bulunması, fikir birliği ve anlaşmalarla uygulanacak cezaların bulunması ve bu cezaların objektif şekilde uygulanmasıdır.
- 4- Kumanda Birliği: İş görenin her bir faaliyet için yalnızca bir yöneticiden emir alması anlamına gelmektedir.
- 5- Yürütme Birliği: Aynı amaca yönelmiş bireyler ve bu bireyler tarafından yerine getirilecek faaliyetlerin belirli bir program içinde yalnızca tek bir yöneticiden yürütülmesidir.
- 6- Genel Çıkarların Kişisel Çıkarlardan Üstünlüğü: İşletmenin ulaşmak istediği amaçlar bireysel amaçlardan daha önce gelmelidir.
- 7- İyi bir Ödüllendirme Sistemi: Fayol personel ücretlerinin adil olması gerektiğini benimsemiştir. Bu fikre göre ücretler ödenirken adil olunmalı, çalışanın iş değeri ve işletmenin iktisadi durumu göz önünde bulundurulmalıdır.
- 8- Merkeziyetçilik: Fayol'a göre merkeziyetçilikte iş bölümü gibi doğanın yapısına uygundur. Yöneticilerin astlarına emir verdikleri küçük işletmelerde mutlaka bir merkezileşme mevcuttur. Yöneticiler ile alt düzey çalışanlar arasında uzun bir zincirin olduğu büyük işletmelerde ise emirler ve bilgi akışı araçlar vasıtası ile olur. Bir örgütün merkezileşme derecesi içinde bulunduğu koşullar ve örgüt yöneticileri tarafından tayin edilir.
- 9- Hiyerarşi: Hiyerarşi üst düzey yöneticilerden alt kademe iş görenlere kadar inen bir sinsiledir. Hiyerarşik düzeni aşağıdaki gibi bir diyagram ile açıklamak mümkündür:

Diyagrama göre A kuruluşun en tepesini temsil eder. B, C'nin üstündedir; L ise M'nin amiridir. Bu zincir böylece devam eder. D ile N arasındaki ilişkinin üçgen olarak en tepeye A'ya ulaşması zaman kaybına yol açacağı için D ile N'nin yaptığı her faaliyeti amirlerine bildirmek koşulu ile doğrudan ilişki kurmaları için yetki vermeleri yeterlidir.

- 10- Düzen: Bu ilkeye göre hammadde, araçlar, aletler ve bireyler uygun zamanda uygun yerlerde olmalıdır.
 - 11- Eşitlik: Yöneticiler iş görenlere nezaket çerçevesi içinde, eşit ve objektif bir şekilde davranmalıdırlar.
 - 12- Personelin Devamlılığı: İstikrarsızlık işlerin olumsuz gitmesinin temel sebeplerindendir. Fayol'a göre başarılı işletmeler genellikle aynı yöneticiler tarafından yönetilen istikrarlı işletmeler olduğuna dikkat çekmiştir.
 - 13- Teşebbüs Ruhu: İşte düşünmek ve düşündüğünü tatbik etmeye teşebbüs denir. İş görenlerin teşebbüs ruhunu ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak iyi bir yönetici tarafından sağlanır.
 - 14- Birlik Duygusu: Fayol birlik duygusunu çıkarların uyumlaştırılmasına yönelik eylem birliği olarak tanımlamıştır. Yönetici astları arasındaki bütünselliği ve beraberlik duygusunu cesaretlendirmelidir. Birlik duygusuna ulaşmanın en etkili yolu iyi bir komuta birliği ve yazılı haberleşme yerine yüz yüze görüşmeye dayanır.
- Bürokrasi Yaklaşımı: Bu yaklaşımın öncüsü Alman asıllı bir bilim adamı olan Max Weber'dir. Weber'e göre bürokrasi bir örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için çalıştırdığı iş gücü, yöntemler ve otorite sistemini belirtmek için kullanılan bir sözcüktür. Weber bürokrasinin her zaman ve her yerde geçerli ilkelere dayalı zihinsel bir yapı olduğunu öne sürerek bürokrasinin “ ideal tip ya da model” olduğunu savunur. Weber ideal tip olan bürokrasi de üç egemenliği meşru saymış ve bunları da yönetim bilimi içinde ele alarak eserlerinde kullanmıştır. Bunlar geleneksel otorite, karizmatik otorite ve yasal otoritedir (Akçakaya,2016). Weber'in belirlediği ideal bürokrasinin başlıca özellikleri şunlardır (Koç, 2012 :60-62; Koçel,2010: 224-227; Şimşek, 1999:50-52):
 - Fonksiyonel uzlaşmaya dayalı iş bölümü.
 - Açıkça belirlenmiş bir hiyerarşik yapı.

- İlke ve yönetimler; her kademede işlerin nasıl yapılacağı ile ilgili olarak ayrıntılı ilke ve yöntemler geliştirilmelidir.
- Gayrişahsi ilişkiler; Weber iş görenin herhangi bir kızgınlık, aşırı samimiyet göstermeden objektif davranması gerektiğini belirtmiştir.
- Teknik yetenek temeline dayanan personel seçimi ve terfi sistemi; iş görenler için teknik bilgilerini ölçen bir sınava tabi tutularak seçilmeli ve daha sonra da tekrar sınav uygulanarak terfi ettirilmelidir. Daha sonra da bu sınavlar belirli sürelerle tekrarlanmalı ve personelin gerekli bilgi ve donanıma sahip oldukça aynı mevkide bırakılmalıdır.
- Yasal yetkinin uygulanması; organizasyon birimleri yasal yetki ile birbirlerine bağlanacaktır.

b- Neo-Klasik Yönetim Teorileri

1930'lara kadar organizasyonların ihtiyaçlarını tam olarak karşılayan klasik yönetim teorileri; 1929 dünya ekonomik krizinin etkileri, işletmelerin büyüklüklerinin artması ve artmaya paralel olarak yönetim sorunlarının çoğalması ile eksikliğini hissettirmiştir. Bu nedenlerle organizasyonları tam ayarlı bir makine gibi görmeyen, organizasyonların teknik ve maddi unsurlarına ilaveten insan unsuruna daha yakından bakan bir akım ortaya çıkmıştır. Klasik yönetim teorilerinin eksik bıraktığı insan ögesini araştıran ve inceleyen bu teoriler Davranışsal Yönetim ve Organizasyon Teorisi olarak da adlandırılır. Bu teorinin öncüleri Elton Mayo, Fritz Roethlisberger, Douglas McGregor, Abraham Maslow, Kurt Lewin, Rensis Likert, Chris Argyris ve Chester Barnard'dır. Neo- Klasik yöntem teorilerinin gelişmesinde Hawthone Araştırmaları büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde temel olarak şu konular üzerinde yoğunlaşmıştır (Koçel,2010: 233-236):

- Bir organizasyon içindeki insan unsurunu anlamak.
- İnsan yeteneklerinden azami ölçüde istifade edebilmek.
- Organizasyon yapısı ve insanların davranışları arasındaki ilişkileri incelemek.
- Organizasyon içerisinde insanların bir araya gelerek oluşturdukları sosyal grupları anlamak. Bu grupların özelliklerini ve organizasyon üzerindeki etkilerini araştırmak.
- İletişim, algı, liderlik, motivasyon, değişim, anlaşmazlık ve çatışmalar, ihtiyaç ve yetkilerin değişmesi ile davranışların değişmesi arasındaki ilişkileri anlamak.
- İnsanın tatmin olması, bunu etkileyen faktörler ve tatmin-verimlilik arasındaki ilişkiyi tespit etmek.

o Hawthone Araştırmaları

Harvard Üniversitesi'nden F. Roethlisberger ve Elton Mayo önderliğindeki bir grup bilim adamının Western Elektrik Şirketi'nin Chicago'daki Hawthone Fabrikası'nda yaptıkları araştırmalar neo-klasik yönetim teorilerinin başlangıcı olmuştur. 1924'te başlayan araştırmalar 1932 yılına kadar devam etmiştir. Başlangıçta klasik teorinin uygulaması olarak başlayan Hawthone Araştırmaları elde edilen sonuçlar ile yeni bir yaklaşımın doğmasına sebep olmuştur. Araştırmacılar Hawthone Fabrikası'nda ışıklandırma, ısıtma, yoğunluk ve fiziksel yerleşim düzeninin işçilerin verimliliği üzerindeki etkilerini araştırmak ve incelemek üzere çalışmalarına başlamışlardır. Başlangıçta; ışıklandırma, ısıtma, dinlenme zamanları gibi fiziksel iyileştirmenin üretimi arttıracak hipotezini öne süren araştırmacılar yapılan araştırma ve deneyler sonucunda bu hipotezi doğrulayamamıştır. Bunun üzerine araştırmacılar dikkatlerini fiziksel faktörler yerine sosyal faktörlere çevirmiştir. Bu bağlamda yapılan araştırmalar ve deneyler işçilerin verimliliğinin sosyal faktörlere bağlı olarak değiştiğini göstermiştir. Hatta sosyal faktörleri iyileştirilen bazı deneklerin fiziksel faktörlerin azaltıldığında da verimliliklerini azalmadığını göstermiştir. Hawthone Araştırmalarının sonuçlarına göre organizasyonda insan faktörü yoğun bir şekilde araştırma konusu yapılmıştır. Böylece yöneticilerin kullanabileceği araç ve kavramların sayısı artmış; yöneticilerin etkin ve başarılı olmaları için dikkat etmeleri gereken faktörler artmıştır. Dolayısı ile yöneticilerin arasında kişiler arası ilişkilerden oluşan bir sosyal sistemi yönettiklerini ve kendilerinin de bu sistemin bir parçası oldukları ileri sürülmüştür (Asunakutlu,2011; Güler, 2015; Koç,2012: 65-66).

o Neo-Klasik Yönetim Teorileri İle İlgili Geliştirilen Bazı Modeller

1- Douglas McGregor: X Teorisi ve Y Teorisi: D. McGregor tarafından ilk kez 1957'de “ Organizasyonların Beşeri Yönü “ isimli kitabında yayınlanmıştır. Buna göre bir kısım yöneticiler X Teorisi adı altında toplanabilecek özelliklere; diğer bir kısım da bundan tamamen farklı olarak Y Teorisi adı altında toplanabilecek özelliklere sahiptir. X Teorisi özelliğini taşıyan yöneticilerin insan davranışları hakkındaki varsayımları şu şekildedir:

- Tipik olarak insan çalışmaktan hoşlanmaz ve mümkün oldukça bundan kaçmak ister.

- Tipik olarak insan sorumluluktan kaçır, işe karşı arzusuzdur ve güvenliğini her şeyin üstünde tutar.
- İnsana iş yaptırmak için onu zorlamak, sıkı bir şekilde kontrol etmek ve cezalandırmak gerekir.

Bu anlayışta olan bir yönetici Klasik Teori'nin öngördüğü şekilde organizasyonda insanı pasif bir unsur olarak görecektir ve otoriter bir davranış gösterecektir. Y Teorisi adı altında toplanan varsayımlar ise şu şekildedir (Uygur,2016: 41-42) :

- Çalışmak bir insan için oyun ve dinlenmek kadar doğaldır.
- İnsan tipik olarak tembel değildir. Gerekli ortamın yaratılması ile çalışmak zevk haline getirilebilir.
- İnsan kendini kontrol ederek ve yöneterek organizasyonun amaçlarına katkıda bulunabilir.
- Tipik bir insan gerekli koşullar meydana getirildiği takdirde öğrenmek ve daha fazla sorumluluk alma eğilimindedir.

Y kuramı insancıl bir yaklaşımı ifade eder. Gerekli ortam sağlandığında insanın sahip olduğu potansiyelin geliştirilmesi esas alınır. McGregor'a göre X Teorisi'nin yöneticileri etkin ve başarılı bir yönetim yapması zordur. Etkin ve başarılı bir yönetim Y Teorisi ile mümkündür.

- 2- Rensis Likert'in Sistem 1-Sistem 4 Modeli: Etkin olan organizasyonlarla etkin olmayan organizasyonları birbirinden ayıran davranışsal ve yapısal faktörlerin neler olduğu ile ilgili araştırmalarda bir yöneticinin davranışlarının bir uçta Sistem 1 (istismarcı otokratik), Sistem 2 (yardımsever otokratik), Sistem 3 (katılımcı) ve diğer bir uçta Sistem 4 (demokratik) olmak üzere gruplandırılmıştır (Akat, 2002: 67-69).

Sistem 1: Yöneticiler astlara güvenmezler. Astlar iş ile ilgili konulardaki tartışmalarda kendilerini hiç serbest hissetmezler. Yöneticiler astların fikirlerini çok nadiren sorarlar.

Sistem 2: Yöneticilerin astlara güveni azdır. İş görenler kendilerini çok rahat hissetmezler.

Sistem 3: Astlar kendilerini serbest hissederler. Yöneticilerin astlara kısmen

güvenirler. Kararlar konusunda yöneticiler astların da fikirlerini alır ancak net karar vermede kontrolün kendilerinde olmasını isterler.

Sistem 4: Yöneticiler astlara bütün konularda tam olarak güvenirler. Astlar kendilerini tamamen rahat hissederler. Karar verme konusunda yöneticiler astların fikirlerini daima alırlar ve bu kararları yönetimde kullanırlar.

Sonuç olarak Sistem 1 otoriter ve biçimsel bir yönetim sistemini sergilemektedir. Sistem 4 ise grup çalışmasına ve karşılıklı güven duygusuna dayanan ilişkilere eğilimli bir yönetim sistemidir. Sistem 2 ve Sistem 3 ise Sistem 4'e ne kadar yakın ise örgüt o ölçüde yüksek ve sürekli bir verim sağlamaktadır.

- 3- Chris Argyris'in Olgun ve Olgun Olmayan Kişi Modeli: C. Argyris'e göre kişiler geliştikçe olgun olmayan bir insan özelliğinden olgun olan insan özelliğine doğru gelişirler. Olgun olan ve olgun olmayan insanın özellikleri şu şekildedir (Öztürk, 2016) :

Olgun Olmayan Kişi Özellikleri	Olgun Olan Kişi Özellikleri
- Pasif	- Aktif
- Bağımlılık	- Bağımsızlık
- Sınırlı Davranış Gösterme	- Değişik Davranış Gösterme
- Yüzeysel İlgi	- Derin İlgi
- Kısa Dönem Bakış Açısı	- Uzun Dönem Bakış Açısı
- Astlık Durumu	- Üstlük Durumu
- Kendi Duyarlılığından Yoksun	- Kendine Duyarlı Olma

Şekil 3.1. Olgun ve olgun olmayan kişinin özellikleri (Öztürk,2016)

Argyris'e göre Şekil.3.1.'de belirtilen özellikler iki ucu temsil etmektedir ve kişiler bu iki uç arasında herhangi bir yerde bulunabilirler. Klasik organizasyon yapıları kişilerin olgun insan özelliklerine doğru gelişmesini önleyici bir etki yapar. Bu tür yapılar kişileri bağımlı, pasif ve astlık durumunu benimser hale

getirir. Bu ise onların sahip oldukları potansiyeli tam olarak göstermelerini ve kendilerini geliştirmelerini engeller. Bu nedenle yöneticiler astları daha fazla sorumluluk almaya teşvik etmeli ve onların gelişmeleri için gerekli ortam hazırlanmalıdır. Aksi halde organizasyonda çatışmalar ve kırgınlıklar eksik olmayacak; bu da organizasyonların verimli ve uyumlu çalışmasını engelleyecektir (Koçel, 2010: 240-241).

c- Modern Yönetim Teorileri

Sadece örgüt menfaatini düşünen ve verimliliği arttırmaya yönelik çalışmalarda bulunan klasik yönetim teorileri ile organizasyon bünyesindeki insan merkezli çalışmalarda bulunan Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımı 1950'lerden sonra yeterli olmamaya başlamıştır. Bu durum ise Modern Yönetim Teorilerinin gelişmesine zemin hazırlamıştır. Modern yönetim teorileri Sistem Yaklaşımı ve Durumsallık Yaklaşımı olarak isimlendirilen iki yaklaşımdan meydana gelir. Bu iki yaklaşım klasik yönetim teorileri ve neo-klasik yönetim teorilerinin olumlu yönlerinden istifade etmiş ve eksikliklerini gidermeye çalışmıştır (Aydın vd., 2011: 73-74).

- Sistem Yaklaşımı: Bu yaklaşım Ludwig Van Bertalanffy isimli bir biyolog tarafından 1920'li yıllarda ortaya çıkmıştır. İlk başta sadece askeri ve sanayi alanında yararlanabilen bir yaklaşım olan Sistem Yaklaşımı 2. Dünya Savaşı sonrası meydana gelen gelişmelere paralel olarak sosyal bilimlerin hemen hemen bütün dallarında uygulanmaya başlamıştır. Bu yaklaşımın genel özellikleri şu şekildedir (Koç ve Topaloğlu, 2011: 76-80) :
 - Örgüt çevre ile ilişkilidir. Bu nedenle örgütler çevresel faktörlerdeki değişmelere uyum sağlayabilmek için amaç, yapı, insan ve teknoloji boyutlarını yenileştirmelidir.
 - Sistemin parçaları arasında karşılıklı ilişki ve karşılıklı bağımlılık söz konusudur.
 - Sistem yaklaşımı örgütü etkileyen tüm değişkenleri bütüncül bir şekilde görmeyi ve daha sağlıklı genelleme yapmayı mümkün kılmaktadır.
- Durumsallık Yaklaşımı: Bu yaklaşım her zaman her yerde geçerli tek bir organizasyon yapısı ve tek bir en iyi yol olmadığı görüşünü savunur. Değişik durumlar ve koşullar yönetimde başarılı olmak için değişik kavram, teknik ve

davranışları gerektirir. Durumsallık yaklaşımı organizasyonun içinde bulunduğu çevrenin unsurları ile belirli bir yönetim kavram ve teknikleri arasındaki fonksiyonel ilişkiyi araştırır (Koçel,2011: 271-278).

3.1.2. Yönetim Kavramının Genel Özellikleri

Toplum içerisinde en küçük birim olan aileden en büyük birim olan devlete kadar her birimde yürütülen yönetim sürecinin belli başlı özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Akçakaya vd., 2015:3-4) :

- Yönetim belli amaçların gerçekleştirilmesine yönelmiş faaliyetlerin bütünüdür.
- Yönetim hiyerarşik bir düzen içerisinde gerçekleşir.
- Yönetim, işbirliği sağlamaya yönelik faaliyetlerin bütünüdür. Örgüt bünyesindeki uyumlu ve düzenli faaliyetlerden meydana gelir.
- Yönetim; planlama, örgütleme, yürütme ve koordinasyon etkinliklerini içeren bir grup sürecidir.
- Yönetim örgütün elindeki maddi manevi bütün kaynakların en ekonomik şekilde kullanarak en yüksek faydayı elde etmeyi amaçlar.

3.1.3. Yönetim Kavramının Kaynakları

Yönetim kavramı meydana gelirken birçok kaynaktan istifade eder. Bu kaynaklar bilgi kaynağı, insan kaynağı, maddi kaynaklar, hukuki kaynaklar ve zaman kaynağıdır (Akçakaya vd.,2015:4-5; Koç ve Topaloğlu: 2012: 28-29) .

- Bilgi Kaynağı: Yönetimin karar verme aşamasında ihtiyaç duyduğu işlevsel bilgiyi ifade eder.
- İnsan Kaynağı: Yönetimin işleyişi sırasında örgütün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü ifade eder.
- Maddi Kaynaklar: Yönetimin ihtiyaç duyduğu para, arazi, makine, bina, araç ve gereç gibi maddi nitelikli kaynakları ifade eder.
- Hukuki Kaynaklar: Hizmetlerin ve projelerin gerçekleştirilmesi için yetki veren mevzuatı ifade eder.

- Zaman Kaynağı: Yönetmel faaliyetlerin gerçekleşmesi için ihtiyaç duyulan zamanı ifade eder.

3.1.4. Yönetim Kavramının Fonksiyonları

- Bireyleri belirlenmiş amaca doğru yönlendiren bir dizi işlevden oluşan yönetim kavramı birçok alt fonksiyonlardan oluşur. Bu fonksiyonlar planlama, örgütlenme, bütçeleme, yönetme, koordinasyon ve denetimdir (Akçakaya vd.: 5-7; Anameriç,2005).
- Planlama: Planlama yönetim sürecinin ilk evresidir, ileriye önceden görmektir. Amaçların saptanması, amaçlar doğrultusunda politikaların saptanması ve bu politikaların gerçekleştirilmesinde izlenecek yöntemin belirlenmesidir. Yapılacak işlerin niçin, nasıl, ne zaman, nerede ve hangi araç ve yöntemlerle yapılacağını belirlendiği süreçtir. Örgütlerin çalışmalarında belirlenen amaçlara ulaşmak için etkili, iyi hazırlanmış bir plana ihtiyaç vardır.
- Örgütlenme: Yönetim unsurlarından birisidir ve en önemlilerindendir. Amaca ulaşmak için gerekli olan araç ve olanakların bir düzende toplanmasıdır. Örgütlenme fonksiyonu yetki ve sorumluluk sınırlarının belirlenmesi, emirlerin nereden nereye gideceğinin belirlenmesi ve işlerin kolay yürütülmesini sağlar. Örgütlenme örgüt bünyesindeki bölümlerin tasnifi ve yeni bölüm veya ek bölüm oluşturma gerekliliğini belirler. İyi bir örgüt ve örgütlenme doğabilecek birçok problemin kolayca çözülmesini sağlar.
- Yönetme: Amaca ulaşmak için gerekli olan işlerin yürütülmesi, yönetilmesi ve örgüt personelinin yönlendirilmesi aşamasıdır.
- Bütçeleme: Amaçların gerçekleştirilmesi için gerekli olan personel, sermaye ve mevcut imkanları tespit etmek ve kullanmaya hazır biçimde bir araya getirmektir.
- Koordinasyon: Yönetimle ilgili belirli bir amacı gerçekleştirmek için aynı konu üzerinde çalışan diğer birimlerle işbirliği yapmaktır. Bu kademedeki en büyük görev yöneticiye düşmektedir. Örgütün her kademesinde bulunan ve görev yapan personelin bir arada ortak bir amaç için sistemli, uyumlu ve karşılıklı anlayış içerisinde çalışmasının sağlanmasıdır.
- Denetim: Planlanan amaçlara erişilip erişilmediğinin tespiti, erişilmedi ise bunun nedenlerinin belirlenmesi, saptanmış plana, verilen emirlere ve konulan ilkelere uygun şekilde yapılıp yapılmadığını belirten bir fonksiyondur. Denetim faaliyeti

örgütlerde yönetim kademelerine göre farklılık gösterir. Üst düzey yöneticiler sıkı bir denetim faaliyeti içerisindeyler. Denetim işini alt kademe yöneticiler tarafından hazırlanan raporlar sayesinde gerçekleştirirler. Orta kademe yöneticiler kendi oluşturdukları denetleme veya çalışma grupları yardımı ile kendi astlarını denetlerken; alt kademe ise önceden saptanmış kurallardan istifade ederek denetim faaliyetini gerçekleştirirler.

3.2. Kamu Yönetimi, Merkezden Yönetim ve Yerel Yönetim

Kamu kelime anlamı ile bir ülkede bulunan halk, bütün anlamına gelmektedir. Aynı zamanda halka hizmet vermekte olan bütün devlet kurumlarına verilen genel isimdir. Kamu yönetimi ise halkın yönetimi olarak tanımlanabilir. Kamu yönetiminin işlevsel ve yapısal olarak iki boyutu önem kazanmaktadır. İşlevsel olarak kamu yönetimi; yasaları, genel kuralları ve kamu politikası kararlarını uygulama sürecidir. Yapısal olarak kamu yönetimi devletin örgütsel yapısını ifade eder. Her devlet yasalarla belirlenen görevlerini yerine getirmek için merkezi ve yerel düzeyde çeşitli örgütlenmelerden meydana gelir. Bu kamu örgütleri de devletin yapısal yönünü ifade eder. Kamu yönetiminin iki amacından söz etmek mümkündür (Ökmen ve Parlak, 2015:2-4):

- Örgütler içindeki bireylerin nasıl çalıştıklarını ve davrandıklarını sağlamak, örgüt ve örgüt üyeleri arasındaki ilişkilerin uyumunu sağlamak.
- Kamu yönetiminin ve kamu yönetiminde uygulanan tekniklerin araştırılarak sağlam ilkelere dayandırılmasıdır.

1982 Anayasasının 123.maddesine göre idarenin kuruluş görevleri merkezden yönetim ve yerel(yerinden) yönetim ilkesine dayanır. Merkezden yönetim; yönetsel hizmetlerin tek merkezde toplanmasını ve merkezi hiyerarşi içerisinde yer alan örgütlerce yönetilmesini ifade eder. Yerel yönetim ise merkezden yönetimin aksine kamu hizmetlerinin merkezin dışında yapılanmış kamu tüzel kişilikleri tarafından yürütülmesini ifade eder (Karakılçık,2015: 17-20; Şahin,2014: 19).

3.2.1. Yerel Yönetim Kavramının Genel Yapısı

1982 anayasasının 127. Maddesinde yerel yönetimler “ mahalli idare, ile, belediye ve köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirtilen

ve karar organları yine kanunla gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir ” olarak tanımlanmıştır.

Yerel yönetimler yönetim kavramı içerisinde çok önemli bir yeri olan ve gittikçe daha da fazla önem kazanmaya başlayan bir yönetim biçimidir (Akyol,2012). Küreselleşmeden sıklıkla bahsedilen bir dönemde dünyadaki demokratikleşme hareketlerine binaen yerel halkın kendi kendilerini yönetmesi anlamına gelen yerel yönetimlere olan alaka da artmıştır (Ağırbaş,2008). Bugüne kadar yerel yönetimler kavramının pek çok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlar incelendiğinde genel manada ortak noktalara değinildiği görülür (Akyol,2012).

Yerinden yönetim olarak da bilinen yerel yönetimler yerel halkın bizzat kendileri tarafından seçilen organlarca yönetilmesidir. Yerel yönetim birimi ise yerel yönetimce kurallar koymaya, yükümlülükleri yerine getirme ile yetkili kılınmış bir yerel meclisin denetimi altındaki bir yönetim birimidir (Keleş, 2009: 21).

Bireylerin ortak yaşamlarından kaynaklanan ve ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre nitelik ve nicelik bakımından farklılık gösteren birçok ihtiyaçları vardır. Güvenlik, adalet, haberleşme, ulaşım, eğitim, kentsel planlama, altyapı çalışmaları, sağlık gibi ihtiyaçlar toplumun ortak ihtiyaçlarındandır. Bireylerin bu ihtiyaçlarını devlet gidermektedir. Bu ortak ihtiyaçların giderilmesinde devlet merkezi idare ve mahalli idare olmak üzere iki ayrı kategoride yapılanmıştır. Devletin iki ayrı kategoride yapılanmasının sebebi hizmetlerin etkili ve verimli şekilde yapılması ve bazı ihtiyaçların giderilmesi için gerekli hizmetlerin kullanımının yerel alanlarla sınırlı olmasıdır (Taşkın,2013).

Yerel yönetimler devletin bir bölgesinde faaliyet gösteren, karar organları bizzat halk tarafından seçilen, kendine ait bütçesi, mal varlığı ve geliri olan, karar verme ve yetkileri açısından bir dereceye kadar bağımsız olan ve merkezi idareye bağlı bir yönetim birimidir. Yerel yönetimler yerinden yönetim ilkesine göre kurulurlar ve o bölgede yaşayan yerel halkın müşterek ihtiyaçlarını gidermek ile görevlidirler (Biricik, 2014).

1982 anayasasının 123. Maddesinde “ kamu idaresinin kuruluş ve görevleri ile bir bütün olduğu ve idarenin kuruluş ve görevleri ile merkezden yönetim ve yerinden yönetim

esaslarına dayanır ” olarak açıklanmış ve kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla ve kanunun açık şekilde verdiği yetki ile kurulacağı belirtilmiştir (Altun,2015).

Her işin tek bir merkezden yürütüldüğü ve kararların tek elden alındığı yönetim biçimi anlayışı günümüzde pek geçerli değildir. Kamu hizmetlerinin halka en yakın birimlerce verilmesi yani yerel yönetim anlayışı giderek yaygınlaşmaktadır. Yerel yönetimin ana özelliği belli bir merkezin hiyerarşik denetimi dışında faaliyet yürütebilmesi ve belli bir özerkliğe sahip olmasıdır. Bir kuruluşun yerel yönetim sayılabilmesi için ayrı bir kamu tüzel kişiliğine, personel bağımsızlığına, gelir kaynaklarına ve bütçeye sahip olması gereklidir (Karakılıç,2015: 19-20).

Yerel yönetimler merkezi yönetime karşı belli ölçülerde bağımsız birimlerdir. Merkezi yönetim yerel yönetimi amirlik yetkisi, bir ast üst ilişkisi içinde denetleyemez. Mamafih, yerel yönetimin genel idare politikası merkezi yönetim tarafından belirlenir (Akçakaya vd.,2015: 322).

Adem-i merkeziyet olarak da isimlendirilen yerel yönetimler yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi ortak amaçlara yöneliklerdir. İlk amaç bireylerin temel insani haklarını kullanmalarına imkan vermektir. Diğer amaçlar etkinlik ve seçimler ile demokrasiyi gerçekleştirmek isteğidir (Akyol,2012).

Yerel yönetimlerin yönetim bilimi literatüründe belirtilen iki türü vardır:

- a. Siyasal Yerel Yönetim: Daha çok federal sistemlerde yer alan, yarı özerk ya da özerk statüye dayalı yönetim türüdür (Ökmen ve Parlak,2015: 11-12).
- b. Yönetimsel Yerel Yönetim: Yalnızca merkezi yönetim adına taşrada görev yapan birimleri ifade eder. Merkezi yönetime bağlı kurum ve kuruluşların merkezi yönetim adına yerel alanda kamu hizmetlerini yerine getirmesi öngörülür. Yönetimsel yerel yönetim de kendi içerisinde ikiye ayrılır (Keleş,2009: 21-23) :
 - b.1. Yer Yönünden Yerel Yönetim: Uygulamada belli bir coğrafya alanında etkinlikte bulunan yönetimsel birimler yer yönünden yerel yönetim olarak kabul edilir. İl özel idareleri, belediyeler ve köyler bu yerel yönetim türüne örnektir.

b.2. Hizmet Yönünden Yerel Yönetim: Belirli kamu hizmetlerinin devlet tüzel kişiliğinden bağımsız olarak yerine getirilmesidir. Ticaret ve sanayi odaları bu yerel yönetim türüne örnektir.

Yerel yönetim birimleri ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Ancak bu ayrı tüzel kişilik tamamen devletten münferit oldukları anlamına gelmez. Bu yönetimlerin kullandıkları kaynaklar kamusal kaynaklardır. Dolayısıyla devlet bu birimler üzerinde genel gözetim ve denetim yetkisine sahiptir. Devletin yerel yönetimler üzerindeki bu denetimine *vesayet denetimi* denir. Vesayet denetimi iki türlü yapılır (Şahin,2014: 41-42):

- Birincisi; hukuki denetimdir. Hukuki denetimde devlet yerel yönetimlerin hukuka yönelik uygun işler yapmasını temin etmeye yönelik denetim yapar.
- İkincisi; yerindelik denetimidir. Yerindelik denetiminde devlet yerel yönetimlerin yaptığı işlerin ne derecede gerekli olduğunu denetler.

Yerel yönetimlerin bazı olumlu ve olumsuz yönleri vardır. Olumlu yönleri şunlardır (Akçakaya vd.:322-326; Ökmen ve Parlak,2015:15):

- Yerel yönetim anlayışı demokratik ilkelere daha uygundur.
- Kırtasiyeciliği ve bürokrasiyi azalttığı için resmi iş ve işlemlerin daha kısa zamanda meydana gelmesini sağlar.
- Yerel bölgenin ihtiyaçları daha doğru saptanacağı için ihtiyaçlara en uygun hizmetler sunulur.

Yerel yönetimlerin olumsuz yönleri ise şunlardır (Karakılçık,2015: 20):

- Bölgelerarası eşitsizlik artabilir.
- Parti taraftarlığı daha fazla yaşanabilir.
- Mali denetimde güçlükler yaşanabilir.
- Yeterli kaynak olmaması durumunda hizmetlerde aksamalar meydana gelebilir.

Bu olumlu ve olumsuz yönler adeta birbirini dengelemektedir. Dolayısıyla birçok ülkede merkezden yönetim ve yerel yönetim birbirlerinin eksiklerini tamamlayacak şekilde uygulanmaktadır (Akçakaya vd.,2015:323).

3.2.2. Yerel Yönetim Kavramının Genel Özellikleri

Yerel yönetimler devlet sınırları içerisinde yerleşmiş bireylerin müşterek ve yerel nitelikli ihtiyaçlarını karşılamak üzere belirli bir hukuk düzeni içinde oluşturulmuş tüzel kişiliklerdir. Yerel yönetimlerin belli başlı özellikleri şunlardır (Çetin,2009):

- Yerel yönetimler yerinden yönetim ilkesine göre örgütlenmiş, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır.
- Karar organları bizzat yerel halk tarafından seçilir.
- Kuruluş, görev ve yetkileri kanun ile düzenlenmiştir.
- Faaliyetleri vesayet denetimi yolu ile merkezi yönetim tarafından denetlenmektedir.
- Yerel yönetimler yasaların kendilerine verdiği görevleri yerine getirmek üzere Bakanlar Kurulu ile aralarında işbirliği yapabilirler.
- Seçilmiş organlarının seçilmiş sıfatlarını kaybetmeleri hususunda denetim yargı yolu ile olur. Herhangi bir suç sebebi ile hakkında soruşturma açılan yerel yönetim organları ve bu organların üyeleri İçişleri Bakanlığı tarafından geçici bir süre görevden uzaklaştırılabilir.

3.2.3. Türkiye’de Yerel Yönetim Çeşitleri

Türk yönetim yapısı 1982 Anayasasının 123. Maddesinde belirlenmiştir. Bu maddeye göre Türkiye’de yönetim merkezi yönetim ve yerel (yerinden) yönetim olmak üzere iki şekildedir. Yerel yönetimler ise temelde üç ana kola ayrılmıştır. İl özel idaresi, belediye yönetimi ve köy yönetimi. Ancak 1983 yılında yürürlüğe giren 303 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile yerel yönetim yapısına büyükşehir belediyeleri de dahil olmuştur.

3.2.3.1. İl Özel İdaresi

Türkiye’nin mülki idare yapısı içerisinde önemli bir yeri bulunan ve anayasanın 127.maddesinde adı geçen yerel yönetim türlerinden birisidir. Kavram olarak “ taşınır ve taşınmaz mallara ve bağımsız gelire sahip, karar organı halk tarafından seçilen, bölge halkının müşterek ve belirli ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile hizmet veren, tüzel kişiliğe sahip mahalli idare kuruluşu “ olarak tanımlanan il özel idaresi hala önemli vazifeler üstlenen bir yerel yönetim biçimidir. İl özel idaresi il halkına yönelik hizmet sağlar. İl sınırları içerisinde hem belediyeler hem de köyler bulunabileceği için il özel idaresinin

vazifeleri hem kırsal hem de kentsel nitelikli olabilir (Karakılçık,2015: 133-134; Keleş, 2009:149-150) . Türkiye’de 51 tane ilde il özel idaresi vardır:

Adıyaman	Afyonkarahisar	Ağrı	Amasya	Artvin	Bilecik	Bingöl
Bitlis	Bolu	Burdur	Çanakkale	Çankırı	Çorum	Edirne
Elazığ	Erzincan	Giresun	Gümüşhane	Hakkari	Isparta	Kars
Kastamonu	Kırklareli	Kırşehir	Kütahya	Muş	Nevşehir	Niğde
Rize	Siirt	Sinop	Sivas	Tokat	Tunceli	Uşak
Yozgat	Zonguldak	Aksaray	Bayburt	Karaman	Kırıkkale	Batman
Şırnak	Bartın	Ardahan	Iğdır	Yalova	Karabük	Kilis
Osmaniye	Düzce					

Şekil 3.2. Türkiye’deki il özel idareleri (www.yerelnet.org.tr)

İl Özel İdaresinin kısa tarihçesi

İl özel idaresi Osmanlı İmparatorluğu döneminde Fransa’nın il yönetiminden esinlenerek 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile kurulmuştur. O güne kadar Osmanlı İmparatorluğu eyalet sistemine göre yönetilmekteydi. Askeri yapıya ve arazi sistemine dayanan bu yapı Osmanlı İmparatorluğu’na özgüdür. Bu sistem ne tam manası ile merkezi ne de adem-i merkezidir. Eyaletler serbesttir, ancak seçilmiş organları ve tüzel kişilikleri yoktur. 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile Osmanlı İmparatorluğu’nun merkez ve taşra yönetim birimleri Fransız “*department*” birimlerinden esinlenerek merkeziyetçi bir anlayış ile yeniden yapılanmıştır. Bu nizamname ile eyalet yerine il düzeni benimsenmiş ve iller için biri genel diğeri özel iki yönetim türü kabul edilmiştir. İl özel idaresi sancaktan gönderilen ikisi müslim ikisi gayri müslim dörder üyeden oluşmaktaydı. İl özel yönetimi yerel halkın yönetime katılmasını amaçlarken il genel yönetimi merkezi hükümet işlerini yönetmek üzere oluşturulmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında il özel idaresini konu alan bir düzenleme yapılmamıştır. 1920’li ve 1930’lu yıllarda çıkarılan yasalar il özel idaresinin görevlerini diğer yönetim birimlerine devretmişlerdir. 1960 sonrası dönemde il özel idaresi ile ilgili yeniden yapılandırma çalışmaları söz konusu olmuş ancak bir türlü tatbik edilememiştir. 1987’de yeni bir il özel idaresi yasası yapılmış fakat bu yasa da kısa zaman içerisinde hükümsüz kalmıştır. İl özel idaresine ilişkin en son değişiklik 2005 yılında yapılmıştır. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu yürürlüğe girmiştir ve bu yasa hala yürürlüktedir (Akçakaya vd., 2015: 363-364; Karakılçık,2015: 134-137; Keleş,2009:150-151) .

İl Özel İdaresinin görevleri

İl özel idaresinin görevleri 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6.maddesinde sıralanmıştır. Bu yasadaki tanıma göre il özel idaresi il sınırları içerisindeki yerel halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş bir tüzel kişilik olarak tanımlanmıştır. Görevleri ise il sınırları içerisindeki görevleri ve belediye sınırları içerisindeki görevleri olarak iki grupta toplanmıştır (Bıçaklı,2009).

İl Özel İdaresinin İl Sınırları İçerisindeki Görevleri	İl Özel İdaresinin Belediye Sınırları İçerisindeki Görevleri
- Sağlık, gençlik, spor, tarım, sanayi ve ticaret hizmetleri	- İmar, yol, su, kanalizasyon ve çevre hizmetleri
- İlin çevre düzen planı	- Acil yardım ve kurtarma hizmetleri
- Bayındırlık ve iskan hizmetleri	- Kültür ve turizm faaliyetleri
- Toprağın korunması ve erozyonun önlenmesi	- Gençlik ve spor faaliyetleri
- Sosyal hizmetler ve yardımlar	- Orman köylerinin desteklenmesi
- Yoksullara mikro kredi verilmesi	- Ağaçlandırma
- Çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları açmak	- Park ve bahçe tesislerine ilişkin hizmetler
- İlk ve orta öğretim kurumlarına arsa temini	
- Binaların yapım, bakım ve onarımı	

Şekil 3.3. İl Özel İdaresinin görevleri

İl Özel İdaresinin organları

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na göre il özel idaresinin üç tane organı vardır. Bunlar vali, il genel meclisi ve il encümenidir.

Vali

Vali 5302 sayılı kanunun 29.maddesine göre “ il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğin temsilcisidir “. Valiler mevzuata göre İçişleri Bakanı'nın önerisi, Bakanlar Kurulu kararı ve Cumhurbaşkanının onayı ile atanır.

İl Genel Meclisi

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 9.maddesine göre il genel meclisi; “ il özel idaresinin karar organıdır ve yerel halk tarafından seçilen üyelerden oluşur “. 3360 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda vali il genel meclisinin başkanı iken 5302 sayılı kanunda bu uygulama değiştirilmiş ve il genel meclisi başkanının meclis üyeleri tarafından seçilmesi uygun görülmüştür (Duran,2009).

İl Encümeni

3360 sayılı eski İl Özel İdaresi Kanunu'nda adı il daimi encümeni olan organ 5302 sayılı yeni kanun ile il encümeni adını almıştır. İl encümeni valinin başkanlığında il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl süre için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri mali hizmet birim amiri olan ve valinin seçeceği beş üyeden meydana gelir (Karaman, 2011).

3.2.3.2. Belediyeler

Belediyeler Türk yerel yönetim sisteminin temel birimlerinden birini oluşturur. Arapça kökenli olan ve anlamı kent manasında olan “ *belde* “ sözcüğünden gelen belediye Türkçe'de kent anlamında değil bir yerel yönetim birimini ifade etmek için kullanılır (Keleş, 2009: 231).

TDK sözlüğüne göre belde “ ilçeden küçük, belediye ile yönetilen yer “ olarak tanımlanmıştır. Yine TDK sözlüğüne göre belediye “ il, ilçe, kasaba, belde vb. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkanı ve üyeleri halk tarafından seçilen tüzel kişiliği olan örgüt “ olarak tanımlanmıştır.

Belediyeler; üyeleri ve başkanı belde sakinleri tarafından seçilen, belde sakinlerinin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişileridir (Türkyılmaz, 2014).

Türkiye’de kurumsal bir yapıya Cumhuriyet’in ilanından sonra kavuşan belediyelerin sayısında son yıllarda önemli bir artış görülmektedir. Merkezi yönetimden sağlanan yardımların özendirici olması, yerel yönetim ve belediyeçilik sisteminin demokratikleşme

anlayışı ile özdeşleşmesi, bu anlayışa paralel olarak politikacıların yeni belediyeler kurulmasını teşvik etmesi ve hoşgörülü olması ve birçok hizmetin yerel nitelikli olması belediyelerin sayısındaki artışın nedenleri olarak belirtilebilir (Keleş,2009:231-232).

Türkiye Belediyeler Birliği'nin 2014 yılında yayınladığı bildiriye göre Türkiye'deki belediye sayıları ve türleri şu şekildedir:

Belediyelerin Türü	Belediyelerin Sayısı
Büyükşehir Belediyesi	30
İl Belediyesi	51
Büyükşehir İlçe Belediyesi	519
İlçe Belediyesi	400
Belde Belediyesi	397
Toplam	1397

Şekil 3.4. Türkiye'deki belediyelerin türleri ve sayıları (www.tbb.gov.tr)

Belediyelerin kısa tarihçesi

Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk belediye Tanzimat sonrası yenilenme hareketlerine paralel olarak kurulmuştur. Bundan daha önce belediyelere ait olan görevleri kentin sakinleri ve resmi görevliler yapmaktaydı. Kadıların yönettiği belediye nitelikli kurumlar aynı zamanda kentin yönetim merkezi idi. İlk belediye örgütü 16 Ağustos 1815 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur. İstanbul Şehremaneti ismindeki bu örgütün başkanı ve on iki üyesi padişah tarafından atanıyordu. Başarısız olarak nitelendirilebilecek bu belediye denemesinden sonra batılı anlamdaki ilk belediye 1857 yılında Beyoğlu-Galata'da doğrudan merkeze bağlı olarak kurulan Altıncı Belediye Dairesi'dir. Bu uygulamanın getirdiği başarı sonucu 1869 yılında çıkarılan Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi ile belediye teşkilatı tüm İstanbul'u kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Merkezin dışında taşrada batılı anlamda ilk belediyenin kurulması 1870 yılından sonra olmuştur. 22 Ocak 1871 tarihli İdare-i Umumiyet-i Vilayet Nizamnamesi il idaresinde değişiklik yaparak taşra belediyelerinin temelini oluşturmuştur. Bu kanuna göre nüfusu 40.000'nin üzerinde olan yerlerde belediye şubeleri kurulabilecekti. Bu kanun her belediye için bir başkan, bir belediye meclisi ve cemiyet-i belediye isimli organları öngörürken; meclisin halk tarafından seçilmesini başkanın ise meclisçe atanmasını, cemiyet-i belediyenin ise o günkü idare örgütünde bulunan Mahalli İdare Meclisi ile belediye meclisinin birleşmesinden oluşmasını öngörüyordu (Akçakaya vd., 2015: 373-374; Karakılçık, 2015: 148-151; www.ibb.gov.tr).

23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılması ile yeni bir yönetimin temeli atılmış oldu. 24 Nisan 1921’de yayınlanan Teşkilat-ı Esasiye’de mahalli idarelerden bahsediliyor fakat belediyelerden bahsedilmiyordu. 1930 yılında kabul edilen 1580 sayılı Belediye Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıha Kanunu ve 1933 yılında kabul edilen 2290 sayılı Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu belediyeler için önemli düzenlemeler içermekteydi. 1930 yılında kabul edilen 1580 sayılı Belediye Kanunu uzun yıllar yürürlükte kalmıştır. 1580 sayılı kanun 2004’te yürürlüğe giren 5272 sayılı kanun ile değiştirilmiştir. 5272 sayılı kanun Anayasa Mahkemesi tarafından yürürlükten kaldırılınca, 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu kabul edilmiştir ve hala yürürlüktedir. Bu süreç içerisinde belediyeler ile ilgili çok önemli değişiklikler meydana gelmiştir. 1963 yılında yapılan değişiklik ile belediye başkanları halk tarafından yapılan seçimler ile göreve gelmeye başlamışlardır. 1984 yılında yapılan 303 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyeleri yerel yönetimler sisteminin bir parçası olmuşlardır (Erençin,2005; Keleş,2009:231-232).

Belediyelerin görevleri

1580 sayılı Belediye Kanunu’nda belediyelerin görevleri zorunlu ve isteğe bağlı olarak iki kategoride sınıflandırılmıştır. 5393 sayılı kanunda ise net olarak böyle bir sınıflandırma yapılmamıştır. Ancak bu kanunun 14. Maddesinin a fıkrasında belirtilen görevleri belediyenin yapacağını ya da yaptıracığını öngörürken b fıkrasında belirtilen görevleri yapabilecekleri ya da yaptırabilecekleri belirtilmiştir. Böylece bu kanunda net olarak bir sınıflandırma belirtilmese de fiilen bir sınıflandırmanın varlığından söz edilebilir (Erençin,2006; Keleş,2009:243-246).

5393 sayılı kanunun 14. Maddesinin a fıkrasına göre belediyelerin yapacağı ya da yaptıracığı belirtilen görevleri şu şekildedir:

- “ İmar, su, kanalizasyon, katı atık gibi kentsel altyapı gibi hizmetler
- Çevre ve çevre sağlığı
- Temizlik ve katı atık hizmetleri
- Zabıta, yangın söndürme, acil yardım, kurtarma ve ambulans hizmetleri
- Kent içi trafik hizmetleri
- Defin ve mezarlıklar ile ilgili cenaze hizmetleri

- Park ve yeşil alan, ağaçlandırma hizmetleri
- Kültür ve sanat, turizm ve tanıtıma yönelik hizmetler
- Gençlik ve spor faaliyetleri
- Sosyal hizmetler ve yardım
- Meslek ve beceri kazandırma faaliyetlerine yönelik hizmetler
- Büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 50.000'i geçen belediyeler için kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açmak “

Aynı kanunun b fıkrasına göre belediyelerin yapabilecekleri ya da yaptırabilecekleri görevler ise şu şekildedir:

- “ Okul binalarının inşaatı, bakım ve onarımı, malzeme ihtiyaçlarının karşılanması
- Sağlık tesisi açmak ve işletmek
- Kültür ve tabiat varlıklarının korunması, bakımı, onarımı ve yeniden inşası
- Öğrencilere ve amatör spor kulüplerine destek
- Amatör spor müsabakaları düzenlemek, başarılı sporculara ödül vermek
- Gıda bankacılığı yapmak “

Belediyelerin organları

Belediye Meclisi

5393 sayılı kanunun 17.maddesine göre “ belediye meclisi belediyenin karar organıdır “. Belde halkı tarafından nispi temsil sistemine göre seçilir. Seçimde onda birlik baraj uygulanmakta ve her belde bir seçim çevresi olarak kabul edilmektedir. Belediye meclis üyelerinin seçimi beldenin nüfusuna göre değişiklik gösterir.

Belediye Encümeni

5393 sayılı kanunun 33. Maddesine göre belediye encümeni belediye başkanının başkanlığında;

- “ İl belediyelerinde ve nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye ile

biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği üç üye olmak üzere yedi kişiden,

- Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye ile biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere beş kişiden oluşur “.

Belediye Başkanı

5393 sayılı kanunun 37.maddesine göre belediye başkanı “ belediye yönetiminin başı ve tüzel kişiliğin temsilcisidir “. Belediye başkanı 1963 yılına kadar belediye meclis üyeleri tarafından seçilirken, 1963 yılından sonra bizzat halk tarafından seçilmeye başlamıştır. Belediye başkanı görev yaptığı müddetçe hiçbir siyasi partinin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz, profesyonel spor kulüplerine başkanlık edemez, yönetimde bulunamaz.

3.2.3.3. Büyükşehir Belediyeleri

Hızlı kentleşme sonucu büyüyen kent merkezinin etrafında birçok yeni yerin kurulması, yeni yerleşmelerin nüfusun artması, nüfus artışı ile birlikte bu yerlerin köyden belediyeli konuma geçmesi yönetsel açıdan parçalı kentleri meydana getirmiştir. Bu parçalı kentleşme ile birlikte hizmet ekinliği, eksikliği, yerel yönetim birimleri arasında koordinasyon eksikliği gibi sorunları meydana getirmiştir. Bu sorunların neticesinde de büyükşehir belediyeciliği kavramı söz konusu olmuştur. Nüfus sayısındaki artışın yanı sıra büyük kentlerde sorunların ve büyük kentlerde yaşayan yerel halkın ihtiyaçlarının muhteviyatının ve yönetimden beklentisinin farklılaşması da yerel yönetimlerde yeni bir sistemin meydana gelmesini zorunlu kılan nedenlerdendir (Çavuş,2017; Karakılçık,2015: 172-174).

Büyükşehir yönetimlerine ilişkin ilk düzenleme 1982 Anayasası’nın 127. Maddesinde belirtilmiştir. Bu madde ile büyük yerleşim merkezleri için yeni yönetim biçiminin getirilmesi söz konusu olmuştur. Bu maddeye göre birden fazla ilçesi olan yerlerde ve öncelikli olan yerlerde eğer yeterli sayıda belediye yoksa en az iki ilçenin kurulması öngörülmüştür. Büyükşehir yönetimleri ile ilgili esas uygulama 1984 yerel seçimlerinden

sonra yapılmıştır. 9 Temmuz 1984 tarihinde kabul edilen 303 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile anakent belediyelerinin görev, sorumluluk ve gelirleri yeniden düzenlenmiştir. Bu kanundan sonra Türkiye’de ilk büyükşehir belediyeleri Ankara, İstanbul ve İzmir’de kurulmuştur. 3030 sayılı kanun 2004 yılında yürürlüğe giren 5216 sayılı kanun ile yürürlükten kalkmıştır (Akçakaya vd., 2015: 390-392; Arıkboğa,2013; İzci ve Turan, 2013).

6330 sayılı yeni Büyükşehir Kanunu ve Ordu İli’nin de eklenmesi ile Türkiye’de toplam büyükşehir belediye sayısı 16’dan 30’a yükselmiştir (Ökmen, Parlak,2015: 272-273).

Büyükşehir Belediyesinin görev ve sorumlulukları

Büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumlulukları 5216 sayılı kanunun 7. Maddesinde belirtilmiştir. Bu maddeye göre büyükşehir belediyesinin görevleri şunlardır:

- “İlçe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.
- Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak.
- Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak.
- Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

- Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.
- Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.
- Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak.
- Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gayrisihhî işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaktan toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.
- Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.
- Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiği alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.

- Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.
- Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek.
- Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.
- Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.
- Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.
- Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.
- Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.
- Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.
- İl düzeyinde yapılan plânlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili plânlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vermek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek.

- Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.
- Merkezî ısıtma sistemleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek.
- Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri hâlinde her türlü desteği sağlamak “.

Büyükşehir Belediyesinin organları

Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir belediye meclisi ile ilgili hükümler 5216 sayılı kanunun 12., 13. ve 14. Maddelerinde belirtilmiştir. Bu kanuna göre büyükşehir belediye meclisi “ büyükşehir belediyesinin karar organıdır “. Belediye sınırları içerisinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak sureti ile bulunacak toplam sayı kadar üyeden oluşur. Büyükşehir belediye meclisi her ayın ikinci haftası önceden meclis tarafından tayin edilen günde devamlı toplantı yerinde toplanır. Bütçe ile ilgili toplantı en çok 20 gün, diğer toplantılar ise en çok 5 gün sürer.

Büyükşehir Belediye Encümeni

Büyükşehir belediye encümeni ile ilgili kanunlar 5216 sayılı kanunun 16. Maddesine göre düzenlenmiştir. Bu kanuna göre encümen büyükşehir belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasında bir yıl için gizli oyla seçilen beş üye ile biri genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği 5 üyeden, yani toplam 11 üyeden, oluşur. Büyükşehir belediye encümeni büyükşehir belediyesinin yürütme ve danışma organıdır.

Büyükşehir Belediye Başkanı

Büyükşehir belediye başkanı 5216 sayılı kanunun 17. Maddesine göre “ büyükşehir belediyesinin başı ve tüzel kişiliğin temsilcisidir “. Büyükşehir belediye başkanın büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki yerel halk tarafından 5 yıl için doğrudan seçilir.

3.2.3.4. Köyler

Farsça kökenli bir kelime olan kuy (ku); mahalle, semt, civar anlamına gelmektedir. Türkçeye köy olarak geçen bu kavram ilk olarak Selçuklular zamanında girmiştir (Gürler,1997).

Köyler, dört basamaklı Türk Yerel Yönetim sistemin ilk basamağını oluştururlar. Osmanlı Devleti zamanından beri Türklerde çok yaygın ve çok eski bir yönetim sistemi olan köy idareleri o zamanlarda dönemin örf ve adet kurallarına göre düzenlenmekteydi. 1924 yılında yürürlüğe giren ve o zamandan beri yürürlükte olan 442 sayılı Köy Kanunu’na göre yeniden düzenlenen köyler “ nüfus sayısı, yerleşim yapısı ve tüzel kişilik “ olarak üç şekilde tanımlamıştır. Nüfusu 2000’den az olan yerleşim yerler köy olarak kabul edilir. Yerleşim yapısı bakımından; cami, okul, otlak, yayla gibi müşterek malları bulunan toplu ya da dağınık şekilde bulunan evlerde yaşayan insanlar; bağ, bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy oluştururlar. Tüzel kişilik bakımından köy; taşınır veya taşınmaz mallara sahip ve iş bu kanun ile kendisine verilen işleri yapan, başlı başına bir tüzel kişilik olarak tanımlanmıştır (Çamur,2002; Keleş,2009:197-198; Karakılçık,2015: 203-204).

TDK Sözlüğü ise köyü “ toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu bakımından şehirden ayırt edilebilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve diğer yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi “ olarak tanımlamıştır.

Köy yönetimlerinin kısa tarihçesi

Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan beri var olan köyler ile ilgili yapılan ilk düzenleme 1858 yılında yapılmıştır. Bu kanun ile ilk defa idari bir birim olarak köyden bahsedilmiş fakat köylerin hangi usullere göre düzenleneceği belirtilmemiştir. Köyler hususunda çıkarılan ilk hüküm 1864 yılında kabul edilen Vilayet Nizamnamesi ile olmuştur. Bu nizamname ile şehir ve kasabalarda en az 50 hane bir mahalle, her mahalle de bir köy

kabul edilmiştir. Köy organları, bu organların vazifeleri, köy işleri, muhtar ve ihtiyar heyeti gibi konular bu kanun ile düzenlemeye kavuşmuştur. Her köy için ve dinleri farklı olan her sınıf için bir ihtiyar heyeti oluşturulması öngörülmüştür. Ve bazı yerel sorunların giderilmesi için bu meclise müzakere yetkisi verilmiştir. 1871'deki Vilayet Nizamnamesi ile muhtarların görev ve yetki alanları genişletilir. Hükümetin emirlerini ilan, vergi toplama, ölüm ve nüfus gibi nüfus hareketlerini takip etme, bildirme ve suçluların devlete teslim edilmesi gibi vazifeler muhtarlara yüklenmiştir. 1876 yılında yürürlüğe giren İdare-i Nevahi Nizamnamesi ile 200 haneden fazla nüfuslu köylerin nahiye oluşturmaları, daha az nüfuslu köylerin de birleştirilerek nahiye oluşturmaları öngörülmüştür (Karakılıçık,2015: 204-206; Ünal,2011).

Cumhuriyetin ilanından sonra kabul edilen 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu ile köyler tüzel kişiliğe kavuşmuşlardır. Bu kanun ile birlikte köylere önemli vazifeler yüklenmiş ve köy yönetimi aracılığı ile kırsalın ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır. Köy yönetimleri bazı değişiklikler ile birlikte hala 1924 tarihli 442 sayılı Köy Kanunu'na tabidir (Akçakaya vd.,2015: 401-402; Başa,2007;)

Köy yönetimin görevleri

442 sayılı Köy Kanunu'nun 12. Maddesine göre köy yönetiminin görevleri iki bölüme ayrılmıştır. Bunlar; köy yönetiminin yapmakla zorunlu olduğu görevler ve köy halkının isteğine bağlı görevler.

Köy halkı mecburi olan işleri yapmazsa cezaya tabi tutulurlar. Kanunun 13. Maddesine göre köy halkının yapmaya mecbur olduğu görevler şunlardır:

- “ Sıtma, sivrisinek tarafından aşılandığı ve sivrisinek de su birikintilerinde barındığı ve ürediği için her şeyden evvel köy sınırı dahilindeki su birikintilerini kurutmak.
- Köye kapalı yoldan içilecek su getirmek ve çeşme yapmak, köyün içtiği su kapalı geliyorsa yolunda delik deşik bırakmamak ve mezarlıktan veya süprüntülük ve gübrelikten geçiyorsa yolunu değiştirmek.
- Köylerdeki kuyu ağızlarına bir arşın yüksekliğinde bilezik ve etrafını iki metre eninde harçlı döşeme ile çevirmek.
- Evlerde odalarla ahırları bir duvarla birbirinden ayırmak.

- Köyün her evinde üstü kapalı ve kuyulu veya lağımlı bir hela yapmak ve köyün münasip bir yerinde herkes için kuyusu kapalı veya lağımlı bir (hela) yapmak.
- Evlerden dökülecek pis suların kuyu, çeşme, pınar sularına karışmayarak ayrıca akıp gitmesi için üstü kapalı akıntı yapmak.
- Köyde evlerin etrafını ve köyün sokaklarını temiz tutmak.
- Çeşme, kuyu ve pınar başlarında gübre, süprüntü bulundurmıyıp daima temiz tutmak, ve fazla suların etrafa yayılarak bataklık yapmaması için akıntı yapmak.
- Köyün süprüntü ve gübreliliğini köyden uzakça yol üstü olmayan sapa ve rüzgar altı yerlerde yapmak ve herkese o gübrelikten ayrı yerler göstermek.
- Her köyün bir başından öbür başına kadar çaprazlama iki yol yapmak (bu yollar köy meydanından geçecektir.)
- Köyün büyüklüğüne göre orta yerinde ve mümkün olamazsa kenarında bir meydan açmak.
- Köy meydanının bir tarafında ihtiyar meclisinin toplanıp köyün işlerini görüşmeleri için bir köy odası yapmak.
- Köy, yol üzerinde uğrak ve konuk ise köy odası yanında ocaklı ve ahırlı bir konuk odası yapmak.
- Köyde bir mescit yapmak (yeniden yapılacak ise köy meydanının bir tarafına yapılacaktır.).
- Köyde maarif idarelerinin vereceği örneğe göre bir mektep yapmak (yeniden yapılacak ise köyün en havadar bir tarafına yapılacak ve mektebin herhalde bir bahçesi bulunacaktır).
- Köy yollarının ve meydanının etrafına ve köyün içinde ve etrafındaki su kenarlarına ve mezarlıklara ve mezarlık ile köy arasına ağaç dikmek (Köylü her sene adam başına en az bir ağaç dikecek ve bu ağaç tamamen tutup yeşilleninceye kadar ağaca bakacak ve yeni dikilmişlere hayvanların sürünerek ve kemirerek zarar vermesinin önünü almak için etrafına çalı çırpı sarıp muhkemce bağlayacaktır).
- Köy korusunu muhafaza etmek.
- Köyden Hükümet merkezine veya komşu köylere giden yolların kendi sınırı içindeki kısmını yapmak ve onarmak ve yollar üzerindeki küçük hendek ve derelerin üstlerine köprü yapmak ve yol üzerinden gelip gitmeğe zorluk verecek şeyleri kırmak, kaldırmak (Bir yol üzerindeki işlerin köyden köy sınırının bittiği yere kadar olanı o köyündür).

- Köy halkından askerde bulunanların ve bakacağı olmayan öksüzlerin tarlalarını, bağ ve bahçelerini (imece) yolu ile sürüp ekmek, harmanlarını kaldırmak.
- Köy namına nalbant, bakkal, arabacı dükkanları yaptırmak.
- Köye ortaklaşa korucu, sığirtmaç, danacı ve çoban tutmak.
- Köyde insanlarda salgın ve bulaşık bir hastalık çıkarsa veya firengili adam görülürse o gün bir adam yollayarak Hükümete haber vermek (Bu haber üzerine kazadan memur gelinciye kadar hastanın yanına bakacaklardan başkalarını sokmamak lazımdır).
- Köy hayvanlarında salgın ve bulaşık bir hastalık görülürse o gün bir adam yollayarak Hükümete haber vermek; bu haber üzerine kazadan bir memur gelinciye kadar hasta olan hayvanı diğerlerinden ayırmak ve hasta hayvan ile beraber bulunmuş olan hayvanları köyün hasta olmayan hayvanları ile karıştırmamak.
- Köyde su basması olursa birleşerek selin yolunu değiştirmek.
- Ekine, mahsule, yemişli, yemişsiz ağaçlara, bağlara, bahçelere zarar veren kuşları, böcekleri, tırtılları öldürmek (Bunun için hangi türlü kuşların ve böceklerin hangi zamanlarda ve nasıl öldürülmesi lazım geldiği Hükümetten sorulacak ve nasıl öğretilirse öyle yapılacaktır).
- Köy halkının ekilmiş ve dikilmiş mahsullerini, ağaçlarını her türlü zarar ve ziyandan muhafaza etmek.
- Mecbur olmadıkça yol üzerine halkın kolaylıkla gelip geçmesine dokunacak şeyler koymamak.
- Birdenbire yıkılarak altında adam ve hayvanat kalacak derecede çürümüş veya eğilmiş duvar veya damları bir sakatlık çıkarmaması için yıktırmak veya tamir ettirmek.
- Köy içinde zorunlu olmadıkça hayvan koşturmamak.
- Muhafazasına mecbur oldukları yırtıcı ve azgın hayvanları başı boş salıvermemek.
- Devlet parasını kıymetinden aşağı aldırtmamak.
- Bir adamın suda veya başka suretle başına bir felaket gelince onu kurtarmak elinde iken yardım etmek.
- Köyde çürümüş ve kokmuş meyve veya sıhhate muzır şeyler köyden dışarıya götürülür ve gömülür.
- Bir hayvana götüremeyecek kadar yük yükletmemek.
- Yaylımlara başlı başına hayvan salmamak ve ortaklaşa çayırları biçmemek.

- Bir yeri kazarak başkalarının hayvan ve davarlarının düşüp ölmesine ve sakatlanmasına sebep olmasına meydan vermemek.
- İhtiyar meclisleri tarafından şahitlik için çağrılınca herhalde gelmek ve eğer gelmeyecek kadar mazereti varsa bildirmek “.

Köy halkının isteğine bağlı olarak yapacakları vazifeler de ise herhangi bir yaptırım yoktur. Bu işleri yapmak tamamen köy halkının insiyatifindedir. Aynı kanunun 14. Maddesine göre yapılması köy halkının isteğine bağlı olan işler şunlardır:

- “ Köyün evlerinde ahırları odalardan ayrı bir yere yapmak.
- Ev, ahır, hela duvarlarının iç ve dışları senede bir defa badanalanmak.
- Her köyün bir başından öbür başına kadar olan yolları taş kaldırma ile döşemek.
- Köy mezarlığının köyden ve caddeden uzak bir yerde, suların geldiği tarafta değil, akıp gittiği tarafta olmasına çalışmak ve etrafını duvarla çevirerek içerisine hayvan girmesinin önünü almak ve mezarlığa gübre süprüntü dökmek, herkes mezarlarına iyi bakmak.
- Köyde bir çamaşırlık, hamam, pazar ve çarşı yeri yapmak.
- Köyün sınırı içinde münasip yerlerde ve tepelerde orman yetiştirmek.
- Köyü, kasaba ve komşu köylere bitişiren yolların iki kenarına ağaç dikmek ve köy sınırı içindeki yabani ağaçları aşılacak.
- Köyde ekilip biçilen ve toplanan mahsulatın veya yapılan eşyanın değeriyle satılabilmesi için köy namına alıcı adam aramak.
- Köy tarla ve bahçelerini sulamak için bütün köye ortaklaşa ark yapmak.
- Köye ortaklaşa her türlü ziraat, pulluk, orak, harman makineleri almak.
- Köyde peynir ve yağ yapmak için makine almak.
- Köye ortaklaşa değirmen yapmak veya getirtmek.
- Köylülerin giydiği kıyafetleri köyde dokutmaya çalışmak.
- Köylüden berber, ayakkabıcı, nalbant, demirci, arabacı, kalaycı yetiştirmek.
- Ekinden çok gelir almak için yapma gübre getirtmek.
- Köylünün bilgisini artıracak kitap getirtmek.
- Yemeklik ve para ile fakirlere ve öksüzlere yardım etmek, kimsesiz çocukları sünnet ettirmek ve kızları evlendirmek için yardım etmek ve fukara cenazelerinin kefen vesairesinin tedarikine çalışmak.
- Kazaen yanan veya yıkılan fukara evlerini bütün köy yardımı ile yapmak.

- Bütün köy için bankadan para kaldırmak ve tarla, bahçe, çift ve tohum almak isteyenlere vermek ve bu paranın her sene borçlarını toplayarak bankaya yatırmak.
- Köyde güreş, cirit, nişan talimleri gibi köy oyunlarını yaptırmak.
- Kağnıları dört veya iki tekerlekli arabaya çevirmek ve köy parası ile araba yapacak ve onaracak bir tezgah açtırıp köy namına idare etmek.
- Her köyde köy sandığından bir ambar yaptırıp bunun bir bölmesine harman zamanında herkesten köy namına mahsullerine göre birer miktar zahire ödünç alınarak konulmak ve bu zahireyi muhtaç köylülere gene köy namına yemeklik veya tohumluk olarak ödünç vermek ve her sene ambarda artan zahireyi yeni mahsul ile değiştirmek.
- Her sene köy namına bir veya daha ziyade tarla ektirerek mahsulünü imece yolu ile biçip elde ettikten ve gelecek sene için tohumu ayırdıktan sonra artanını satarak parasını köy sandığına yatırmak.
- Köy namına iyi cinsten boğa, aygır, teke, koç satın almak.
- Köy korusu olmayan yerlerde kuru yetiştirmek.
- Köyde sağlık işlerine bakmak üzere bir sağlık korucusu bulundurmak, yok ise vilayet veya kaza merkezinde açılacak sağlık derslerine adam göndererek yetiştirmek suretiyle köyde istihdam etmek.
- Hükümet tarafından sağlık işlerinde kullanılmak üzere verilecek ilaçları korumak.
- Köye elektrik tesisatı vücuda getirmek “.

Köy yönetiminin organları

Köy derneği

Köyde bulunan kadın ve erkek seçmenlerin oluşturduğu bir kuruldur. Köy derneği; köye imam seçilmesi, ihtiyar meclisi azalarının seçilmesi, bekçi ve bekçi ödeneğinin belirlenmesi gibi işleri karara bağlar. Köy derneği bütün köy halkının yönetime katıldığı bir kurumdur (Gürler,1997).

Köy İhtiyar Meclisi

Köy ihtiyar meclisi iki tür üyeden oluşur. “ Bunlar köy imamı ve öğretmenden oluşan doğal üyeler ve köy derneği tarafından 5 yıl için seçilen seçilmiş üyelerdir “. En az 6 yıldır köyde ikamet eden ve 20 yaşını doldurmuş her Türk Vatandaşı ihtiyar meclisine seçilebilir.

Köy Muhtarı

Köy muhtarı “ köy yönetimini başı, yürütme organı ve tüzel kişiliğin temsilcisidir “. Muhtar ihtiyar meclisine başkanlık eder. Köy derneği tarafından çoğunluk sistemi ile 5 yıllığına seçilir. Köy muhtarı bir nevi devletin memurudur ve vazifesi karşılığı devletten ücret alır. Muhtarın işleri köy işleri ve devlet işleri olmak üzere ikiye ayrılır.

3.2.4. Yerel Yönetimler ve Rekreasyon

1982 Anayasasının 127. Maddesine göre mahalli idareler olarak belirtilen yerel yönetimler “ il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişilikleridir “ olarak tanımlanmıştır. Türkiye’de yönetim kavramı merkezi yönetim ve yerel yönetim olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Yerel yönetim Türkiye’de dört temel birimden oluşmaktadır. İl özel idaresi, belediye, büyükşehir belediyesi ve köy yönetimi.

Sanayileşmenin, nüfusun giderek artması ve demokrasi bilincinin gelişmesi yerel yönetimlere olan ihtiyacı ve verilen önemi giderek arttırmaktadır. Yerel yönetimlerin önem kazanması belediyelere daha fazla sorumluluk yüklemektedir (Kırtepe,2015).

Yerel yönetimler kanunla belirtildiği şekilde sınırları içerisindeki yerel halkın ortak ihtiyaçlarını gidermekle görevlidirler. Bireylerin serbest zamanlarında katılabilecekleri rekreatif etkinliklerin belirlenmesi ve tatbik edilmesi hususunda da yine en büyük görev yerel yönetimlere düşmektedir. Bireylerin her türlü zorunlukları dışında tamamen kendine kalan zaman dilimine serbest zaman denir. Bireylerin tamamen kendilerine kalan bu serbest zamanda kendi istekleri ile katıldıkları, ruhsal ve fiziksel olarak tatmin olabilecekleri, eğlence ve dinlenme amaçlı etkinlikler de rekreasyon olarak tanımlanır (Doğan vd.,Yavaş,2014). Rekreatif etkinlikler bireylerin el becerilerini ve yaratıcılıklarını geliştirir. Rekreasyon faaliyetleri bireylerin kendilerini geliştirmesini, zorunluluklar dahilinde yıpranan fiziksel ve ruhsal yorgunluklarının giderilmesini, bireyin yenilenmesini ve motive olmasını sağlar (Aykara vd.,2010).

Çalışanların çalışma saatlerinde yapılan olumlu değişimler, yıllık-haftalık izin kavramlarının gittikçe önem kazanması, sanayide insan gücü yerine makinelerin ikame

edilmesi ve de rekreasyon etkinliklerinin bireylerin fiziksel ve sosyal hayatlarında meydana getirdiği olumlu değişiklikler neticesinde rekreasyona duyulan ihtiyacı ve bu bağlamda rekreasyon kavramına verilen önemi gittikçe arttırmaktadır (Dinç vd.,2015: 54-56).

YEREL YÖNETİMLER İÇİN ÖRNEK REKREASYON PROGRAM VE HİZMET MODELİ						
SPORLAR YARIŞMALAR TURNUVALAR	Bayanlar egzersiz programı	Halk koşuları	Futbola başlangıç kursları	Futbol kültürü kulübü	Gençler için spor okulları	Baba/oğulmasa tenisi turnuvası
AÇIK HAVA REKREASYONU	Doğa yürüyüşleri	Kano beceri kursu	Hedef bulma kursları ve yarışmaları	Bahçecilik kulübü	Her yaş için mini kros yarışmaları	Piknikler
HOBİLER	Güzel sanatlar kursları	Balık tutma yarışı	Bir hobi nasıl öğrenilir	Eski kent fotoğrafları kulübü	El sanatlarını geliştirme kursları	Kelebek koleksiyonu yarışması
SOSYAL REKREASYON	Tiyatro ve sanat faaliyetleri	Müzik kursları	Halk oyunları gurubu	Söyleşiler	Kültür ve tarih gezileri	Briç, tavla, satranç kursları
GÖNÜLLÜ HİZMETLER	Engelliler için spor programı	Kimsesiz çocuklar için spor programları	Huzurevi sakinlerine egzersiz programları	Tutukevi çocuklarına hizmet programları	Çocuklara eğitim kursları	Hastane gönüllü programı

Şekil 3.5. Yerel yönetimler için örnek rekreasyon program ve hizmet modeli (Alan,2018)

Rekreasyon kavramının ve bu bağlamda rekreatif etkinliklerin toplumda önem kazanmasında en büyük görev; bir görevi de bireylerin fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak olan yerel yönetimlere düşmektedir. Konuyla ilgili gelişmiş Avrupa ülkelerinin yerel yönetimlerin spor yönetim sistemleri ve rekreatif faaliyetlerde yoğunlaştıkları görülmektedir (Ağılönü ve Mengütay,2009).

Gelişmiş ülkeler alt ve üst yapı sorununu çözmüş, vatandaşlarına belli yaşam şartları sunmuş ülkelerdir. Ülkelerdeki belediyeler sahip oldukları imkanlar dahilinde halka verdikleri rekreasyon hizmetleri yıllar önce kurumsallaştırmışlardır (Doğu vd., 2002). Amerika’da ilk belediye rekreasyon ve oyun alanları birimi 1904 yılında Los Angeles’te kurulmuştur. Los Angeles, San Diego ve Bellingham gibi şehirlerin belediye bünyelerinde park ve rekreasyon hizmetlerini gerçekleştirmek üzere bu isim ile birimler kurulmuştur (Uçar,2014). Rekreasyon ve spor konusunda Kanada’da belediyeler bu hizmetleri doğrudan sunmak için teşkilatlarında birimler kurmuşlar ve ülkede kapatılan kar gütmeyen gönüllü kuruluşlardan bu sorumlulukları devralmışlardır (Uçar,2014).

Rusya’da 1930’lu yıllardan bu yana rekreasyon hizmetleri devlet tarafından yürütülmektedir. Devlet tarafından yapılan çok sayıda rekreasyon alanları ve çok sayıda

sanat ve kültürel etkinlikler vardır. İngiltere’de ise yerel yönetimler tarafından rekreasyon hizmeti olarak gezici kütüphaneler, gençlik ve yetişkin eğitim merkezleri, tarihi bölgelere geziler gibi pek çok faaliyet düzenlenmektedir (Biol,2014).

ABD Ulusal Rekreasyon Vakfı Genel Başkanı ve Indiana Üniversitesi Sağlık, Beden Eğitimi ve Rekreasyon Fakültesi Onursal Dekanı Tony A. Mobley 2006 yılında Eskişehir’de gerçekleştirdiği “ Yerel Yönetimlerin Halkın Rekreasyon ve Park İhtiyaç ve Hizmetlerini Karşılamadaki Rolü “ başlıklı konuşmasında; yerel yönetimlerin ve devlete ait diğer kuruluşların geniş halk kesiminin ilgisini çeken rekreatif etkinlikleri destekleyerek halka sunmaları gerektiğini ve Amerika Birleşik Devletleri’nde eyaletlerin sınırları dahilindeki geniş arsa, arazi, güzelliği ve tarihsel değeri yüksek, doğal çevre ile bütünleşen açık alanların halkın kullanımına açma yolunda olduklarını ve rekreasyon ile ilgili programları yerel halkın yaşadığı yere götördüklerini belirtmiştir.

Yerel yönetimler rekreasyon etkinlikleri kapsamında farklı arayışlar içerisinde olmalıdır. Halkın beklentileri, yeni trendler ve değişen sosyo-ekonomik koşullar dahilinde farklı arayışlar içerisinde olmalıdır. Yerel yönetimlerin halka sunabilecekleri ve hali hazırda sundukları rekreasyon etkinlikleri şu şekilde sıralanabilir (Ağlönü,2007; Bahadır,2010) :

- Spor ve Yarışmalar: Spor beceri kursları, spor okulları ve spor turnuvaları
- Doğa Aktiviteleri: Dağcılık, kaya tırmanışı, doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti
- Kişisel Gelişim Aktiviteleri: Stres yönetimi, bilgisayar eğitim kursları, ev ekonomisi gibi
- Hobiler: Balık tutma, fotoğrafçılık gibi
- Güzel Sanat Etkinlikleri: El sanatlarını geliştirme, resim-heykel kursları
- Fiziksel Uygunluk Aktiviteleri (Fitness): Halk koşuları, duvar tırmanışı, kondisyon yüzmesi
- Seyahat ve Turizm Aktiviteleri: Müze ziyaretleri, kültür ve turizm içerikli geziler
- Gönüllü Hizmet Programları: Yaşlı-çocuk tutukevi ve kimsesiz çocuklar programı

3.2.4.1. Yeni eğilimler ve yaklaşımlar

Bireylerin sosyal, fiziksel ve kültürel ihtiyaçlarını gidermekte yerel yönetimlere büyük sorumluluk düşmektedir. Yerel yönetimler mevcut durumda yerel halka sundukları rekreasyon hizmetlerini her daim geliştirmeye ve değiştirmeye çalışmalıdırlar. Bu değişime

rehberlik etmek için örgüt bünyesinde rekreasyon alanını iyi bilen ve bu alanı takip eden bir yönetici bulunmalıdır. Rekreasyon hizmetlerinde yapılacak değişiklikler için önce yerel halkın istek ve arzuları göz önünde bulundurulmalıdır. Buna paralel olarak küreselleşmenin ve popüler kültürün de etkisi ile eğlence ve rekreasyon alanındaki değişiklikler mevcut rekreasyon etkinliklerine de yansıtılmalıdır. Yerel halkın daha aktif olarak rekreatif etkinliklere katılımı sağlanmalıdır. Bazı yeni yaklaşımları şu şekilde sıralamak mümkündür (Ağaoğlu, 2013; Mersinli,2009):

- Yeni ve gelişen spor dallarına yönelik etkinlikler düzenlemek, kurslar açmak, sertifikalar vermek.
- Gençlere yönelik kariyer geliştirme kursları düzenlemek.
- Ebeveynleri bilinçlendirmeye yönelik kurslar açmak.
- Yerel halkı halk kütüphanelerine yönlendirmek için halk kütüphanesinde sempozyum, söyleşi, eğitim tarzı etkinlikler düzenlemek.

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

4.1. Araştırma Modeli

Bilimsel araştırmalar amaçları bakımından, uygulandıkları ortam bakımından ve bilgilerin sağlanması, kullanılması bakımından üçe ayrılırlar. Bilimsel araştırma türleri şu şekilde açıklanabilir (Dinler,2014: 18-19-20-21):

- Amaç ve Düzey Yönünden Araştırmalar: Amaçlarına göre araştırmalar iki grupta incelenir: Temel araştırmalar ve alan araştırmaları. Temel araştırmalar, Bilim adamları tarafından uzun çalışmalar sonucu geliştirilen somut olarak ifade edilen çalışmalardır. Alan araştırmaları ise; bir takım sorunlara çözüm olarak yapılan araştırmalardır.
- Uygulandıkları Ortam Yönünden Araştırmalar: Laboratuvar ve alan araştırmaları olmak üzere ikiye ayrılır. Laboratuvar araştırmaları; laboratuvar ortamında yapılan, daha çok doğal bilimlerde başvurulmuş bir araştırmadır. Alan araştırmaları ise; araştırma konusu olan mevzunun kendi doğal çevresinde incelenmesidir. Daha çok sosyal bilimlerde tercih edilir.
- Bilgilerin Sağlanması ve Kullanılması Yönünden araştırmalar: Kanı, deneysel ve arşiv araştırmaları olarak üç grupta incelenir. Kanı araştırmaları; belirli konularda toplumun bir kesiminin görüşlerini saptamak için anket ya da görüşme yoluyla yapılan araştırmalardır. Deneysel araştırmalar; olaylar arasında sebep-sonuç ilişkileri belirlenerek hipotez kurulması ve bu hipotezlerin de test edilerek bir teori ya da kanuna varılmasıdır. Arşiv araştırmaları ise daha önce başkaları tarafından kaydedilmiş bilgilerden istifade edilerek yapılan araştırmalardır. Kaydedilmiş belgeler; el yazması eserler, kitaplar, dergiler, video, film ve bilgisayar kayıtları olabilir.

Yapılan araştırma amaç ve düzey yönünden uygulama, uygulandığı ortam yönünden alan, bilgilerin sağlanması ve kullanılması yönünden ise kanı araştırmasıdır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmada evren olarak Türkiye'nin başkenti olması, TÜİK 2018 verilerine göre 5.503.985 nüfusu ile en yüksek nüfuslu ikinci il olması, zaman ve finansal açıdan kolaylık

sağlamak için ikamet edilen il olan Ankara seçilmiştir. Ankara'nın merkez ilçeleri olan Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Keçiören, Mamak, Gölbaşı, Sincan ve Yenimahalle ilçelerinin toplam nüfusları ve 2015 yılında yerel yönetimlerin bünyesinde açılan meslek edindirme ve hobi kurslarına katılan katılımcı sayıları Çizelge 4.1'de verilmiştir.

Çizelge 4.1. Ankara'nın merkez ilçelerinde meslek edindirme ve hobi kurslarına katılım durumu

İLÇELER	TOPLAM NÜFUS	2015 YILI KURSLARA TOPLAM KATILIMCI SAYISI	KATILIMCI SAYISININ NÜFUSA ORANI
ALTINDAĞ	361.259	15.000	0.042
ÇANKAYA	913.715	9855	0.010
ETİMESGUT	501.531	4944	0.009
KEÇİÖREN	872.025	11.356	0.013
MAMAK	587.565	4390	0.007
GÖLBAŞI	118.346	2900	0.024
SİNCAN	497.516	522	0,010
YENİMAHALLE	608.217	12.000	0,019

Çizelge 4.1 incelendiğinde ilçelerin toplam nüfusları ve kurslara katılan katılımcı sayılarına ve bu iki değer arasındaki orana bakıldığında %0,042 ile en yüksek oranın Altındağ ilçesinde olduğu belirlenmiştir. Altındağ ilçesi Ankara'nın merkezinde yer alan, tarihi ve yerleşim olarak en eski ilçelerindendir. Ayrıca Altındağ Belediyesi ile yapılan görüşmede belediye bu çalışmayı destekleyeceğini bildirmiştir. Tüm bu sebeplerden ötürü örneklem olarak Altındağ ilçesi seçilmiştir. Araştırma Ankara Altındağ İlçesi Meslek Edindirme ve Hobi Kurslarına katılan katılımcıları kapsamaktadır ve çalışmaya katılan katılımcıların görüşleri ile sınırlıdır.

4.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırma için ölçek olarak Sibel Arslan'ın (2010) "Yetişkin Kent Halkının Belediyelerin Serbest Zaman Eğitimi İle Rekreasyon Etkinliklerinin Sunumuna ve Yaşam Kalitesine İlişkin Görüşler" isimli doktora tezinden yararlanılmıştır. Arslan ölçeği kendisi oluşturmuştur. Daha önce yapılan çalışmaları incelemiş, uygun bulduğu maddeleri ve alan yazına göre geliştirdiği maddeleri çalışma amacına göre yeniden şekillendirmiştir. Anket formu yeniden şekillenen hali ile alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. Uzmanların uyarıları doğrultusunda anket formuna son şekli vermiştir. Arslan anket formu 35 kişiden

oluşan ön gruba uygulamış, elde edilen sonuçlar üzerinden güvenilirlik çalışması yapmıştır. Anket kapsamında hazırlanan maddelerin tamamında madde silindiğinde Cronbach Alfa Değeri .965 bulunmuştur. Değerlendirme ölçütlerine göre bu sonu anketin yüksek güvenilirlikte bir anket olduğunu göstermektedir.

4.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, kodlanarak bilgisayara yüklenmiş ve S.P.S.S. (Statistical Package For Social Sciences) 25.0 istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin yüzde (%), frekans (f) ve aritmetik ortalama (x) analizleri yapılmıştır. İki ayrı kümenin verdiği cevapların analizinde T-Testi; çoklu grup karşılaştırılmalarında Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) Testi kullanılmıştır. Yapılan yorumlarda anlamlılık düzeyi $(p)<0.05$ olarak belirlenmiştir.

4.5. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu bölümünde toplanan verilerin çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.5.1. Genel Bulgular ve Veri Analizleri

Çizelge 4.2. Katılımcıların kişisel özellikleri

Demografik Özellikler		N	%	n
YAŞ	17 ve altı	40	9,9	403
	18-24 yaş	38	9,4	
	25-34 yaş	78	19,4	
	35-44 yaş	118	29,3	
	45-54 yaş	68	16,6	
	55-64 yaş	37	9,4	
	65 ve üzeri	24	6,0	
CİNSİYET	Kadın	332	82,4	401
	Erkek	69	17,1	
MEDENİ DURUM	Evli	276	68,5	398
	Bekar	98	24,3	
	Boşanmış	24	6,0	
EĞİTİM DURUMU	İlköğretim	197	48,9	399
	Lise ve dengi	149	37,0	
	Önlisans/Lisans	46	11,4	
	Lisansüstü	7	1,7	
MESLEK	Ev Hanımı	217	58,3	398
	Öğrenci	50	12,4	
	Memur	31	7,7	
	İşçi	26	6,5	
	Esnaf	14	3,5	
	Serbest Meslek	39	9,7	
	Emekli	18	4,5	
	Diğer	3	,7	

Çizelge 4.2’de görüldüğü gibi belediyenin sunduğu rekreatif etkinliklere katılanların yaklaşık %65’i 25-54 yaş arasındadır. En fazla katılım yaklaşık %29’luk oranla 35-44 yaş arası, en az katılım ise %6’lık bir oranla 65 yaş üstü kesimdir. Belediye 65 yaş üstü kesimin de bu tür etkinliklere katılımını sağlayacak çalışmalar yapmalıdır. Örneğin; sadece o yaş grubunun dahil olabileceği etkinlik türleri açılmalıdır. Ayrıca yine sadece 65 yaş üstü katılımcılar için ayrı bir tesis hazırlanabilir ve etkinlikler bu tesislerde verilebilir.

Katılımcıların %80,4’lük kesimi kadındır, %68,5’i evlidir. % 58,3 kişi ev hanımıdır. Ev hanımlarının çoğunlukta olması katılımcıların büyük çoğunluğunun kadın olması ile ilgilendirilebilir. TÜİK 2018 verilerine göre Türkiye’deki toplam nüfusun %50,2’si erkek, %49,8’i kadındır. Yine TÜİK 2018 verilerine göre işgücüne katılım oranı incelendiğinde %65’i erkek, %28’i ise kadındır. Yarı zamanlı çalışma oranı ise erkeklerde %6,5 kadınlarda ise %19,1’dir. Bu oranlara bakıldığında hiç çalışmayan ve yarı zamanlı çalışan

kadın sayısı oldukça fazladır. Bu durumda her türlü sorumlulukları dışında kadınlar oldukça geniş bir serbest zamana sahiptir.

Katılımcıların sadece %17'si erkektir. Belediye erkek katılımcı sayısını arttırmak için erkeklerin de katılabileceği etkinlik türlerini arttırmalı; erkek ve kadınların birlikte katılabileceği etkinlik türleri için etkinlik alanlarını uygun hale getirmelidir.

Katılımcıların %48,9'u ilköğretim, %37'si ise lise ve dengi okul mezunudur. Katılımcıların yalnızca %12,7'si lisans ve lisansüstü mezunudur. Belediye lisans ve lisansüstü mezunlarına yönelik etkinlik türleri açmalıdır. Ayrıca yine bu bağlamda çalışan kesimin de etkinliklere katılabilmesi için mesai saati dışında etkinlikleri de arttırmalıdır.

Çizelge 4.3. Belediyenin sunduğu etkinliklere göre katılım oranı

Etkinlik Türleri	N	%
Fiziksel-Sportif (step, aerobik, yüzme vb.)	179	44,4
Görsel ve işitsel sanat faaliyetleri (tiyatro, resim, müzik vb.)	59	14,6
Geleneksel El Sanatları (kanaviçe, tezhip, ebru, hat vb.)	77	19,1
El Sanatları (takı tasarım, ahşap boyama vb.)	53	13,2
Eğitsel (Lisan öğrenme, diksiyon vb.)	18	4,5
Diğer	13	3,2
Cevapsız	4	1,0
Toplam	403	100,0

Altındağ Belediyesi 86 ayrı branşta etkinlik sunmaktadır. Katılımcıların çoğunun kadın olmasından ötürü bu etkinliklerin büyük bir kısmı kadınlara yöneliktir ve kadın eğitim ve kültür merkezlerinde verilmektedir. Bunun yanı sıra erkek katılımcıların da iştirak edebileceği İngilizce, Arapça, Osmanlıca, İşaret Dili gibi dil kursları; masa tenisi, badminton, kick boks, futbol, basketbol, tenis, voleybol, hentbol vb. gibi spor kursları; keman, bendir, ut, ney, gitar, bağlama gibi enstrüman kursları; okuma yazma, tiyatro, drama, halk oyunları, bilgisayar ve ayrıca Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği kursları da verilmektedir. Sadece kadın katılımcılara yönelik ise daha ağırlıklı geleneksel ve modern el sanatları kursları; aerobik, step, plates gibi spor kursları; kuaförlük, anne-çocuk eğitimi, hasta bakıcılığı, çocuk bakıcılığı, pastacılık vb. gibi branşlarda meslek edindirme ve hobi kursları verilmektedir (www.altindag.bel.tr).

Çizelge 4.3'te görüldüğü üzere katılımcıların %44,4'lük kesimi fiziksel-sportif etkinliklere katılmaktadır. Katılımcıların %12,4'lük kesiminin öğrenci olması, bu branştaki kurslara erkeklerin de katılabilmesi, ayrıca bireylerin sağlıklı yaşama daha fazla önem vermeleri, kronik hastalık riskini azaltmak istemeleri, ev ve iş ortamlarında yeterince hareketsiz kalmaları sonucu hareket etme istekleri bu branşlara katılımın çok olmasına sebep gösterilebilir.

Katılımcıların %19,1'i ise geleneksel el sanatları kurslarına katılmaktadır. Altındağ Bölgesi daha 2005 yılında yapılan bir çalışmada dünyanın mega 30 gecekondur mahallesi sıralamasında 25. olmuştur. Ayrıca göç alma bakımından da yüksek bir bölgedir (Erdem, 2011). Göç alan bir bölge olması, göç ile gelen insanların daha çok gecekondur bölgesinde yaşamaya başlaması ve de kurslara katılımın kadınlarda daha fazla olması sebebiyle geleneksel el sanatlarına katılımın yüksek olması ile ilişkilendirilebilir. Göç neticesinde büyük şehre gelen, burada da tam olarak kentlileşmeyi başaramayan halk geleneklerine daha sıkı sarılır. Belediye bünyesinde açılan kurslar içerisinde de kendine en yakın olarak geleneksel el sanatları kurslarını seçebilir. Kızlarına çeyiz yapmak, ikamet ettikleri evi dekore etmek ve de ürettikleri ürünleri kendileri için gelir kaynağına çevirmek bu kurslara katılımın başlıca nedenlerindendir.

Çizelge 4.4. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinlikleri tercih etme nedenleri

Belediyeyi Tercih Etme Nedenleri	N	$\bar{x}$	ss
Hizmet kalitesi yüksek	403	4,2754	0,71659
Seçebileceğim etkinlik türü fazla	401	4,1571	0,76665
Malzeme, araç-gereç kalitesi iyi	403	4,1464	0,72339
Eğitmenler alanlarında uzman	400	4,2525	0,64013
Ulaşımı kolay	400	4,1300	0,76457
Evime yakın	402	4,0647	0,84204
Arkadaşlarım da burada	398	4,0276	0,85864
Ekonomik olarak uygun	401	4,2394	0,66899
Tesis olanakları çok iyi	401	4,2269	0,65641

Kursiyerlerin hizmet kalitesinin yüksek olması, eğitmenlerin alanlarında uzman olması, etkinliklerin ekonomik olarak uygun olması, kurslara katıldıkları tesislerin çok iyi olması, etkinlik türünün fazla olması ve malzeme, araç-gereç kalitesinin iyi olması gibi nedenler yüzünden Altındağ Belediyesi tarafından sunulan etkinliklere katıldıkları Çizelge 4.4'te görülmektedir.

Daha önce bu etkinliklere katılan insanlar etkinliklerin sunum şeklini, muhteviyatını daha iyi bilirler. Katılımcıların sunulan etkinlikleri tercih etmelerine neden olarak etkinliklerin hizmet kalitesinin iyi olması, eğitmenlerin alanlarında uzman olmaları ve kullanılan malzemelerin kaliteli olması seçeneklerine yüksek düzeyde katılmaları bu etkinliklere daha önceden de katılmaları ile ilişkilendirilebilir.

Çizelge 4.5. Katılımcıların katıldıkları etkinlik türünü tercih etme nedenleri

Katıldıkları Etkinlik Türünü Tercih Etme Nedenleri	N	$\bar{x}$	ss
Maliyetin yüksek olmaması	403	4,2680	0,90198
Yaşıma uygun olması	403	4,2779	0,77085
Yeteneklerime uygun olması	403	4,2457	0,75423
Daha önce katılanların tavsiyeleri	402	4,0124	0,80976
Zamanının bana uygun olması	402	4,2040	0,67605
Yerimin uygun olması	401	4,1671	0,68155
Arkadaşıma eşlik etmem	402	3,9826	0,84582
Bu ortamda kendimi rahat hissetmem	402	4,2114	0,65688
Doktor tavsiyesi	403	2,3921	1,68993

Çizelge 4.5'e göre katılımcıların katıldıkları etkinlik türünü seçerken yüksek düzeyde katıldıklarını belirttikleri 4 ifade; yaşlarına uygun olması, etkinliklerin maliyetinin yüksek olmaması, yeteneklerine uygun olması ve ortamda kendilerini rahat hissetmeleridir.

Serbest zaman etkinliklerine katılımda en önemli etken bireylerin tamamen kendi istedikleri etkinliklere katılmalarıdır. Bu bağlamda bakıldığında katılımcılar etkinlikleri seçerken ilk olarak kendi istekleri doğrultusunda hareket etmektedirler. Ayrıca; etkinliklerin maliyetinin yüksek olmaması ve katıldıkları ortamda katılımcıların kendilerini

rahat hissetmeleri seçeneklerinin yüksek düzeyde çıkması yine katılımcıların daha önceden de bu etkinliklere katıldıklarının göstergesi olabilir. Yüksek düzeyde çıkan bu ifadeler katılımcıların çoğunluğunun ev hanımı olması ile de ilişkilendirilebilir. Ev hanımlarının daha çok el sanatları kurslarına katıldıkları görülmüştür. Kadınların el işlerine doğuştan yeteneklerinin olduğu ifade edilebilir. Ayrıca ev hanımlarının zaman mefhumunun biraz daha rahat olduğu söylenebilir. Kurslar genellikle mesai saatleri içerisinde verilmektedir. Mesai saati içerisinde eşi işte, çocuklarının ise okulda olduğu düşünülürse kurslara katılımda zamanın uygun olması ifadesinin yüksek çıkması olağandır.

Çizelge 4.6. Belediyenin sunduğu etkinliklere katılım tercihi

Katılım Tercihi	N	%
Yalnız Olarak	9	2,2
Arkadaşlarla Birlikte	260	64,5
Fark Etmez	130	32,2
Cevapsız	4	1,0
Toplam	403	100,0

Kursiyerlerin %64,5 'i etkinliklere tanıdığı arkadaşları ile birlikte katılmayı tercih ettiği Çizelge 4.6 'da görülmektedir. Serbest zaman etkinliklerinin en temel özelliklerinden biri sosyal etkileşimdir. Sosyal etkileşimde en olumlu deneyimler ise daha çok arkadaşlar ile birlikte olanlardır (Arslan,2010). En çok katılımın ev hanımlarından olduğu daha önce belirtilmiştir. Ev hanımlarının devamlı görüştüğü, her şeyi birlikte yapmak isteyecekleri bir arkadaş grupları vardır. Bir kursa katılıp, memnun kalan bir kursiyer bu kursa katılmayan diğer arkadaşlarını da yönlendirir, katılmalarını ister. Yüksek bir kesimin etkinliklere arkadaşları ile birlikte katılma ifadesini seçmesi bu nedenlerle ilişkilendirilebilir. Katılımcıların %32.2'i bu soruya fark etmez yanıtını vermiştir. Bu durum katılımcıların etkinliklere sosyalleşmek için katılmak istediklerinin de bir göstergesi olabilir. Birey etkinliğe katılırken bir grup içerisinde katılacağını bilir. Grup içerisindeki diğer katılımcılar ile sosyal etkileşimlerde bulunacağını tasavvur ederek fark etmez seçeneğini işaretlemişlerdir.

Çizelge 4.7. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklerden yararlanma süresi

Yararlanma Süresi	N	%
1 aydan az	8	2,0
1-3 ay	37	9,2
4-6 ay	100	24,8
7-9 ay	88	21,8
10-12 ay	50	12,4
12 aydan fazla	113	28,0
Cevapsız	7	1,8
Toplam	403	100,0

Çizelge 4.7'ye göre katılımcıların % 28 'i etkinliklere bir yıldan fazladır katılmaktadır. Bu oranı % 24,8 ile 4-6 ay arası katılanlar; %, 21,8 ile 7-9 ay arası katılanlar takip etmektedir. 1 aydan az bir süredir katılanların oranı ise yalnızca % 2'dir. Altındağ Belediyesi kursları eğitim-öğretim dönemi ile paralel gitmektedir. Eylülde kayıt almaya başlayan kurslar okul dönemi ile birlikte hazıranda bitmektedir. Bu 10 aylık süreç içerisinde arada yine bir sömestr tatili verilmekte fakat tatil dönüşü kayıt yenileme yapılmamaktadır. Etkinliklerden 10 aydan fazla sürede %40,4'lük bir kesim katılmaktadır. Bu durum rekreasyon açısından önemlidir. Katılımcıların büyük çoğunluğu rekreatif aktivitelerin kendilerine getirdiği olumlu gelişmelerden memnundur. Bu durum ayrıca hizmetin de bir memnuniyeti olarak ifade edebilir. Yerel yönetimler bu memnuniyeti devam ettirmeye, etkinliklerin kalitesini aynı standartta veya daha yüksek seviyede sürdürmeye devam etmelidir. Ayrıca sadece etkinliklere devamlı katılan kitleye değil; bünyelerine yeni katılımcı sağlamak için de çalışmalar yapmalıdır.

Çizelge 4.8. Belediyenin sunduğu etkinliklere katılımcıların haftalık katılım durumu

Haftalık Katıldıkları Gün Sayısı	N	%
1 gün	38	9,4
2 gün	171	42,4
3 gün	118	29,3
4 gün	42	10,4
5 gün	10	2,5
6 gün	0	0
Her gün	5	1,2
Ara sıra	19	4,7
Toplam	403	100

Kursiyerlerin % 42,4 'ünün etkinliklere haftada 2 gün, % 29,3'ünün ise haftada 3 gün katılmakta olduğu Çizelge 4.8'de görülmektedir. Bu durum belediyenin haftada kaç gün kurs verdiği ile ilgilidir. Altındağ Belediyesi'nde geleneksel ve modern el sanatları kursları branşa ve yoğunluğa göre haftada 2 veya 3 gün vermektedir. Fiziksel ve sportif etkinlikler ise yine branşa ve katılım yoğunluğuna göre haftada 4 güne kadar çıkabilmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun kadın olması ve el sanatları kurslarını takip etmeleri neticesinde haftada 2 ve haftada 3 gün seçenekleri en fazla çıkmıştır.

Çizelge 4.9. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklere haftalık katılma istekleri

Haftalık Katılma İstekleri	N	%
1 gün	38	9,4
2 gün	130	32,3
3 gün	107	26,6
4 gün	60	14,9
5 gün	45	11,2
6 gün	5	1,2
Her gün	16	4,0
Cevapsız	2	0,5
Toplam	403	100,0

Çizelge 4.9'a bakıldığında katılımcıların % 32,3'ü etkinliklere haftada 2 gün, % 26,6'sı ise haftada 3 gün katılmak istedikleri görülmektedir. Bu sonuç kursiyerlerin belediye tarafından verilen etkinliklerin verildiği gün sayısından memnun olduklarının göstergesidir.

Çizelge 4.10. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklere başlarken beklentileri

Katılımcıların Beklentileri	N	$\bar{x}$	ss
Fiziksel olarak daha sağlıklı olmak	399	4,1404	0,95914
Eğlenmek-dinlenmek	401	4,2693	0,66504
Yeni şeyler öğrenmek	403	4,3052	0,67186
Arkadaşlarımla birlikte olmak	397	4,1688	0,75828
Yeni insanlarla tanışmak/sosyalleşmek	402	4,1791	0,73421
Yaşadığım ortamdan uzaklaşmak	401	4,1471	0,74552
Stres, depresyon vb olumsuz duygulardan uzaklaşmak	402	4,3060	0,67990
Kendimi ispat etmek	399	3,6942	1,15908

Çizelge 4.10'a göre katılımcılar etkinliklere başlarken en çok stres, depresyon vb. olumsuz duygulardan uzaklaşmayı beklemektedir. Günlük hayatın getirdiği yorgunluk, hayatın günlük rutininden doğan stres insanı ruhsal olarak yıpratmakta ve depresyona sokmaktadır. İnsan kendisini yıpratıcı bu düşüncelerden uzaklaşmak, rahatlamak istemektedir. Bunun da en verimli çaresi rekreatif etkinliklere katılmaktır. Rekreatif etkinliklere katılan insan kendini daha mutlu hisseder, etkinliklere katılırken sosyalleşir, iş ve günlük yaşamdan doğan stresten ve zorluklardan uzak kalır. Soruda sunulan her bir ifade katılımcılar için önem arz etmektedir. Diğer seçeneklere kıyasla “Kendimi İspat Etmek” seçeneğine katılım biraz daha az olmuştur. Bu da katılımcı profili ile ilgilendirilebilir. Katılımcıların %58,3'ü ev hanımıdır. Kendilerini kimseye ispatlama gibi bir derdleri yoktur. Bu etkinliklere günlük hayat neticesi yaşadıkları sıkıntıları gidermek, serbest zamanlarında evden uzaklaşarak biraz daha sosyal olmak istemektedirler.

Çizelge 4.11. Belediyenin sunduğu etkinliklerin beklentileri karşılama durumu

Beklentileri Karşılama Durumu	N	%
Tamamen Karşıladı	119	29,5
Karşıladı	240	59,6
Kısmen Karşıladı	34	8,4
Hiç Karşılamadı	2	0,5
Kararsızım	6	1,5
Cevapsız	2	0,5
Toplam	403	100,0

Kursiyerlerin % 89,1'inin beklentilerinin karşılandığı Çizelge 4.11'de görülmektedir. Yani etkinliklere katılan kursiyerlerin neredeyse hepsinin beklentileri karşılanmıştır. Katılımcıların beklentilerinin karşılanması yerel yönetimin rekreatif etkinliklerde başarılı olduğunun bir göstergesidir.

Çizelge 4.12. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklere katılım sırasında hissettikleri duygular

Katılımcıların Etkinliklere İlişkin Duyguları	N	$\bar{x}$	ss
Kendimi daha mutlu hissediyorum	402	4,2612	0,72980
Günlük, yaşamdaki endişelerimden uzaklaşıyorum	401	4,0100	0,80306
Kendimi daha güvende hissediyorum	401	3,9651	0,78980
Yaşamın stresinden uzaklaşıyorum	402	4,1443	0,73670
Can sıkıntısından kurtuluyorum	398	4,1482	0,68495
Yenilendiğimi hissediyorum	401	4,1471	0,76210
Duygusal olarak rahatlıyorum	403	4,1266	0,70982
Dinleniyorum	403	4,1464	0,66610
Eğleniyorum	402	4,1891	0,63488
Özgür olma duygusunu yaşıyorum	402	4,0398	0,77903
Yaşamımdaki olumsuzlukları unutuyorum	402	4,0199	0,77659
Başarı duygusu yaşıyorum	402	4,0174	0,80348
Takdir edilme duygusu yaşıyorum	399	3,9524	0,84189

Kursiyerlerin neredeyse hepsinin etkinlikler sırasında kendini daha mutlu hissettiği seçeneğine katıldıkları Çizelge 4.12’de görülmektedir. Katılımcılar eğleniyorum, dinleniyorum, yenilendiğimi hissediyorum, can sıkıntısından kurtuluyorum ve yaşam stresinden kurtuluyorum ifadelerine ise yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

Bu durum rekreasyon etkinliklerinin bireyin ruh ve fiziksel sağlığı üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koymakta ve rekreasyon etkinliklerinin insan hayatı üzerindeki olumlu ve yapıcı etkisini göstermektedir.

Çizelge 4.13. Katılımcıların rekreatif etkinliklere sürekli katılımın koruyucu yararlarına ilişkin görüşler

Etkinliklerin Koruyucu Yararları	N	$\bar{x}$	ss
İnsanları yalnızlıktan koruyabilir	402	3,9826	0,77826
İnsanları çevresine yabancı kalmaktan koruyabilir	402	4,010	0,7540
İnsanları stres,depresyon gibi psikolojik sorunlardan koruyabilir	402	4,1816	0,67332
İnsanları kötü arkadaş ortamından koruyabilir	400	3,9975	0,70266
İnsanları suça karışmaktan koruyabilir	402	3,9502	0,76879
İnsanları uyuşturucu-alkol vb. bağımlılıklardan koruyabilir	398	3,9397	0,77517

Çizelge 4.13'e göre katılımcılar katıldıkları rekreatif etkinliklerin kendilerini pek çok olumsuz davranıştan koruyacağını düşünmektedir. Rekreasyon etkinlikleri bireyi stres, depresyon gibi psikolojik sorunlardan korur, bireylerin toplumda iyi ve ahlaklı bir insan olmasını sağlar, bireylerin toplumsal sorunlara duyarlı olmasını, toplumda diğer bireylerle daha sağlıklı iletişim kurmasını ve böylece bireyin toplumda yalnız kalmamasını sağlar. Katılımcıların çoğunluğu rekreasyonun bireyi stres, depresyon gibi psikolojik sorunlardan koruyabileceğine inanmaktadır. Bu durum katılımcıların büyük çoğunluğunun yaşadığı hayattan memnun olmaması, devamlı stresle karşı karşıya kalmalarının bir göstergesidir.

Çizelge 4.14. Katılımcıların etkinliklerin yararlarına ilişkin görüşleri

Etkinliklerin Yararları	N	$\bar{x}$	Ss
Fiziksel görüntümden daha fazla memnunum	385	3,6364	0,98833
Daha mutluyum	401	4,1621	0,73903
Okulda ve/veya çalışma yaşamında daha başarılıyım	401	3,8603	0,90579
İnsanlarla iletişim kurma becerim gelişti	401	4,1347	0,72237
Kendimle daha barışığım	397	4,1310	0,73028
Aile içi çatışmalarım azaldı	400	4,0325	0,83257
Sosyal çevrem gelişti	401	4,1621	0,72881
Fiziksel sağlığım düzeldi	400	4,1925	0,84690
Psikolojim düzeldi	400	4,2450	0,73234
Yaşama daha iyimser bakıyorum	400	4,2175	0,72561
Sorunlarımla daha rahat başa çıkıyorum	402	4,1119	0,75398
Yaşamımdaki tekdüzelikten kurtuldum	402	4,1244	0,76354
Yaratıcılığım gelişti	402	4,1070	0,76455
Farklı yeteneklerimi keşfettim	401	4,1646	0,79237
Kendimi daha değerli hissediyorum	402	4,2214	0,72937
Kendime güvenim arttı	403	4,2283	0,71061
Zamanımı planlamayı öğrendim	400	4,1025	0,73372
Yeni şeyler öğrenme isteğim arttı	396	4,1894	0,72005
Farklı çevrelerden insanları daha rahat kabullenebiliyorum	249	4,2892	0,79103
Toplumsal sorunların çözümüne katılmaya daha istekliyim	394	4,1320	0,70103
Toplumsal sorunlara daha duyarlıyım	400	4,1375	0,70700
Doğal çevreye duyarlılığım arttı	402	4,1716	0,69404
Belediyeden beklentilerim arttı	403	4,1563	0,72474
Yaşadığım kente bağlılığım arttı	403	4,1241	0,75606

Kursiyerlerin katıldıkları etkinliklerin “ Farklı çevreden insanları daha rahat kabul ediyorum, psikolojim düzeldi, kendime güvenim arttı, kendimi daha değerli hissediyorum, yaşama daha iyimser bakıyorum “ yararlarına yüksek düzeyde katıldıkları Çizelge 4.14’te görülmektedir.

Katılımcıların kesinlikle katıldığı bu yararlar rekreasyon kavramının ve etkinliklerinin bireysel ve toplumsal önemini vurgulamak konusundaki önemini ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.14'te belirtilen ifadelerin neredeyse hepsi rekreasyonun bireysel ve toplumsal yararları ile ilgilidir. İnsan katıldığı bu etkinlikler sayesinde ruhsal olarak tatmin olur ve kendini daha sağlıklı, mutlu ve değerli hisseder. Sağlıklı ve mutlu bir insan sağlıklı ve mutlu bir toplum demektir. Ruhsal olarak tatmin olmuş, sağlıklı ve mutlu bir insan yaşama daha iyi gözlerle bakar ve toplum içerisindeki diğer bireylere saygı ve sevgi ile yaklaşır.

Çizelge 4.15. Katılımcıların önceki serbest zaman değerlendirme biçimlerine ilişkin görüşler

Etkinlik Öncesi Serbest Zaman Etkinlikleri	N	$\bar{x}$	ss
Kahvehane, kafe, internet kafe vb. yerlerde zaman geçirmek	403	4,2308	1,00933
Evde hiçbir şey yapmadan zaman geçirmek	393	3,4662	1,28755
Komşu, arkadaş ziyaretine gitmek	403	3,0670	1,11658
Çarşı, pazarda amaçsızca dolaşmak	394	4,0787	1,9004
TV izlemek	403	2,4715	1,28173
Ara sıra sinema, konser vb. yerlere gitmek	401	4,1097	0, 92894

Çizelge 4.15'e göre katılımcılar belediyenin sunduğu etkinliklere katılmadan önce serbest zamanlarını çoğunlukla kahvehane, kafe, internet kafe vb. yerlerde ve de çarşı, pazarda amaçsızca dolaşarak geçirdiklerini belirtmektedir.

Bu duruma göre bireyler belediyenin sunduğu etkinliklere katılmadan önce genellikle pasif etkinliklere katıldıkları görülmektedir. Tv izlemek, dışarıda amaçsızca dolaşmak, kahvehaneye gitmek, spor müsabakalarına izlemek pasif rekreasyon etkinlikler grubuna girmektedir. Bu etkinliklere uzun müddet iştirak etmek bireyi gerçekten pasif bir hale getirir; bireyi bencillik, sorumsuzluk, umursamazlık gibi olumsuz özelliklere sevk edebilir. Bireyin gelişmesine pek fazla olanak sağlamayan pasif etkinlikler, bireyi bulunduğu toplumdan uzaklaştırabilir. Bu etkinliklere katılım ve bu etkinliklerden istifade bireyin karakter yapısı ile ilgilidir. Birey pasif olarak katıldığı bu etkinliklere ilgi duyarak, aktif olarak tatbik etmek de isteyebilir. Pasif olarak katılan etkinliklerin anlık kazanımlar haricinde bireye ve paralel olarak topluma bir etkisi yoktur. Bireyi pasif olarak rekreasyon

etkinliklerine katılmaya bilinçsizlik, maddi yetersizlik gibi nedenler itmektedir (Karaküçük,1997: 73-74).

Bireyin fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı ve motive olması açısından rekreasyon etkinliklerinin arttırılması ve herkes tarafından katılımın sağlanması çok önemlidir. Bu hususta belediyelerin sunduğu etkinlikler çok önemlidir. Yapılan araştırmaya göre daha önce bilinçsiz ve yanlış değerlendiren insan, belediye tarafından sunulan etkinlikler ile serbest zamanlarını daha sağlıklı, verimli ve kaliteli geçirmektedir.

Çizelge 4.16. Katılımcıların etkinliklerin sunulduğu ortam ile ilgili görüşleri

Etkinliklerin Uygulandığı Ortam ile İlgili Görüşler	N	$\bar{x}$	ss
Sadece ihtiyaç duyduğum konuları öğreniyorum	400	3,9825	1,06773
Geliş-gidiş zamanında zorunluluk yok	401	3,9526	0,96190
Öğrenme ortamı okul ortamından daha rahat	402	3,8731	0,84825
Fikirlerimi rahatlıkla açıklayabiliyorum	400	4,0175	0,76397
Yapacaklarımızı kendimiz belirleyebiliyoruz	397	3,8866	0,83771
Katılımcılar arasında sıcak bir ilişki var	399	4,0201	0,71916
Eğitmenler görüş ve önerilerimize önem veriyor	398	4,095	0,73483
Katılımcılar birbirlerinden çok şey öğreniyor	400	3,8775	0,80568
Korku ve çekingenlik hissetmiyorum	403	4,0720	0,71396
Etkinliklerden hiç sıkılmıyorum	400	4,0875	0,67897
Eğitmenler baskıcı değil	400	4,2500	0,78040
Eğitmenler etkinlikle ilgili olarak bilgililer/yeterliler	402	4,0697	0,68843
Eğitmenler bize karşı saygılı davranıyorlar	403	4,2308	0,68665
Eğitmenler taleplerimizi dikkate alıyorlar	402	4,1144	0,67874
Eğitmenler etkinliklerle ilgili olarak bizim de görüşümüzü alıyorlar	402	4,1144	0,69328

Kursiyerlerin etkinliklere katıldıkları ortam ile ilgili görüşlerinin genellikle olumlu olduğu Çizelge 4.16'da görülmektedir. Katılımcılar bilhassa eğitim aldıkları branşlardaki

eğiticilerin davranışlarından memnundur. Özellikle de eğitmenlerin baskıcı olmaması en çok işaretlenen seçenektir. Kursiyer rekreatif etkinliklere rahatlamak, motive olmak ve bir şeyler öğrenmek için katılmaktadır. Eğitmenlerin bu tarzdaki müspet tutumları katılımcıların etkinliklere daha isteyerek ve severek katılmalarını sağlar. Daha önce Çizelge 4.6’da katılımcıların etkinliklere 10 aydan fazladır katıldıkları görülmüştür. Bu durum eğitmenlerin müspet tutumları ile de ilgilidir. Katıldığı etkinlikteki eğitmenden memnun olan birey bir sonraki kurs döneminde yine severek ve isteyerek etkinliklere katılacaktır. Bu hususta yerel yönetimlere düşen görev bünyelerinde sunulan her etkinliğin eğitmenlerini aynı şekilde davranmaya yöneltmektir. Her eğitmen aynı şekilde davranırsa katılımcılar kendilerine uygun gelen diğer etkinliklere de katılır. Ayrıca bu etkinliklere katılmayan, katılmaya çekinen yakınlarının da bu sayede rekreatif etkinliklere katılmalarına vesile olabilirler.

Çizelge 4.17. Katılımcıların belediyenin sunduğu etkinliklerin geliştirilmesine ilişkin görüşleri

Etkinliklerin Gelişmesine Yönelik Görüşler	N	$\bar{x}$	ss
Etkinlik çeşitleri artırılmalı	401	3,3541	1,12441
Etkinlikler için ayrılan süre uzatılmalı	400	3,2125	1,08872
Bilgi alabileceğim kişiler olmalı	389	3,6170	1,02787
Etkinliğe katılım süresini kendim belirlemeliyim	401	3,2618	1,01674
Etkinliğe katılacağım zamanı kendim belirlemeliyim	400	3,3250	1,01832
Daha ucuz olmalı	390	3,5256	1,13966
Parasız olmalı	395	3,5975	1,09103
Eğitmenler katılımcılara daha iyi davranmalı	400	3,5900	1,04145
Eğitmenler daha eğitilmiş olmalı	390	3,6333	1,02484
Serbest zamanlarımızı yararlı biçimde geçirmemizi sağlamak için belediye içinde ayrı bir rekreasyon birimi olmalı	401	3,4539	1,02396

Kursiyerlerin eğitmenlerin daha eğitilmiş olması ve bilgi alınabilecek kişiler olması seçeneklerine yüksek düzeyde katıldıkları Çizelge 4.17’de görülmektedir. Yapılan anket çalışmasında eğitimcilerden çok memnun olduklarını belirten katılımcıların böyle bir ifadeye katılmaları bir tezat meydana getiriyor. Bu bağlamda kursiyerler ile yüz yüze yapılan görüşmelerde edinilen bilgilere göre kursiyerler katıldıkları kursların

eğiticilerinden memnun olduklarını doğrulamıştır. Burada kursiyerler kurslara başvuru yapmadan önce kendilerini yönlendirecek, kayıtları alan kişilerin bu konularda daha eğitilmiş ve bilgili olmasını istediklerini belirtmek istemişlerdir. Serbest zamanları yararlı biçimde geçirmeyi sağlamak için belediye içinde ayrı bir rekreasyon birimi olmalı seçeneğine katılımın da yüksek olması katılımcıların bu beklentilerini doğrular niteliktedir.

Katılımcılar etkinliklerin parasız olması ve daha ucuz olması ifadelerine de yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Altındağ Belediyesi'nden bu konu hakkında alınan bilgilerde belediye yetkilileri bu kurslara başvurularda ücret alınmadığını belirtmişlerdir. Bu bilgi doğrultusunda katılımcılara bu bilgi hatırlatıp, ne ifade etmek istedikleri sorulmuştur. Bilhassa da en yüksek katılımın olduğu el sanatları kurslarına katılan katılımcılar kurslarda kullanılan malzemelerin fiyatlarından şikayetçi olduklarını belirtmişlerdir. Bu konuda belediyeye bir vazife düşmemektedir. Sadece bu hususta belediye kursiyerlerin malzemeleri daha uygun fiyata temin edebilmeleri için belediye sınırları içerisinde bir malzemeci ile anlaşma sağlanıp, bu anlaşma sonucunda toplu alınan malzemelerde tenzilat sağlanabilir.

Kursiyerler etkinliklere katılacakları zamanı kendilerinin belirlemek istediklerini belirtmişlerdir. Rekreasyon kavramının anlamına uygun olarak katılımcıların süreleri kendilerinin belirlemesi rekreasyon tatmini açısından da önemlidir. Ayrıca etkinlik türlerinin artırılması seçeneği de katılımın fazla olduğu diğer bir seçenektir. Altındağ Belediyesi'nden edinilen bilgilere göre kurslar katılımcıların başvuru yoğunluğuna göre açılmakta ve katılımcıların belirttikleri yoğunluklara göre belirlenmektedir. Bilhassa çalışan katılımcılar için de uygun zamanda bazı kursların açılması katılımcıların memnuniyeti açısından önemlidir. Bu durumda belediyenin arz talep dengesini iyi kurması gerekmektedir. Hem mevcut katılımcıların memnuniyetini korumak hem de yeni katılmak isteyen kursiyerlerin memnuniyetini sağlayacak düzenlemelerde bulunmalıdır.

Kursiyerler etkinliklerin süresi uzatılmalı seçeneğine diğer ifadelere bakarak daha az düzeyde katılmışlardır. Kursiyerlerin çoğu etkinliklerin mevcut sürelerinden memnundur.

Çizelge 4.17'ye göre kursiyerler etkinlik çeşitleri arttırılmalı ifadesine de katılmışlardır. Altındağ Belediyesi'nde sunulan etkinlik çeşitleri daha önce ifade edilmiştir. Belediye ifade ettikleri bu kursları en az 15 kişinin katılımı ile sunabilmektedir. 15 kişiden az

başvuru olduğu takdirde o kurs açılmaktadır. Kursiyerler standart etkinliklere değil, başka tarzdaki etkilnere de katılmak istemektedir. Belediye kurs açmak için gerekli katılımcı sayısını 15’den daha az bir sayıya düşürerek, başka dallarda da etkinliklerin sunulmasını sağlayabilir.

4.5.2. Hipotezlerin Analizi

Çalışmanın amacına ilişkin belirlenen hipotezler şunlardır:

H₁: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık var mıdır?

H₂: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların yaşlarına göre farklılık var mıdır?

H₃: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların öğrenim durumlarına farklılık var mıdır?

H₄: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık var mıdır?

H₅: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların mesleklerine göre farklılık var mıdır?

Belirlenen hipotezlerin analizleri ise aşağıdaki şekildedir :

H₁: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık var mıdır?

Yerel halkın rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerinde katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık sorgulanırken anketteki sorulara verilen cevaplar t testi analizi yapılarak incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma Çizelge 4.18’de verilmiştir.

Çizelge 4.18. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerin katılımcıların cinsiyetlerine göre karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss
Kadın	331	38.1019	12.23651
Erkek	69	40.0997	6.89581

(t: 0,887; p: 0.0001)

Çizelge 4.18 incelendiğinde T testi analiz sonuçlarına göre istatistiksel açıdan yüksek düzeyde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p:0.0001$; $p<0,05$). Çizelge 4.2’de katılımcıların %82,4 ‘lük bölümünün kadın, %17,1’lik bölümünün erkek olduğu görülmüştür. Belediye tarafından sunulan etkinliklerinin muhteviyatlarının daha çok kadınlara yönelik olması, erkeklerin daha çok çalışma hayatında olması ve çalışma hayatlarının genellikle mesai saatleri içerisinde olması, etkinliklerin de daha çok mesai saatleri içinde verilmesi ayrıca kadın ve erkek katılımcı sayıları arasındaki bu kadar farkın olması görüşlerdeki farklılığın sebebi olabilir.

H₂: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların yaşlarına göre farklılık var mıdır?

Yerel halkın rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerinde katılımcıların yaşlarına göre farklılık sorgulanırken anketteki sorulara verilen cevapların ortalama puanları Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılarak karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma Çizelge 4.19’da verilmiştir.

Çizelge 4.19. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerin katılımcıların yaşlarına göre karşılaştırılması

Yaş Grubu	N	$\bar{x}$	ss
17 ve altı	40	39,4831	6,21082
18-24	38	37,2095	10,66514
25-34	78	37,5112	13,182
35-44	118	38,2141	12,28205
45-54	67	39,5255	11,4954
55-64	38	39,4341	12,53827
65 ve üzeri	24	37,6251	15,22377

(F: 2,024; p: 0,062)

Kursiyerlerin yaş gruplarına göre istatistiksel açıdan bir farklılık olmadığı Çizelge 4.19’da görülmektedir ($p:0,02$; $p>0,05$). Çizelge 4.2’de etkinliklere en çok sırası ile 35-44, 25-34, 45-54 yaş aralığındaki bireylerin katıldığı görülmüştür. Mevcut katılımcıların yaş aralıklarının birbirine yakın olması, belirttikleri görüşlerde bir farklılık olmamasına sebep gösterilebilir.

H₃: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların öğrenim durumlarına göre farklılık var mıdır?

Yerel halkın rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerinde katılımcıların öğrenim durumlarına göre farklılık sorgulanırken anketteki sorulara verilen cevapların ortalama puanları Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılarak karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma Çizelge 4.20’de verilmiştir.

Çizelge 4.20. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon hizmetlerine yönelik görüşlerin katılımcıların öğrenim durumlarına göre karşılaştırılması

Öğrenim Durumu	N	$\bar{x}$	ss
İlköğretim	197	37,4899	12,3633
Lise ve dengi	148	39,824	10,28167
Önlisans / Lisans	46	38,1433	11,49728
Lisansüstü	7	39,9998	10,7425

(F: 3,061 ; p: 0,05)

Çizelge 4.20 incelendiğinde istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p:0,05$; $p=0,05$). Kursiyerlerin %48,9’luk bölümünün ilköğretim, %37,0’lık bölümünün lise ve dengi, % 13,1’lik bölümünün ise lisans ve lisansüstü mezunu olduğu Çizelge 4.2’de ifade edilmiştir. Eğitim düzeyi arttıkça kişinin serbest zaman bilinci, serbest zamana verdiği önem artmaktadır. Bu bilince göre de katılacağı etkinlik türlerindeki seçimleri, beklentileri ve memnuniyet düzeyleri farklılaşabilir. Eğitim düzeyindeki farklılığa paralel olarak etkinliklere yönelik görüşlerde farklılık olması normal karşılanabilir.

H₄: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık var mıdır?

Yerel halkın rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerinde katılımcıların medeni durumlarına göre farklılık sorgulanırken anketteki sorulara verilen cevapların ortalama

puanları Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılarak karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma Çizelge 4.21’de verilmiştir.

Çizelge 4.21. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon hizmetlerine yönelik görüşlerin katılımcıların medeni durumlarına göre karşılaştırılması

Medeni Durum	N	$\bar{x}$	ss
Bekar	98	38,6987	9,8214
Evli	275	38,8099	11,6637
Boşanmış	24	32,8231	15,7731

(F: 4,195 ; p: 0,016)

Kursiyerlerin medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu Çizelge 4.21’de görülmektedir ($p:0,016$; $p < 0,05$). Katılımcıların %68,5’lik bölümünün evli, % 30,2’lük bölümünün bekar veya boşanmış olduğu Çizelge 4.2’de ifade edilmiştir. Katılımcıların medeni durumlarındaki farklılık etkinliklere yönelik görüşlerinde de bir farklılığa yol açtığı görülmektedir. Evli bireyin eşine karşı bazı sorumlulukları, evde bazı sorumlulukları vardır. Fakat bekar bireyin sorumlu olduğu bir eşi yoktur, evde zamanında yerine getirmesi gereken sorumlulukları daha azdır. Evli katılımcı etkinliğin sunulduğu saat ve gün konusunda daha seçici, ev yaşantısına sekte vurmayacak şekilde olmasını beklerken bekar katılımcı için bu konu bazen sorun olmayabilir. Evli bir birey, bilhassa da kadın katılımcılar bu etkinliklere katılırken ev bütçesine katkı sağlayabilecek etkinlikler olmasını da isterken, bekar katılımcı sadece serbest zamanını geçirmek amacı ile etkinliklere katılmak isteyebilir. Aradaki bu farklılıklardan ötürü evli katılımcı ve bekar katılımcı arasındaki görüş farklılığı olması normal görülebilir.

H₅: Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerde katılımcıların mesleklerine göre farklılık var mıdır?

Yerel halkın rekreasyon etkinliklerine yönelik görüşlerinde katılımcıların mesleklerine göre farklılık sorgulanırken anketteki sorulara verilen cevapların ortalama puanları Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılarak karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma Çizelge 4.22’de verilmiştir.

Çizelge 4.22. Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon hizmetlerine yönelik görüşlerin katılımcıların mesleklerine göre karşılaştırılması

Meslek	N	$\bar{x}$	ss
Ev Hanımı	216	47,7953	12,7557
Öğrenci	50	38,8365	9,0944
Memur	31	37,832	10,8035
İşçi	26	40,2584	11,9976
Esnaf	14	39,8628	7,8116
Serbest Meslek	39	39,3689	10,5656
Emekli	18	40,2678	6,1766
Diğer	3	43,0001	1,7320

(F: 1,917 ; p: 0,66)

Çizelge 4.22 incelendiğinde istatistiksel açıdan bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p:0,66$; $p>0,05$). Kursiyerlerin %82,4'lük bölümünün kadın; %58,3'lük bölümünün ev hanımı olduğu Çizelge 4.2'de görülmüştür. Diğer meslek gruplarından katılım az sayıdadır. Mesleki gruplar arasında büyük oranda farklılık olmaması sebebi ile kursiyerlerin meslek grupları ile etkinliklere yönelik görüşler arasında farklılık olmaması normaldir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma hayatındaki teknolojik ve yasal gelişmeler ile birlikte bireylerin yaşamlarındaki serbest zaman artmıştır. Serbest zamanın giderek artması ile serbest zaman etkinliklerine yönelik talepler ve beklentiler de artmaya başlamıştır. Buna müteakip rekreasyon kavramı da önem kazanmaya başlamıştır. Rekreasyon bireylerin sosyalleşmesini, dinlenmesini, eğlenmesini sağlar. Bireylerin yeni ortamlara katılmasını, iştirak ettiği etkinlikler ile yeni şeyler öğrenmesini, bireyin kendini geliştirmesine olanak sağlar. Böylece birey yaşam koşullarında maruz kaldığı olumsuzluklardan arınır; fiziksel ve psikolojik olarak tatmin olur.

Kentleşmenin hızla artması ile birlikte şehir merkezlerinde bireylerin serbest zamanlarını geçirebilecekleri alanlar da azalmaya başlamıştır. Bu durumda da en büyük vazife yerel yönetimlere düşmektedir. Yerel yönetimler vatandaşların temel ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra bireylerin yaşam kalitesinin artmasını, bireylerin kaliteli ve bilinçli serbest zaman etkinliklerine katılması için gereken koşulları sağlamalıdır. Bu bilgiler sonucunda Ankara-Altındağ Belediyesi tarafından sunulan rekreasyon etkinlikleri araştırma konumuz olmuştur.

Tezin amacı yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinliklerine katılan yerel halkın algısını belirlemektir. Araştırmada bizzat belediye tarafından sunulan etkinliklere katılan yerel halkın görüşlerine başvurulduğu için araştırma önem arz etmektedir. Araştırma neticesinde elde edilen sonuçlar ve geliştirilen öneriler aşağıda sunulmaktadır:

- Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde; katılımcıların çoğunun kadın, 35-44 yaş aralığında, evli, ilköğretim veya lise mezunu, meslek olarak da ev hanımı olduğu tespit edilmiştir.
- En fazla katılımın etkinlik türleri incelendiğinde büyük çoğunluğu fiziksel ve sportif etkinlikler ve geleneksel el sanatları kurslarına olduğu belirlenmiştir.
- Belediyenin sunduğu etkinlikleri tercih etmelerindeki en önemli nedenler sırasıyla; hizmet kalitesinin yüksek olması, eğitmenlerin alanlarından uzman olması, etkinliklerin ekonomik olarak uygun olması ve tesis olanaklarının iyi olmasıdır.

- Kursiyerlerin katıldıkları etkinlik türünü tercih etmelerindeki en önemli nedenler sırasıyla; yaşlarına uygun olması, etkinliklerin maliyetlerinin yüksek olmaması ve yeteneklerine uygun olmasıdır.
- Büyük çoğunluk etkinliklere arkadaşları ile birlikte katılmayı tercih etmektedirler.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu belediyeler tarafından sunulan etkinliklerden 10 aydan fazla süredir yararlanmaktadır.
- Katılımcıların çoğunluğu etkinliklere haftada iki gün katılmaktadır ve de katıldıkları süreyi uygun bulmaktadır.
- Kursiyerler etkinliklere başlarken sırasıyla; stres, depresyon gibi olumsuz duygulardan uzaklaşmak, yeni şeyler öğrenmek, eğlenmek, dinlenmek gibi nedenlerle katılmaktadırlar.
- Kursiyerlerin neredeyse hepsinin etkinliklere başlarken ki beklentileri karşılanmıştır.
- Katılımcılar belediyenin sunduğu etkinliklere katılırken birçok olumlu duyguyu yoğun biçimde hissetmektedir. Büyük çoğunluk sırası ile; kendini mutlu hissetmekte, eğlenmekte, can sıkıntısından kurtulmakta, yenilendiğini hissetmekte, dinlenmekte ve yaşamın stresinden uzaklaşmaktadır.
- Katılımcılar etkinliklerin birçok yararı olduğuna ilişkin görüş bildirmişlerdir. Büyük çoğunluk etkinliklerin sırasıyla; farklı çevreden insanları daha rahat kabul edebilme, psikolojik düzelme, kendine güvenin artması, kendini daha değerli hissetme, yaşama daha iyimser bakma, fiziksel sağlığın düzelmesi, yeni şeyler öğrenme isteğinin artması, doğal çevreye duyarlılığın artması, farklı yeteneklerin keşfedilmesi, daha mutlu olma, sosyal çevrenin gelişmesi yararlarına katılmaktadır.
- Etkinliklerin sırasıyla; bireyleri stres, depresyon gibi psikolojik sorunlardan, çevreye yabancı kalmaktan, kötü arkadaş ortamından, yalnızlıktan, suça karışmaktan, uyuşturucu, alkol gibi bağımlılıklardan koruyabileceği düşünülmektedir.
- Belediyenin sunduğu etkinliklere katılmadan önce kursiyerler kahvehane, kafe, internet kafe gibi yerlerde, bazen konser, sinema gibi etkinliklerle serbest zamanlarını geçirmektedir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu etkinlikler ile ilgili sırasıyla; eğitmenlerin baskıcı olmaması, katılımcılara saygılı davranması, katılımcıların talepleri ve görüşlerini dikkate alması, etkinliklerden sıkılmadıkları, ortamda korku ve çekingenlik

hissetmedikleri, eğitimcilerin sundukları etkinlikler ile ilgili bilgi sahibi olması, katılımcılar arasında sıcak bir ilişki olması gibi görüşler bildirmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu belediyenin sırasıyla etkinlikleri tercih etmeden önce belediyede konu hakkında bilgi sahibi olan yetkililerin olması, etkinliklerin ücretsiz olması, etkinlik çeşitlerinin artması, etkinliklerin sunulduğu zamanın tespit edilirken kursiyerlerin görüşlerinin de alınması gibi konularda kendini geliştirmesini istemektedir.

Katılımcıların Altındağ Belediyesi tarafından sunulan etkinliklere yönelik olguları son derece olumludur. Her ne kadar hizmet kalitesi yüksek ve katılımcı memnuniyeti yüksek olsa da yine de Altındağ Belediyesi'ne birkaç öneride bulunulabilir. Bu öneriler şu şekildedir:

- Belediye yerel halka serbest zaman hakkında bilgi verici seminerler, eğitimler düzenleyerek halkın serbest zamanın önemi hususunda bilgi sahibi olması sağlayabilir.
- Katılımcıların daha çok kadın olduğu görülmüştür. Belediye erkek katılımcı sayısını arttırmaya yönelik çalışmalar yapabilir, erkeklere yönelik etkinlik türlerini arttırılabilir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğunun 35-44 yaş arası olduğu görülmüştür. Belediye başka yaş gruplarına da hitap etmelidir. 35-44 yaş arası kesimden daha genç ve daha yaşlı kesimin de katılabileceği etkinlik türleri belirlenmelidir. Eğer mümkünse bu iki kesimin etkinlik alanları birbirinden bağımsız olmalıdır.
- Katılımcıların çoğunluğunun ilköğretim mezunu olduğu görülmüştür. Lisans, lisansüstü eğitim mezunlarına yönelik etkinlikler arttırılabilir.
- Çalışan kesimin de düşünülmesi için mesai saatleri dışında etkinlikler sunulabilir.
- Belediye içerisinde bu etkinlikler ile ilgili olan çalışanların bilgi sahibi olması sağlanabilir. Bunun için hizmet içi eğitim uygulamaları yapılabilir. Kursiyerler etkinlik seçerken yönlendirilebilir; kurslar ve kursların olumlu etkileri hakkında bilgi verilebilir. Böylelikle katılımcının bilinçsizce seçim yapmasına mani olunabilir.
- Belediye bünyesinde yerel halkı serbest zaman etkinlikleri konusunda yönlendirecek ayrı bir birim kurulabilir. Bu birim bireylere serbest zaman

etkinlikleri ve bireylerin yaşam kalitesi üzerindeki olumlu etkisinden bahsedip; bireylerin eğitim, yetenek ve yaş gibi özelliklerine göre etkinliklere yönlendirebilir.

- Belediye uzun süredir katılan kesimden farklı kişilere de hitap etmek için çalışmalar yapabilir. Sunulan etkinliklerin daha fazla kesime ulaşması, duyurulması için çalışmalar yapılabilir, etkinliklerini tanıtarak hiç katılmayanların da katılması sağlanabilir.
- Bilhassa el sanatları kurlarında gerekli olan malzemelerin temini için belediye kendi sınırları içerisindeki bir malzeme dükkanı ile anlaşp, kursiyerlerin daha uygun fiyatla malzeme almasını sağlanabilir.
- Etkinliklerin sunuldukları günler ve saatler hususunda katılımcılara birkaç alternatif sunulabilir. Böylece katılımcı kendi tercihini kendi yapması sağlanabilir.
- Belediye bu etkinliklere hiç katılmayan bireyleri, daha önce bu etkinliklere katılmış, müspet etkilerini görmüş bireyler ile bir araya getirilebilir. Böylece hiç katılmayan bireylere bu etkinliklerin önemi canlı tanıklar vasıtası ile gösterilebilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu Y. (2002). *Türkiye’deki Üniversitelerin Rekreasyon Programlarının Geliştirilmesi*, Doktora Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun.
- Ağaoğlu Y. (2013). “ Belediye Başkanlarının Serbest Zaman Yaklaşımları “. *Spor ve Performans Araştırma Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2, 20-28.
- Ağılönü A. (2007). *Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirleme: Fethiye Örneği*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ağılönü A. Mengütay S. (2009). “ Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirleme “. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt:2, Sayı:6, 160-176.
- Ağırbaş E. (2008). *Avrupa Birliği ve Türkiye’de Alan Kullanım Kararlarında Yerel Yönetimlerin Rolü: Gazimir Örneği*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Akat İ. Budak G. (2002). *İşletme Yönetimi (4.Baskı)*. İzmir: Fakülteler Kitabevi.
- Akçakaya M. (2016). “ Weber’in Bürokrasi Kuramının Bugünü ve Geleceği “. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı, 275-295.
- Akçakaya M. Batmaz N. Özer M. Yaylı H. (2015). *Kamu Yönetimi: Klasik Yapı ve Süreçler (1.Baskı)*. Ankara: Adalet Yayıncılık
- Aktaş E. (2018). *Abraham Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramına Göre Günümüzde Kadına Yönelik Tüketim Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı, İstanbul.
- Akyol İ. (2012). *Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Ortaya Çıkış Sürecinin Günümüz Yerel Yönetim Sistemi Üzerine Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Altun H. (2015). *Türkiye’nin Siyasallaşmasında Yerel Yönetimlerin Rolü ve Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Anameriç H. (2005). “ Yönetim Bilgi Sistemlerinin Yönetim Fonksiyonları Üzerine Etkisi “. *Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cilt:45, Sayı:2, 25-43.
- Arıkboğa E. (2013). “ Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli “. *Yerel Politikalar Dergisi*, Sayı: Ocak-Haziran, 48-96.

- Arslan S. (2010). *Yetişkin Kent Halkının Belediyelerin Serbest Zaman Eğitimi İle Rekreasyon Etkinliklerinin Sunumuna ve Yaşam Kalitesine İlişkin Görüşler*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitim Anabilim Dalı, Ankara.
- Asunakutlu T. (2001). “ Klasik ve Neo-Klasik Dönemde Örgütsel Güvenin Karşılaştırılması Üzerine Bir Deneme “. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:5, 1-17.
- Aydın E. Azizoğlu A. Can H. (2011). *Organizasyon ve Yönetim*.(8.Baskı). : Ankara: Siyasal Yayıncılık.
- Aykara E. Aytekin U. Özdağ S. (2010). “ Yerel Yöneticilerin Rekreatif Etkinlik Anlayışları ve Uygulamaları “. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimler Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2, 42-50.
- Bahadır T. (2010). *Rekreasyon Faaliyetlerine Katılan 13-15 Yaş Grubu Öğrencilerin Yaşam Kalitesi ve Bazı Psikolojik Özelliklerinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Başa Ş. (2007). *Köy Yönetimi, Toplum Kalkınması ve Köy konut Yaklaşımı*. Ankara.
- Başkan A. (2016). *Öğrenim Alanlarına Göre Lise Mezunlarının Üniversite Kazanma Başarıları İle Rekreasyon Aktivitelerine Katılım Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Başoğlu U. (2011). *İstanbul İli Bahçelievler Belediyesi Sorumluluğundaki Spor Dallarının Rekreasyon Sporları ve Rekreasyon Liderleri Açısından Geliştirilmesi ve Faydalılık Durumu*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Beşikçi T. (2016). *Macera Rekreasyonunda Heyecan Arayışı, Serbest Zaman Motivasyonu ve Serbest Zaman Tatmini Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Çok Hafif Hava Araçları (ÇHHA) Pilot Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim Dalı,Manisa.
- Bıçaklı B. (2009). *Türkiye’de İl Özel İdarelerinin Gelişimi Ve Dönüşümü*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetim Anabilim Dalı, Isparta.
- Bilge A. (2014). *Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramına Göre Kendini Gerçekleştirme ve Bilgelik İlişkisi: Yaşlılar Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Biricik U. (2014). *Yerel Yönetimlerin Özerkliği ve Türkiye*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Birol S. (2014). *Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Üzerine Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Çakar B. Kula S. (2015). “ Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında Toplumda Bireylerin Güvenlik Algısı ve Yaşam Deneyimi Arasındaki İlişki “. *Bartın Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:6, Sayı 12, 192-210.
- Çamur K. (2002) “ Köy Yönetimi ve Mekansal Planlama: Köy Yapısının Sürdürülebilirliği “. *Amm İdare Dergisi*, Cilt:35, Sayı:4, 83-102.
- Çavuş B. (2017). *Büyükşehir Belediyesi Olma Sürecinde Muğla İlinde Ulaşım, Planlama, Politika İlkeleri ve Pratikleri*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çetin S. (2009). “ Yerel Yönetim Birimi Olarak Türkiye’de İl Özel İdareleri “. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:25, 249-258.
- Çoruh Y. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinlikleri ve Rekreatif Etkinliklere Katılımına Engel Olan Faktörler: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Dinç Y. Gökdeniz A. Hacıoğlu N. (2015). *Boş Zaman ve Rekreatif Yönetimi (3.Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık
- Dinler Z. (2014). *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar (8.Baskı)*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım
- Dirlik R. (2016). *Açık Alan Rekreatif Faaliyetlerinin Yaşam Doyumuna Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir.
- Doğan Ö, Erkaya E. Güzel P. Tavazar H. Tez Ö. (2014). ” Yerel Yönetimlerde Serbest Zaman ve Rekreatif Hizmetleri: İzmir Örneği ” *International Journal Of Science Culture and Sport*, Sayı:7, 511-524.
- Doğu G. Kesim Ü. Sivrikaya Ö. (2002). “ Belediyelerin Sporla İlgili İşlevleri: Düzce Belediyesi Örneği “. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt:11, Sayı:2, 89-106.
- Erdem T. (Proje Yöneticisi). (2011). “ Altındağ’ın Sosyo Kültürel Dokusu “. Ankara.
- Eren H. (2009). *İstanbul İlindeki İş Yerlerinde Yöneticilerin Rekreatif Kavramı ve Uygulamalarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erençin A. (2006) “ Belediye Görevleri Üzerine Bir İnceleme “. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt:15, Sayı:1, 17-29.
- Ertüzün E. (2013). *Kadınların Sportif Aktivitelere İlişkin Sağlık İnançları*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Geziç G. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Aktivitesine Katılmalarının Depresyon Düzeylerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreatif Anabilim Dalı, Muğla.

- Gökçe H. (2008). *Serbest Zaman Doyumunun Yaşam Boyu ve Sosyo Demografik Değişkenlerle İlişkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Göral Ş. (2013). *İnternet Ortamında Geçirilen Boş Zamanın Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk ve Yaşam Doyum Değerlerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Spor Yönetim Bilimleri, Ankara.
- Gülbahçe Ö. (1996). *Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları Türkiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum.
- Güler B. (2015). “ Geçmişten Günümüze Çalışma Psikolojisi “. *Karatahta İş Yazıları Dergisi*, Sayı:3, 1-25.
- Gümüş H. (2012). *Fiziksel Aktivite İçin Park ve Rekreasyon Alanlarına Gelen Kullanıcıların Mekan Seçimini ve Fiziksel Aktiviteye Katılımını Etkileyen Faktörler*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Spor Yönetim Bilimleri Programı, Ankara.
- Gümüş H. (2016). *Rekreasyonel Alanların Kullanım Etkenlerinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürler K. (1997). *Köy İdaresine İlişkin Hukuki Düzenlemelerde Yetersizlikler*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara.
- https://www.ankaraka.org.tr/tr/altindagin-sosyo-kulturel-dokusu_3767.html, 5 Mart 2019’da alınmıştır.
- İnternet: <http://rekreasyon.org/rekreasyon-ihtiyaci/>, 25 Mayıs 2017’de alınmıştır.
- İnternet: <http://www.danistay.gov.tr/upload/insanhaklarievrenselbeyannamesi.pdf>, 25 Nisan 2017’de alınmıştır.
- İnternet: <http://www.mevzuat.gov.tr>, 12 Nisan 2018’de alınmıştır.
- İnternet: <http://www.migm.gov.tr/yonetim-yapisi-ve-teskilatiililce>, 11 Şubat 2018’de alınmıştır.
- İnternet: <http://www.tbb.gov.tr/belediyelerimiz/istatistikler/genel-istatistikler/>, 30 Mart 2018’de alınmıştır.
- İnternet: <http://www.tdk.gov.tr/>, 10 Nisan 2018’de alınmıştır.
- İnternet: http://www.yerelnet.org.tr/il_ozel_idareleri/, 2 Şubat 2018’de alınmıştır.
- İnternet: <https://altindag.bel.tr/#!/haberler/kadin-egitim-ve-kultur-merkezleri-kurs-kayitlari-basladi2018>, 17 Şubat 2019’da alınmıştır.

İnternet: <https://www.ibb.istanbul/SitePage/Index/102>, 15 Mart 2018’de alınmıştır.

İnternet: <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>, 30 Nisan 2018’de alınmıştır.

İnternet: <https://www.tuik.gov.tr/>, 10 Mayıs 2019’da alınmıştır.

İzci F. Turan M. (2013), “ Türkiye’de Büyükşehir Belediye Sistemi ve 6230 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediye Sisteminde Meydana Gelen Değişmeler: Van Örneği “. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, Cilt:18, Sayı:1, 117-152.

Kaba İ. (2009). *Türkiye’deki Üniversitelerde Kampüs Rekreasyonu’ nun Mevcut Durumu ve Kampüs Rekreasyon Modelinin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kaçar M. (2014). *Termal Turizm İşletmeleri Müşterilerinin Rekreasyon Talebi: Balıkesir İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Balıkesir.

Karakılçık Y. (2015). *Yerel Yönetimler (2.Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Karaküçük S. (1997). *Rekreasyon, Boş Zamanları Değerlendirme: Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma(2.Baskı)*. Ankara: Seren Ofset.

Karaman Y. (2011). *İl Özel İdarelerinin Kurumsallaşma Süreci: Batman İl Özel İdaresi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetim Anabilim Dalı, Ankara.

Keleş R. (2009). *Yerinden Yönetim ve Siyaset (6.Baskı)*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Kırtepe A. (2015). *Yerel Yönetimlerde Rekreatif Etkinliklere Düzenli Olarak Katılan ve Katılmayan Kadınların Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Karşılaştırılması: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Kocaekşi S. (2012). “ Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi “, *Anadolu Üniversitesi Yayını* No: 2497.

Koç H. Topaloğlu M. (2012). *İşletmeciler İçin Yönetim Bilimi (2. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Koçel T. (2010). *İşletme Yöneticiliği (12.Baskı)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Korkmaz Z. (2009). *Yerel Yönetimlerde Özerklik ve İdari Vesayet Denetimi* , Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetim Anabilim Dalı, Isparta

Köylüoğlu L. (2012). “Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmeti Sunanların İş Doyum Düzeyleri ve Hizmeti Alanların Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

- Lakot K. (2015). *Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Engelleri*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon.
- Leblebici D. (2008). “ Yönetim Bilimi Açısından Klasik Dönemi Hatırlatmaya İlişkin Bir Çalışma ”. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:21, 99-118.
- Mersinli D. (2009). *Yerel Yönetimlerde Spora Yönelik Rekreatyon Hizmetleri ve Büyükşehir Belediyelerinin Rekreatyonel Faaliyetlere Olan Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Metin S. (2016). *Emniyet Müdürlüğünde Çalışan Polis Memurlarının Serbest Zaman Değerlendirilmesinin Araştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sakarya.
- Mobley T. (2006, 27-28 Nisan). *Yerel Yönetimlerin Halkın Rekreatyon ve Park İhtiyacı ve Hizmetlerini Karşılamadaki Rolü*. Sağlıklı Kentler Birliği Toplantısında Sunuldu, Eskişehir.
- Ömür B. (2006). *Rekreatyon Yönetiminde Rekreatyon Programının Yönetimsel Süreçlerinin Değerlendirilmesi: Düzce-Akçakoca Festival Programı Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Bolu.
- Özşaker M. (2012). Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme “. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimler Dergisi*, Cilt:14, Sayı:1, 126-131.
- Öztürk C. (2016). “ Argryris’in Olgunlaşma Teorisine Liderlikte Durumsallık Yaklaşımlarından Çözüm Arayışı “. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, Cilt:5, Sayı:8, 3085-3098.
- Öztürk M. (2014). *İzmir ve Manisa İllerinde Rekreatyonel Faaliyet Gösteren Özel Spor İşletmelerinin Hizmet Kalitesi Açısından İncelenmesi ve Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Say C. (2013). *İşitme Engellilerde Spor Eğitimi ve Serbest Zaman Aktivite Doyumu, İstanbul İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, Sakarya.
- Şengül R. (2007). “ Henri Fayol’un Yönetim Düşüncesi Üzerine Notlar ”. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt:14, Sayı:2, 257-273.
- Şimşek Ş. (1999). *Yönetim ve Organizasyon (5.Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Taşkın D. (2013). *Yerel Kalkınmada Yerel Yönetimlerin Rolü: Kayseri Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Kayseri.

- Tel M. (2007). *Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma : Doğu Anadolu Örneği*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Elazığ.
- Tezcan N. (2007). *Rekreasyon Etkinliklerinin Çalışanların Performansları Üzerine Etkilerinin İncelenmesi: Kocaeli Trakya Birlik*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Turgut T. (2012). *Suya Dayalı Rekreasyon ve Antalya İlinde Suya Dayalı Rekreasyon Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Profillerini Belirlemeye Yönelik Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Türkyılmaz A. (2014). “ Belediyelerde Denetim “. *Kamu İçi Denetçiler Derneği*, Sayı:15, 16-33.
- Uçar A. (2014). “ Türkiye’de Spor ve Rekreasyon Politikalarının Oluşumu ve Bu Hizmetlerin Sunumu “. *Akademik Araştırma ve Düşünce Dergisi*, Sayı:6, 27-48.
- Uygur A. (2016). *Örnek Olaylarla Yönetim (1.Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık
- Ünal F. (2011). “ Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü “. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:30, 241-248.
- Yaylı A. (2014). *Rekreasyona Giriş, (1.Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Zorba E. (2008). “ Türkiye’de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelişimi”. *Gazi Haber Dergisi*, Sayı:9, 52-55.

EK-1. Anket formu

Sayın Katılımcı,

Bu anket, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans çalışması olarak "Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri Üzerine Ankara İli Altındağ İlçesi'nde Bir Uygulama" başlıklı çalışma için hazırlanmıştır. Anketten elde edilecek bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Anketi doldururken adınızı belirtmenize gerek yoktur. Değerli zamanınızı ayırdığınız ve bu çalışmaya katkı sağladığınız için teşekkür ederim.

Tolgahan VURGUN

1. Yaşınız?

- ☐ 17 ve altı ☐ 18-24 ☐ 25-34 ☐ 35-44
☐ 45-54 ☐ 55-64 ☐ 65 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz ?

- ☐ Kadın ☐ Erkek

3. Medeni durumunuz ?

- ☐ Bekâr ☐ Evli ☐ Boşanmış

4. Eğitim durumunuz nedir ?

- ☐ İlköğretim ☐ Lise ve dengi okul ☐ Önlisans / Lisans ☐ Lisansüstü

5. Ne iş yapıyorsunuz ?

- ☐ Ev hanımı ☐ Öğrenci ☐ Memur ☐ İşçi
☐ Esnaf ☐ Serbest meslek ☐ Emekli ☐ Diğer (belirtiniz).....

6. Belediyenin sunduğu hangi tür etkinliklere katılıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).

- ☐ Fiziksel-Sportif (step,aerobik,yüzme vb)
☐ Görsel ve işitsel sanat faaliyetleri (tiyatro, resim, enstrüman çalma, müzik vb.)
☐ Geleneksel El Sanatları (kanaviçe, tezhip, ebru, hat vb.)
☐ El sanatları (takı tasarım, ahşap boyama vb)
☐ Eğitsel (İngilizce, diksiyon vb)
☐ Diğer (belirtiniz)

7. Belediyenin sunduğu bu hizmetlerden ne kadar süredir yararlanıyorsunuz?

- ☐ 1 aydan az ☐ 1-3 ay ☐ 4-6 ay
☐ 7-9 ay ☐ 10-12 ay ☐ 12 aydan fazla

8. Bu etkinliklere haftada kaç gün katılıyorsunuz ?

- ☐ 1 gün ☐ 2 gün ☐ 3 gün ☐ 4 gün
☐ 5 gün ☐ 6 gün ☐ Her gün ☐ Ara sıra

9. Etkinliklere haftalık olarak kaç gün katılmak isterdiniz?

- ☐ 1 gün ☐ 2 gün ☐ 3 gün ☐ 4 gün
☐ 5 gün ☐ 6 gün ☐ Her gün

EK-1. (devam) Anket formu

10. Etkinliklere yalnız katılmayı mı arkadaşlarınızla birlikte katılmayı mı tercih edersiniz?

() Yalnız olarak katılmayı () Arkadaşlarımla birlikte katılmayı () Fark etmez

11. Etkinlikler beklentilerinizi karşıladı mı?

() Tamamen karşıladı () Karşıladı () Kısmen karşıladı
() Hiç karşılamadı () Kararsızım

12.Belediyenin etkinliklerine katılmadan önce serbest zamanlarınızda aşağıdaki etkinlikleri hangi sıklıkla yapardınız?	Hemen Hemen hergün	Haftada Birkaç gün	Haftada bir gün	Nadiren	Hiç
Kahvehane-kafe-internetkafe vb yerlerde zaman geçirmek					
Evde hiçbir şey yapmadan zaman geçirmek					
Komşu-arkadaş ziyaretine gitmek					
Çarşı-pazarda amaçsızca dolaşmak					
TV izlemek					
Ara sıra sinema, konser vb yerlere gitmek					

13. Katıldığınız etkinliklerle ilgili aşağıdaki ifadelere ne kadar katılıyorsunuz?	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Sadece ihtiyaç duyduğum konuları öğreniyorum					
Geliş-gidiş zamanında zorunluluk yok					
Öğrenme ortamı okul ortamından daha rahat					
Fikirlerimi rahatlıkla açıklayabiliyorum					
Yapacaklarımızı kendimiz belirleyebiliyoruz					
Katılımcılar arasında sıcak bir ilişki var					
Eğitmenler görüş ve önerilerimize önem veriyor					
Katılımcılar birbirlerinden çok şey öğreniyor					
Korku ve çekingenlik hissetmiyorum					
Etkinliklerden hiç sıkılmıyorum					
Eğitmenler baskıcı değil					
Eğitmenler etkinlikle ilgili olarak bilgililer/yeterliler					
Eğitmenler bize karşı saygılı davranıyorlar					
Eğitmenler taleplerimizi dikkate alıyorlar					
Eğitmenler etkinliklerle ilgili olarak bizim de görüşümüzü alıyorlar					

EK-1. (devam) Anket formu

14. Belediyenin sunduğu etkinliklerle ilgili görüşleriniz nelerdir?	Kesinlikle Katılımyorum	Katılımyorum	Kararsızım	Katılımyorum	Kesinlikle Katılımyorum
Etkinlik çeşitleri artırılmalı					
Etkinlikler için ayrılan süre uzatılmalı					
Bilgi alabileceğim kişiler olmalı					
Etkinliğe katılım süresini kendim belirlemeliyim					
Etkinliğe katılacağım zamanı kendim belirlemeliyim					
Daha ucuz olmalı					
Parasız olmalı					
Eğitmenler katılımcılara daha iyi					
Eğitmenler daha eğitilmiş olmalı					
Serbest zamanlarımızı yararlı biçimde geçirmemizi sağlamak için belediye içinde ayrı bir rekreasyon birimi olmalı					

EK-1. (devam) Anket formu

15.Katıldığınız etkinliklerin yararlarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?	Kesinlikle Katılımyorum	Katılımyorum	Kararsızım	Katılımyorum	Kesinlikle Katılımyorum
Fiziksel görüntümden daha fazla					
Daha mutluyum					
Okulda ve/veya çalışma yaşamında daha başarılıyım					
İnsanlarla iletişim kurma becerim					
Kendimle daha barışığım					
Aile içi çatışmalarım azaldı					
Sosyal çevrem gelişti					
Fiziksel sağlığım düzeldi					
Psikolojim düzeldi					
Yaşama daha iyimser bakıyorum					
Sorunlarımle daha rahat başa çıkıyorum					
Yaşamımdaki tekdüzelikten kurtuldum					
Yaratıcılığım gelişti					
Farklı yeteneklerimi keşfettim					
Kendimi daha değerli hissediyorum					
Kendime güvenim arttı					
Zamanımı planlamayı öğrendim					
Yeni şeyler öğrenme isteğim arttı					
Farklı çevrelerden insanları daha rahat					
Toplumsal sorunların çözümüne katılmaya daha istekliyim					
Toplumsal sorunlara daha duyarlıyım					
Doğal çevreye duyarlılığım arttı					
Belediyeden beklentilerim arttı					
Yaşadığım kente bağlılığım arttı					

EK-1. (devam) Anket formu

16.Etkinliklere katılırken aşağıdaki duyguları ne kadar hissediyorsunuz?	Hiç	Az	Kısmen	Çok	Tamamen
Kendimi daha mutlu hissediyorum					
Günlük yaşamdaki endişelerimden					
Kendimi daha güvende hissediyorum					
Yaşamın stresinden uzaklaşıyorum					
Can sıkıntısından kurtuluyorum					
Yenilendiğimi hissediyorum					
Duygusal olarak rahatlıyorum					
Dinleniyorum					
Eğleniyorum					
Özgür olma duygusunu yaşıyorum					
Yaşamımdaki olumsuzlukları unutuyorum					
Başarı duygusu yaşıyorum					
Takdir edilme duygusu yaşıyorum					

17. Belediyenin sunduğu serbest zaman etkinliklerini tercih etmenizde aşağıdakiler ne derecede etkili oldu?	Hiç	Az	Kısmen	Çok	Tamamen
Hizmet kalitesi yüksek					
Seçebileceğim etkinlik türü fazla					
Malzeme, araç-gereç kalitesi iyi					
Eğitmenler alanlarında uzman					
Ulaşımı kolay					
Evime yakın					
Arkadaşlarım da burada					
Ekonomik olarak uygun					
Tesis olanakları çok iyi					
18.Etkinliklere başlarken beklentiniz nelerdi?	Hiç	Az	Kısmen	Çok	Tamamen
Fiziksel olarak daha sağlıklı olmak					
Eğlenmek-dinlenmek					
Yeni şeyler öğrenmek					
Arkadaşlarımla birlikte olmak					
Yeni insanlarla tanışmak/sosyalleşmek					
Yaşadığım ortamdan uzaklaşmak					
Stres, depresyon vb olumsuz duygulardan uzaklaşmak					
Kendimi ispat etmek					

EK-1. (devam) Anket formu

19.Bu tür etkinliklere <u>sürekli</u> katılmanın aşağıdaki konularda ne derecede <u>koruyucu etkisi</u> vardır?	Hiç	Az	Kısmen	Çok	Tamamen
İnsanları yalnızlıktan koruyabilir					
İnsanları çevresine yabancı kalmaktan koruyabilir					
İnsanları stres,depresyon gibi psikolojik sorunlardan koruyabilir					
İnsanları kötü arkadaş ortamından koruyabilir					
İnsanları suça karışmaktan koruyabilir					
İnsanları uyuşturucu-alkol vb. bağımlılıklardan koruyabilir					
20.Bu etkinlikleri tercih etmenizdeki aşağıdaki sebepler ne derecede etkili olmuştur?	Hiç	Az	Kısmen	Çok	Tamamen
Maliyetin yüksek olmaması					
Yaşıma uygun olması					
Yeteneklerime uygun olması					
Daha önce katılanların tavsiyeleri					
Zamanının bana uygun olması					
Yerimin uygun olması					
Arkadaşlarıma eşlik etmem					
Bu ortamda kendimi rahat hissetmem					
Doktor tavsiyesi					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : VURGUN, Tolgahan
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 12.04.1989, Ankara
Medeni hali : Bekar
Telefon : 05059429686
e-mail : tvurgun@gmail.com

Eğitim

Derecesi	Okul	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi	Devam Ediyor
Lisans	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2012
Lise	Kanuni Lisesi	2007

Yabancı Dil

İngilizce

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

